
STRATEGIA ROZWOJU GMINY ROGOWO NA LATA 2015-2025

**GMINA ROGOWO
POWIAT RYPIŃSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA ROGOWO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING
WYKONAŁ	JOANNA NISZTUK
SPRAWDZAJĄCY	

Rogowo 2014

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	4
II. DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY ROGOWO	5
1. Ogólna charakterystyka Gminy Rogowo	5
2. Sytuacja demograficzna Gminy Rogowo	7
3. Gospodarka	13
3.1. Rolnictwo.....	13
3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	15
3.3. Turystyka	18
3.4. Rynek pracy i bezrobocie.....	25
4. Usługi publiczne na terenie Gminy Rogowo.....	28
4.1. Usługi społeczne	28
4.1.2. Ochrona zdrowia	34
4.1.3. Sport i rekreacja	35
4.1.4. Kultura	36
4.1.5. Pomoc społeczna	38
4.1.6. Bezpieczeństwo publiczne.....	42
4.2. Usługi komunalne	43
4.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne	43
4.2.2. Zaopatrzenie w energię	46
4.2.3. Infrastruktura komunikacyjna	47
4.2.4. Gospodarka odpadami	50
4.2.5. Mieszkalnictwo	52
5. Analiza budżetu Gminy Rogowo za lata 2008-2013	54
5.1. Dochody budżetu Gminy Rogowo	54
5.2. Wydatki budżetu Gminy Rogowo	58
5.3. Wynik budżetów Gminy Rogowo w latach 2008-2013.....	63
5.4. Polityka inwestycyjna Gminy	63
7. Wyniki badania ankietowego	70
8. Kierunki i szanse rozwojowe Gminy Rogowo oraz prognozowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej	77
9. Podsumowanie diagnozy strategicznej – analiza SWOT	81

III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ROGOWO NA LATA 2015-2025	86
1. Kierunki rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu rypińskiego	86
2. Misja Gminy Rogowo.....	95
3. Wartości kluczowe.....	95
4. Wizja rozwoju Gminy Rogowo.....	96
5. Interesariusze Strategii.....	96
6. Wartość oczekiwana przez interesariuszy.....	97
7. Cele strategiczne i operacyjne.....	105
8. Monitorowanie i wdrażanie strategii	111
V. SPIS TABEL	113
VI. SPIS WYKRESÓW	114
VII. SPIS RYSUNKÓW	115

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Rogowo. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

W *Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025* Gmina otrzymała nową misję oraz wizję rozwoju. Zmieniły się również zapisy na poziomie kierunków działań i celów strategicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015–2025 składa się z dwóch części:

- 1) część 1 – Diagnoza strategiczna Gminy Rogowo,
- 2) część 2 – Strategia Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025.

Pierwsza część ma na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy Rogowo w kontekście głównych kierunków jej rozwoju, tj. **mieszkalnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki**, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne Gminy. Diagnoza strategiczna Gminy Rogowo jest podstawowym punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Druga część strategii została opracowana na podstawie wniosków z diagnozy strategicznej i zawiera konkretny plan działania Gminy Rogowo do 2025 roku, w którym określone zostały następujące elementy: misja, wizja rozwoju, wartości kluczowe, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób monitorowania realizacji niniejszej strategii z określeniem docelowych wskaźników.

Strategia Rozwoju Gminy Rogowo powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystycznej.

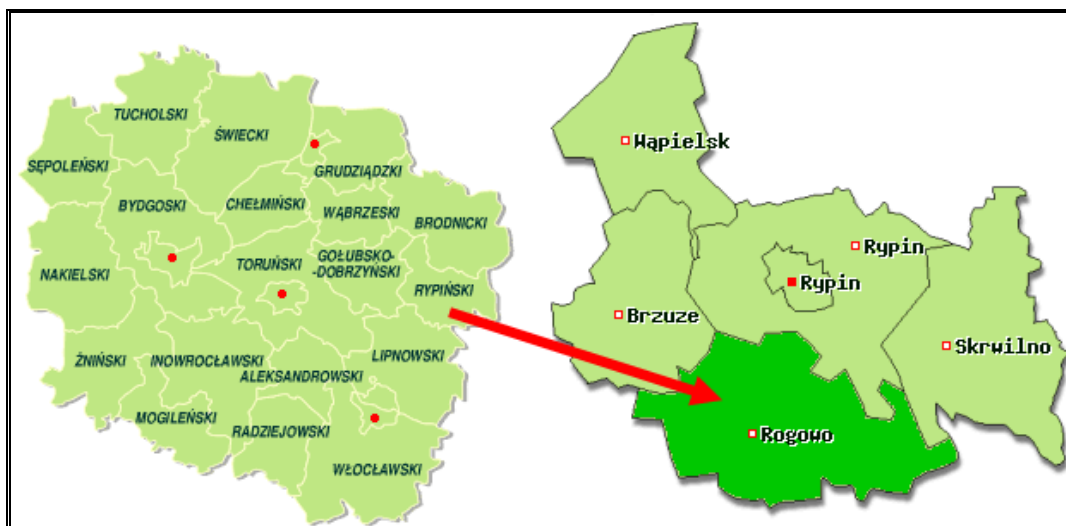
Okres realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Rogowo* przyjęto na dziesięć lat (2015-2025). Strategia dla Gminy Rogowo została sformułowana w ścisłej korelacji ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020, jak i z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

II. Diagnoza strategiczna Gminy Rogowo

1. Ogólna charakterystyka Gminy Rogowo

Gmina Rogowo to gmina wiejska, położona w powiecie rypińskim, we wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego. Jej centralnym ośrodkiem jest wieś Rogowo.

Rysunek 1. Gmina Rogowo na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu rypińskiego

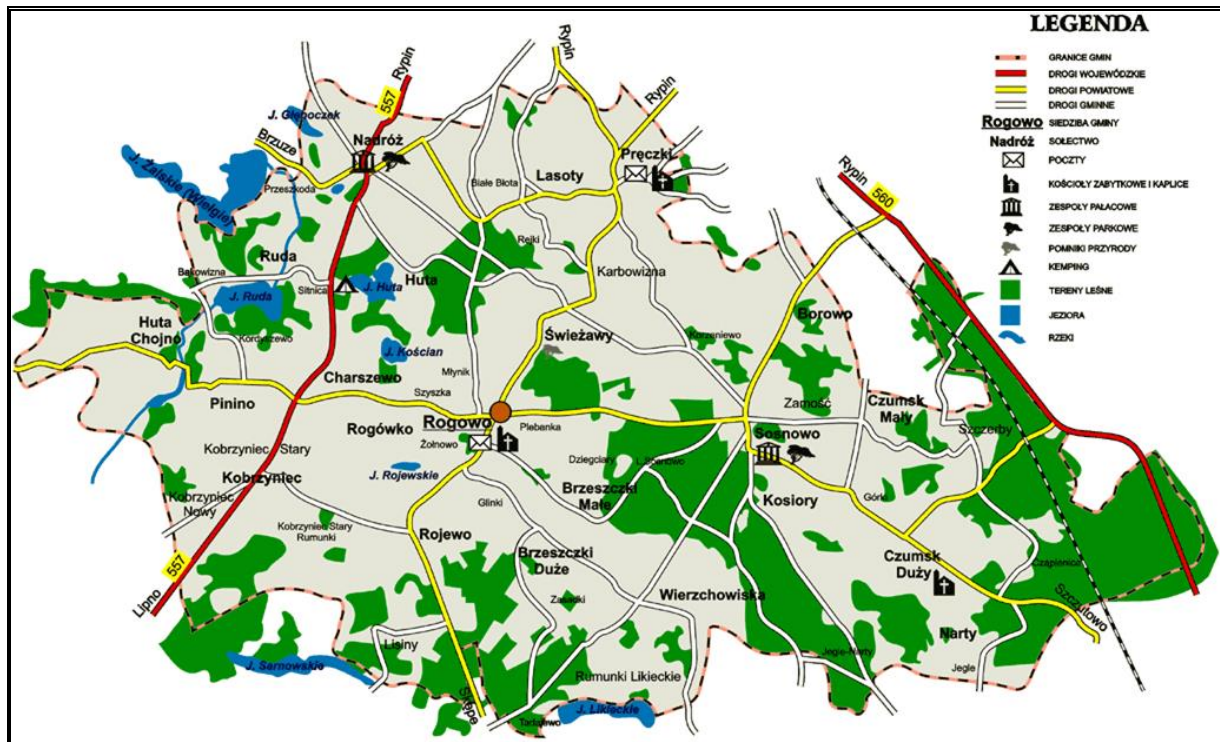

Źródło: www.zpp.pl, www.mapa.szukacz.pl;

Gmina Rogowo graniczy:

- od północnego - wschodu z gminą Skrwilno,
- od północy z gminą Rypin,
- od północnego - zachodu z gminą Brzuze,
- od południowego - zachodu z gminą Chrostkowo,
- od południa z miastem i gminą Skępe,
- od południowego - wschodu z gminą Szczutowo z województwa mazowieckiego.

Rysunek 2. Gmina Rogowo

Źródło: http://gimnazjumrogowo.w.interia.pl/mapki/rog_duza.gif

Gmina Rogowo zajmuje powierzchnię 139,8 km². Powierzchnia Gminy stanowi 23,8% powiatu rypińskiego.

Administracyjnie Gmina składa się z 22 sołectw, które tworzy 28 miejscowości: Borowo, Brzeszczki Duże, Brzeszczki Małe, Charszewo, Czumsk Duży, Czumsk Mały, Huta, Huta Chojno, Karbowizna, Kosiory, Lasoty, Lisiny, Nadróż, Narty, Nowy Kobrzyniec, Pinino, Pręczi, Rogowo, Rogówko, Rojewo, Ruda, Rumunki Likieckie, Sosnowo, Stary Kobrzyniec, Szczerby, Świeżawy, Wierzchowiska, Zamość o zróżnicowanym obszarze i zaludnieniu.

Gmina Rogowo jest dość korzystnie położona pod względem komunikacyjnym. Przez jej teren nie przebiega żadna droga krajowa, natomiast dogodne połączenie z pobliskimi ośrodkami miejskimi i z układem komunikacyjnym wyższej kategorii zapewniają dwie drogi wojewódzkie nr 557 i 560, a także sieć dróg powiatowych i gminnych.

Dodatkowymi walorami Gminy jest bliskie sąsiedztwo siedziby władz powiatu - Rypina, oddalonego o około 13 km, oraz niewiele większa odległość od Lipna. Niestety od większych ośrodków miejskich rangi wojewódzkiej, dzielą ją znaczne odległości - około 65 od Torunia i 115 km od Bydgoszczy.

2. Sytuacja demograficzna Gminy Rogowo

Zgodnie z danymi GUS, na koniec 2013 roku Gminę Rogowo zamieszkiwało 4 857 mieszkańców. Pod względem płci, niewielką przewagą stanowili mężczyźni (tj. 50,5% w 2013 roku). W porównaniu do roku 2008, liczba ludności Gminy zwiększyła się o 246 osób (tj. o 5,3%).

Tabela 1. Struktura demograficzna Gminy Rogowo

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci							
ogółem	osoba	4 611	4 577	4 848	4 858	4 883	4 857
mężczyźni	osoba	2 327	2 303	2 438	2 452	2 460	2 452
mężczyźni %	%	50,5%	50,3%	50,3%	50,5%	50,4%	50,5%
kobiety	osoba	2 284	2 274	2 410	2 406	2 423	2 405
kobiety %	%	49,5%	49,7%	49,7%	49,5%	49,6%	49,5%
Przyrost naturalny							
ogółem	-	3	5	0	9	5	-3
mężczyźni	-	3	0	-8	5	4	-3
kobiety	-	0	5	8	4	1	0
Migracje na pobyt stały gminne							
zameldowania ogółem	osoba	48	38	61	63	36	38
zameldowania z miast	osoba	15	24	31	43	15	15
zameldowania ze wsi	osoba	33	13	30	20	21	23
wymeldowania ogółem	osoba	67	83	66	62	56	51
wymeldowania do miast	osoba	36	52	36	22	40	30
wymeldowania na wieś	osoba	31	31	30	40	16	21
saldo migracji	osoba	-19	-45	-5	1	-20	-13

Źródło: Dane GUS

Z danych uzyskanych z Urzędu Gminy w Rogowie przedstawionych w tabeli 2 wynika, że na koniec 2013 roku Gminę Rogowo zamieszkiwało 4 942 mieszkańców, w tym 2 456 kobiet (tj. 49,7%).

Tabela 2. Stan ludności na terenie Gminy Rogowo na koniec 2013 roku

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2013r.
Stan ludności	osoba	4 942
w tym mężczyźni	osoba	2 486
w tym kobiety	osoba	2 456
Urodzenia żywe	osoba	57
Zgony ogółem	osoba	63
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	osoba	1 114
Ludność w wieku produkcyjnym	osoba	3 076
Ludność w wieku poprodukcyjnym	osoba	752
Liczba gospodarstw domowych	szt.	1 370

Źródło: Urząd Gminy Rogowo

Największa liczba ludności zamieszkuje Rogowo – 620 osób (12,5%), które pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno - usługowego i w którym mieści się Urząd Gminy. Niewiele mniej osób zamieszkuje sołectwo Nadróż – 579 osób, co stanowi około 11,7% ogółu mieszkańców terenów Gminy Rogowo.

Tabela 3. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Rogowo (stan na 31.12.2013 r.)

Nazwa sołectwa	Liczba osób zamieszkujących miejscowość
Borowo	164
Brzeszczki Duże	130
Brzeszczki Małe	98
Charszewo	98
Czumsk Duży	275
Czumsk Mały	120
Huta	131
Huta Chojno	146
Karbowizna	91
Kosiory	115
Lasoty	262
Lisiny	64
Nadróż	579
Narty	78
Nowy Kobrzyniec	138
Pinino	147

Pręczi	264
Rogowo	620
Rogówko	82
Rojewo	253
Ruda	53
Rumunki Likięckie	69
Sosnowo	303
Stary Kobrzyniec	230
Szczerby	97
Świeżawy	193
Wierzchowiska	63
Zamość	79
Razem	4 942

Źródło: Urząd Gminy Rogowo

Przyrost naturalny na terenie Gminy Rogowo jedynie w 2013 roku kształtował się niekorzystnie przyjmując ujemne wartości, co oznacza przewagę zgonów nad liczbą urodzeń żywych w danym okresie. W pozostałych latach analizy przyrost naturalny przyjmował wartości dodatnie.

Natomiast znacznie mniej korzystnie kształtowało się **saldo migracji**, które tylko w 2011 roku przyjęło nieznaczną wartość dodatnią (przyjęło wartość równą 1), a w pozostałych latach analizy osiągnęło wysokie wartości ujemne. Oznacza to, że więcej osób wyprowadza się z Gminy Rogowo niż osiedla się na jej terenie.

W związku z powyższym, dodatni przyrost naturalny, który nie rekompensuje ujemnego salda migracji, wpłynie negatywnie na spadek liczby mieszkańców Gminy Rogowo w kolejnych latach. Potwierdzeniem tego jest dokonana prognoza liczby ludności Gminy Rogowo do 2025 roku na podstawie danych o liczbie ludności na terenie Gminy Rogowo w latach 2008 – 2013, a także na podstawie prognozy liczby ludności na obszarach wiejskich *podregionu włocławskiego – powiat rypiński (0412)* opracowanej przez GUS.

Tabela 4. Prognoza liczby ludności Gminy Rogowo w latach 2015-2025

Lata	przyrost naturalny	saldo migracji	liczba mieszkańców Gminy Rogowo
2014	-4	-13	4840
2015	-5	-13	4821
2016	-6	-14	4801
2017	-8	-13	4780
2018	-9	-13	4758
2019	-10	-13	4735
2020	-12	-13	4710
2021	-13	-13	4684
2022	-15	-13	4656
2023	-16	-13	4627
2024	-17	-13	4597
2025	-18	-13	4566

Źródło: Opracowanie własne na podstawie długoterminowej prognozy liczby ludności opracowanej przez GUS

Efektom spadku liczby mieszkańców Gminy Rogowo będzie przede wszystkim spadek dynamiki jej rozwoju poprzez:

- stagnację w rozwoju mieszkalnictwa – brak napływu nowych mieszkańców będzie miał negatywny wpływ na stagnację w rozwoju nowego budownictwa mieszkaniowego, a także wyposażenie terenów mieszkaniowych w niezbędną infrastrukturę techniczną (w tym wodno-kanalizacyjną i drogową) i społeczną (choćby poprzez zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w szkołach i przedszkolach funkcjonujących na terenie Gminy lub zapewnienie odpowiedniego dostępu do kultury i rozrywki),
- stagnację w rozwoju przedsiębiorczości – brak nowych mieszkańców spowoduje spadek zapotrzebowania na usługi. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że zmniejszy się aktywność gospodarcza obecnych mieszkańców Gminy Rogowo.

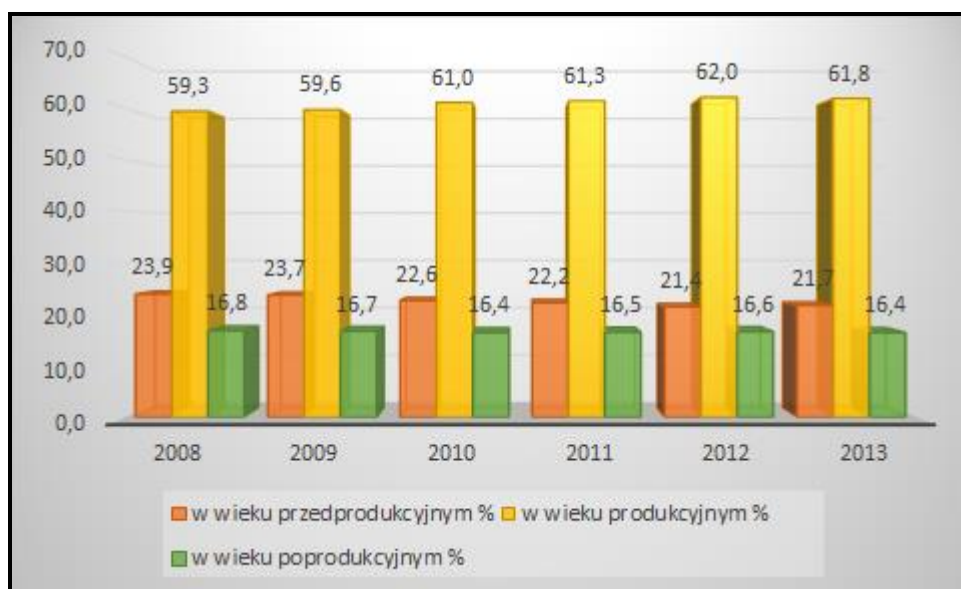
W konsekwencji, spadek liczby ludności wpłynie bezpośrednio na spadek dochodów własnych Gminy (m.in. z tytułu podatku od nieruchomości, podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych).

Wykres 1 przedstawia jak kształtował się **podział ludności według ekonomicznych grup wieku** w latach 2008 - 2013 na terenie Gminy Rogowo.

Na terenie Gminy Rogowo ludność w wieku produkcyjnym w 2013 r. stanowiła 61,8% ogólnej liczby ludności, natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym – 21,7% a w wieku poprodukcyjnym – 16,4%. W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje co oznacza, że rodzi się coraz mniej dzieci,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym rośnie co oznacza, że coraz więcej mieszkańców Gminy osiąga wiek, w którym podejmuje pracę lub naukę w szkołach wyższych,
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym spadła co oznacza, że coraz mniej osób przechodzi na emerytury.

Wykres 1. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Rogowo w latach 2008-2013 (w %)

Źródło: Dane GUS

Analiza ludności Gminy Rogowo w kontekście ekonomicznych grup wieku pozwala zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy starzeje się, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- nie biorąc pod uwagę ewentualnych migracji na teren Gminy, prognozuje się spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także przewiduje się spadek liczby uczniów uczęszczającej do szkół podstawowych i gimnazjów. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do niej uczęszczających,

- obserwowany będzie sukcesywny silny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych oraz rozwoju działalności z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej ukierunkowanej do tej grupy. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej.

Szczegółowy podział ludności Gminy Rogowo wg wieku w 2013 roku przedstawia poniższa tabela. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 55 - 59 i 20 - 24 lata.

Tabela 5. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Rogowo w 2013 roku

Wyszczególnienie	ogółem	mężczyźni	kobiety
ogółem	4 857	2 452	2 405
0-4	263	132	131
5-9	278	133	145
10-14	296	156	140
15-19	357	188	169
20-24	368	197	171
25-29	357	200	157
30-34	364	190	174
35-39	321	175	146
40-44	276	140	136
45-49	298	155	143
50-54	362	195	167
55-59	374	198	176
60-64	256	145	111
65-69	192	89	103
70-74	139	55	84
75-79	151	46	105
80-84	125	36	89
85 i więcej	80	22	58

Źródło: Dane GUS

3. Gospodarka

3.1. Rolnictwo

Gmina Rogowo posiada niekorzystne warunki do produkcji rolnej. Większość gleb, to gleby słabej jakości. Grunty o wysokich klasach bonitacyjnych zajmują niewielką część użytków rolnych.

Strukturę zagospodarowania gruntów Gminy Rogowo przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Rogowo

Rodzaje gruntów	Powierzchnia (w ha)	Struktura %
Użytki rolne, w tym:	8 045	57,5%
Grunty orne	6 079	75,6%
Sady	11	0,1%
Łąki trwałe	1130	14,0%
Pastwiska	825	10,3%
Lasy i grunty leśne	4 517	32,3%
Pozostałe grunty i nieużytki	1 418	10,1%
RAZEM:	13 980	100,0%

Źródło: GUS

Na obszarze Gminy Rogowo dominują grunty słabej jakości pod względem przydatności rolniczej. Grunty najlepszych klas bonitacyjnych, czyli I - IIIb, zajmują około 3% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Natomiast najszabsze gleby – klasy V - VI – stanowią około 80 % ogólnej powierzchni użytków rolnych.

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rogowo
Na koniec 2013 roku na terenie Gminy Rogowo funkcjonowało 2 200 gospodarstw rolnych. Największy udział stanowiły gospodarstwa rolne o powierzchni do 1 ha włącznie – 1 126 szt. (tj. 51,2% wszystkich gospodarstw rolnych). Gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 ha stanowiły 14,7% wszystkich gospodarstw rolnych.

Tabela 7. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Rogowo na koniec 2013 roku

Rodzaj gospodarstwa	J. m.	Stan na dzień 31.12.2013r.
do 1 ha włącznie	Szt.	1 126
1 – 5 ha	Szt.	454
5 – 10 ha	Szt.	297
10 ha i więcej	Szt.	323

Źródło: Dane Urzędu Gminy Rogowo

Na terenie Gminy Rogowo w strukturze własności użytków rolnych sektor prywatny obejmuje ponad 68% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Sektor publiczny obejmuje grunty Skarbu Państwa, spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych, grunty gmin i związków międzygminnych, a także grunty powiatów.

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rogowo
Spodziewać się należy, że sektor prywatny sukcesywnie zwiększać będzie swój potencjał. Tym samym nastąpi wzrost wielkości indywidualnych gospodarstw rolnych. Tendencja ta może być spotęgowana w przypadku zmniejszenia ilości gospodarstw rolnych poprzez ich połączenie.

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym przeprowadzonym w 2010 roku, największa powierzchnia gruntów rolnych przeznaczona była pod zasiew zbóż - zwłaszcza żyta i pszenżyta ozimego oraz mieszanek zbożowych jarych. Najmniejsza powierzchnia przeznaczona była pod uprawę pszenicy jarej i jęczmienia ozimego.

Tabela 8. Struktura zasiewów na terenie Gminy Rogowo w 2010 roku

Wyszczególnienie	jednostka miary	2010
ogółem	ha	4276,18
pszenica ozima	ha	33
pszenica jara	ha	9,43
żyto	ha	1466,7
jęczmień ozimy	ha	12,74
jęczmień jary	ha	212,51
owies	ha	191,56
pszenżyto ozime	ha	649,98
pszenżyto jare	ha	76,56
mieszanki zbożowe ozime	ha	172,8
mieszanki zbożowe jare	ha	576,55
kukurydza na ziarno	ha	21,09
ziemniaki	ha	70,76

Źródło: Dane GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 roku)

Najwięcej gospodarstw rolnych hoduje drób – 367 gospodarstw i bydło – 346 gospodarstwa rolne. Natomiast pod względem liczby zwierząt gospodarskich zdecydowaną przewagę w hodowli wykazuje drób – 13 835 sztuk a następnie trzoda chlewna – 6 494 sztuk.

Tabela 9. Struktura hodowli zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Rogowo w 2010 roku

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw [szt.]	Liczba zwierząt gospodarskich [szt.]
bydło razem, w tym:	346	4 684
krowy	308	2255
trzoda chlewna razem, w tym:	165	6 494
lochy	143	976
konie	38	96
drób ogółem razem, w tym:	367	13 835
drób kurzy	346	8 903

Źródło: Dane GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 roku)

3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Na terenie Gminy Rogowo na koniec 2013 roku działało 298 podmiotów gospodarczych, z czego 6,4% w sektorze publicznym, zaś 93,6% w sektorze prywatnym.

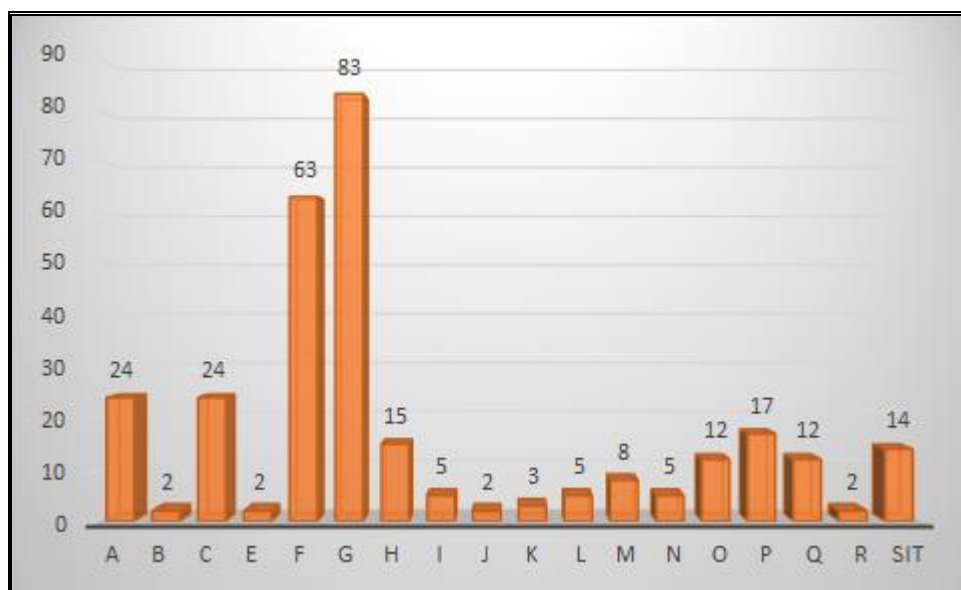
Tabela 10. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Rogowo w latach 2008 – 2013

Wyszczególnienie		2008	2009	2010	2011	2012	2013
podmioty gospodarki narodowej ogółem		299	288	297	279	284	298
sektor publiczny	sektor publiczny - ogółem	21	18	19	19	19	19
	sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	19	16	17	17	17	17
sektor prywatny	sektor prywatny - ogółem	278	270	278	260	265	279
	sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	240	232	242	223	224	237
	sektor prywatny - spółki handlowe	3	4	3	4	4	5
	sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	1	1	1
	sektor prywatny - spółdzielnie	1	1	1	1	1	1
	sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	12	13	13	13	13	13

Źródło: Dane GUS

Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Gminy w latach 2008 – 2013 ulegała niewielkim wahaniom, przy czym w porównaniu z rokiem 2008 liczba podmiotów gospodarczych na koniec 2013 roku spadła o 1 podmiot, tj. o 0,3%. Tendencję wzrostową liczby podmiotów odnotowano w sektorze prywatnym, w którym liczba podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie wzrosła o 0,4% (głównie wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą). Z kolei w sektorze publicznym w tym samym okresie nastąpił spadek liczby podmiotów o 9,5%.

Wykres 2. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Rogowo w 2013 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody.; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca

O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

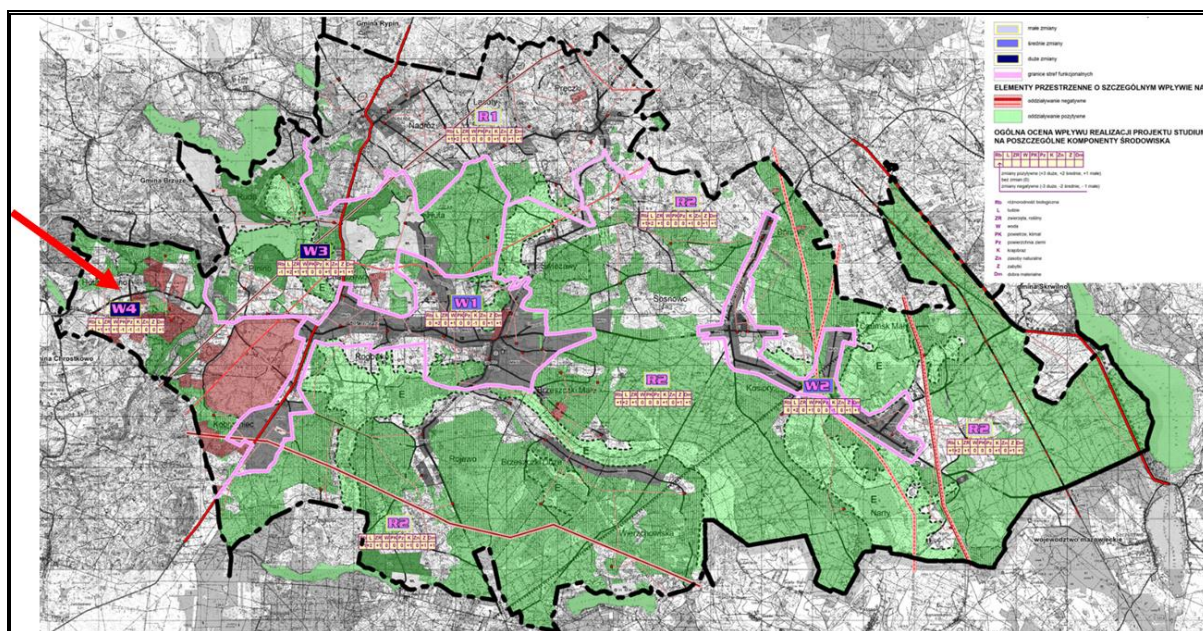
Zgodnie z wykresem 2, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Rogowo koncentruje się głównie na: handlu hurtowym i detalicznym (ok. 27,9% wszystkich podmiotów gospodarczych), budownictwie (ok. 21,1%), przetwórstwie przemysłowym i rolnictwie (ok. 8,1%).

Do największych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy Rogowo należą między innymi:

- Zakład Przetwórstwa Mięsnego – Krzysztof Wrzosek;
- Hodowla Bylin „KOCK” - Mark Kock;
- Handel Artykułami Rolno-Przemysłowymi – Adam Komorowski;
- Zakład Usługowo-Handlowy – B.S. Piórkowscy;
- Spółka Cywilna Małgorzata i Andrzej Wawreniuk.

Zgodnie ze „Zmianą Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rogowo” przyjętą uchwałą nr IX/33/11 Rady Gminy Rogowo z dnia 28 września 2011 w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogowo, na terenie Gminy wyznaczono strefę polityki przestrzennej o oznaczeniu W4 – strefa – wielofunkcyjna produkcyjno – usługowo – rolna.

Rysunek 3. Strefy na terenie Gminy Rogowo z uwzględnieniem strefy – wielofunkcyjno produkcyjno – usługowo – rolnej

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogowo

3.3. Turystyka

Czynnikami warunkującymi konkurencyjność regionu obok atrakcyjnej lokalizacji są: stan środowiska naturalnego oraz jego atrakcyjność turystyczna. Czynniki te wpływają na jakość życia mieszkańców regionu oraz na napływ podmiotów gospodarczych i kapitału spoza niego.

Gmina Rogowo to malowniczo położona Gmina w regionie Pojezierza Dobrzyńskiego, we wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego. Obszary leżące w zasięgu administracyjnym Gminy to miejsca pełne zieleni i interesujących zakątków, gdzie tradycja współgra z nowoczesnością, a przyroda naturalnie wtapia się w krajobraz okolicy. Okoliczne lasy i wody tworzą znakomitą bazę rekreacyjną dla ludzi spragnionych wypoczynku.

Główne elementy możliwe do wykorzystania na cele turystyczno - rekreacyjne to:

- rozległe kompleksy leśne,
- kompleksy łąkowo – bagienne,
- jeziora,
- dolina rzeki Ruziec,
- parki podworskie.

WALORY PRZYRODNICZE

Do walorów przyrodniczych Gminy Rogowo należy zaliczyć przede wszystkim rozległe kompleksy leśne. Gmina Rogowo obok Gminy Skrwilno, zaliczana jest do gmin o największym wskaźniku lesistości na terenie powiatu rypińskiego. Lasy i grunty leśne stanowią aż 32,3% powierzchni gminy, i są ostoją dla wielu gatunków zwierząt. Obecnie wszystkie kompleksy leśne na obszarze gminy są obiektami, które zostały przekształcone przez działalność człowieka. Z tej też przyczyny, ich struktura jest ujednolicona i często niezwiązana z naturalnym siedliskiem. Jak wskazano w „*Prognozie oddziaływania na środowisko projektu zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Rogowo*”, należy dążyć do zwiększania lesistości. Szczególnie ważne jest dążenie do scalania niewielkich kompleksów leśnych i tworzenia dużych przestrzennie całości. Grunty dobrej jakości zaliczane od I do IV klasy bonitacyjnej, stanowią około 20 % powierzchni ogólnej Gminy. Na tej podstawie można wysnuć wniosek, że z pozostałych ponad 80 % gruntów rolnych część można przeznaczyć pod zalesienia.

Na terenie Gminy Rogowo znajdują się również dwa parki podworskie w miejscowościach Nadróż i Sosnowo.

Park dworski w Nadrózu usytuowany jest na terenie silnie pofałdowanym. Krajobraz wokół parku tworzą pola uprawne, duże kompleksy leśne oraz liczne jeziora i stawy. W skład tego obiektu wchodzi: dwór wraz z parkiem, zespół folwarku, dawny ogród, sady, a także zespół domów mieszkalnych pracowników folwarcznych. Na powierzchni 4 ha parku dworskiego dominują liściaste gatunki drzew, wśród których najliczniej występują: klon pospolity, lipa drobnolistna i kasztanowiec biały. Z obecnych gatunków drzew i krzewów wymienić należy kasztanowca białego, cyprysika groszkowego, robinie akacjową, sumaka octowca, chojnę kanadyjską i żywotnika zachodniego. W przeważającej większości stan zdrowotny drzewostanu jest dobry. W dużym stopniu zachowany został dawny układ kompozycyjny parku. Plan parku zaprojektowany jest na obrysie zbliżonym do prostokąta. Zasadniczą oś kompozycyjną parku tworzy obsadzony kasztanowcami podjazd wraz z owalnym gazonem po wschodniej stronie dworu oraz parter trawiasty z tyłu siedziby dworskiej. Obydwa obszary otoczone są zwartymi grupami drzew. Park od folwarku został oddzielony aleją kasztanowców, zaś od grodu aleją grabową, w pobliżu której znajduje się niewielki staw.

Źródło: <http://www.odznaka.kuj-pom.bydgoszcz.pttk.pl/>

Park dworski w Sosnowie podobnie jak wcześniejszy, znajduje się na terenie nieznacznie pofałdowanym, w którego tle znajdują się kompleksy leśne. W skład założenia dworskiego wchodzi: dwór wraz z parkiem oraz rządcówka zlokalizowana przy drodze z Rogowa do Sosnowa. Park został założony na początku XIX w. W tym czasie utworzono także dwa

stawy z wysepkami i mostami. Park zaprojektowano na planie prostokąta. Od zachodu i południa do obiektu przylegają pola uprawne, zaś od wschodu las i biegnąca przez ten zespół leśny, droga gruntowa. Główną oś kompozycyjną parku tworzy obsadzony kasztanowcami podjazd wraz z owalnym gazonem po zachodniej stronie dworu. Z tyłu dworu zlokalizowane są wygrozione ogródki oraz szopki użytkowe przez obecnych mieszkańców dworu.

W południowej części parku zlokalizowane są dwa połączone ze sobą stawy. Obecnie park jest kompleksem o charakterze leśnym, co spowodowane jest wieloletnim brakiem pielęgnacji i niekontrolowanym rozwojem drzew i krzewów. W chwili obecnej następuje również systematycznie zacieranie się granicy pomiędzy parkiem, a przyległym lasem.

Źródło: <http://www.odznaka.kuj-pom.bydgoszcz.pttk.pl/>

Niewielka część Gminy Rogowo położona jest w obrębie **Obszaru Chronionego Krajobrazu Źródła Skrwy**. Obszar ten został powołany Uchwałą Nr 20/92/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku z 15.06.1983 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. Obszary chronionego krajobrazu: 'Jeziora Skępskie', 'Źródła Skrwy' oraz 'Drumliny Zbójeńskie'.

„Źródła Skrwy” zajmują wschodnie fragmenty Nadleśnictwa Skrwilno. Teren zbudowany jest z różnofrakcyjnych piasków oraz holocenijskich utworów organogenicznych. Nie jest zróżnicowany, a jego dominującą cechą jest rozmyta rynna jeziora Urszulewskiego. Na obszarze chronionym występują dwa jeziora. Pierwszym z nich jest wcześniej wspomniane jezioro Urszulewskie o powierzchni 294 ha oraz jezioro Skrwilno o powierzchni 274 ha, z którego swoje początki bierze rzeka Skrwa. Krajobraz na terenie obszaru dopełniają malownicze lasy otaczające zbiorniki wodne.

Na uwagę zasługuje fakt, że cały obszar Gminy Rogowo usytuowany jest na obszarze funkcjonalnym „Zielone Płuca Polski”. Obszar ten zajmuje 63 234 km² północno - wschodniej części kraju, co stanowi 20,2% powierzchni Polski. Elementem determinującym wyznaczenie powyższego obszaru, była ochrona jednych z najcenniejszych w kraju i Europie systemów ekologicznych. Zielone Płuca Polski to tereny nie tylko o czystym środowisku, ale również o uznanych w świecie unikatowych wartościach przyrodniczych i walorach krajobrazowych. Do elementów, które wyróżniają ten obszar należy zaliczyć:

- niepowtarzalną bioróżnorodność,
- dobre warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i „czystego przemysłu”,
- niską gęstość zaludnienia i dostosowaną do warunków naturalnych,
- zrównoważoną sieć osadniczą,
- spokój i czyste powietrze,
- dobrą jakość środowiska przyrodniczego,

- kompleksy lasów, jezior i użytków zielonych, stanowiące idealne miejsce dla wypoczynku,
- możliwość obcowania z przyrodą nie zmienioną przez cywilizację,
- bogactwo oraz różnorodność kultur i obyczajów,
- smaczną tradycyjną kuchnię,
- rozwijającą się infrastrukturę usługową,
- potencjał akademicki.

Źródło: <http://www.fzpp.pl/>

Teren Gminy Rogowo zasobny jest również w wody powierzchniowe na które składają się rzeka Ruziec, Kanał Gójsk i Kanał Rojewo, a także jeziora Rudzkie i Huckie. Na obszarze Gminy występują także mniejsze oczka wodne, a jej granice wyznaczają m. in. jeziora Urszulewskie, Żalskie, Sarnowskie i Likieckie oraz Jezioro Głębocek.

Jezioro Huta znajduje się w dorzeczu rzeki Drwęcy, w zlewni strugi Ruziec. Zajmuje powierzchnię 34,5 ha. Połączone jest poprzez rów z jeziorem Ruda. Pod względem sanitarnym wody jeziora mieszczą się w III klasie czystości wód, co jest wynikiem między innymi lokalizacji nad jego brzegiem dużej ilości domków rekreacyjnych. Drugim istotnym determinantem wpływającym na czystość jeziora, są dopływy wód z terenów użytkowanych głównie rolniczo, którą stanowią gleby dość słabe, intensywnie nawożone. Zasadniczymi źródłami zanieczyszczeń obszarowych są mineralne i organiczne nawozy stosowane do upraw polowych.

Jezioro Ruda zajmuje powierzchnię 48,9 ha. Maksymalna głębokość jeziora wynosi 14,9 m, i jest ono połączone poprzez rów z jeziorem Kościan.

Pod względem sanitarnym wody jeziora są bardzo czyste i mieszczą się w I klasie czystości wód. Jednak niekorzystny wpływ na stan jego czystości mają mineralne i organiczne nawozy stosowane do upraw polowych.

WALORY KULTUROWE

Podróżując po terenie Gminy Rogowo oprócz malowniczych widoków można napotkać liczne obiekty zabytkowe, m.in. domy drewniane, zespoły dworsko-pałacowe, kościół i cmentarze.

Do najważniejszych zabytków nieruchomości Gminy Rogowo, które zostały ujęte w rejestrze zabytków, należą:

- kaplica grobowa rodziny Dębińskich, ob. pw. św. Erazma, w miejscowości Pręczi. Kaplica datowana jest na 4 ćw. XIX w.; A/418 – 20.06.1988 (dawny nr rej. zab. – 263/A);
- kościół parafialny rzymsko-katolicki murowany pw. św. Bartłomieja w Rogowie z 1878 roku; A/419 – 14.12.1989;
- wiatrak koźlak drewniany zlokalizowany w miejscowości Rogowo-Młynik. Datowany jest na rok około 1860, niestety charakteryzuje go zły stan techniczny; A/258 - 14.12.1989.

Wiele obiektów podlegających ochronie, zostało wskazanych w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Ich szczegółowy wykaz został przedstawiony na poniższych rysunkach.

Rysunek 4. Obiekty zabytkowe w gminie Rogowo znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Uwagi
1.	Borowo	dom drewniany 4	ok. 1900	Obiekt nie istnieje
2.	Borowo	dom drewniany 11	ok. 1891	Obiekt nie istnieje
3.	Borowo	dom drewniany 13	k. XIX w.	Obiekt nie istnieje
4.	Brzeszczki Duże	dom drewniany 16	1 ćw. XIX w.	Obiekt nie istnieje
5.	Czumsk Duży	dom drewniany 7	2 ćw. XIX w.	
6.	Czumsk Duży	dom drewniany 10	XIX/XX w.	
7.	Czumsk Duży	dom drewniany 11	XIX/XX w.	Nr 11 i 12 jest to jeden budynek
8.	Czumsk Duży	dom drewniany 12	pocz. XIX w.	
9.	Czumsk Duży	dom drewniany 13	k. XIX w.	
10.	Huta – Chojno	cmentarz ewangelicki	k. XIX w.	
11.	Kosioro	dom drewniany 8	1895 r.	Obiekt nie istnieje
12.	Nadróż	zespół dworsko-parkowy:		
		dwór murowany	3 ćw. XIX w.	
		park dworski	2 poł. XIX w.	

		zespół folwarczny:		
		rządówka murowana, ob. internat	2 poł. XIX w.	Planowana rozbudowa obiektu
		wozownia murowana dawna, ob. garaż	k. XIX w.	
		garaż murowany dawny	k. XIX w.	
		obora murowana dawna, ob. chlewnia	k. XIX w.	Obiekt nie istnieje
		chlewnia murowana	k. XIX w.	
		stodoła drewniana	k. XIX w.	
		szklarnia murowana	k. XIX w.	
		czworak murowany dawny, ob. dom mieszkalny nr 6	k. XIX w.	
		pięciorak murowany dawny, ob. dom mieszkalny nr 8	k. XIX w.	
		d. gołębnik murowany	k. XIX w.	
		d. budynek mieszkalny przy garażach	XIX/XX w.	
		budynek mieszkalny	pocz. XX w.	
13.	Narty	dom drewniany 5	pocz. XX w.	
14.	Narty	dom drewniany 6	ok. 1939	
15.	Pręczi	cmentarz przykościelny	k. XIX w.	Obiekt nie istnieje
16.	Pręczi	szkoła murowana, ob. poczta	pocz. XX w.	
17.	Pręczi	dom drewniany 9	ok. 1855	
18.	Pręczi	dom murowany 10	pocz. XX w.	
19.	Pręczi	dom murowany 11	pocz. XX w.	
20.	Rogowo	zespół kościoła parafialnego:		
21.		brama z ogrodzeniem	k. XIX w.	
22.		cmentarz przykościelny	k. XIX w.	
23.	Rogowo	cmentarz parafialny rzymskokatolicki	k. XIX w.	
24.	Rogowo	figura murowana św. Bartłomieja	1907	
25.	Rogowo	dom drewniany 27	1936	
26.	Rojewo	dom drewniany 50	ok. 1860	Zły stan techniczny

27.	Sosnowo	zespół dworsko-parkowy:		
		dwór murowany	1 ćw. XIX w.	Zły stan techniczny
		park dworski	1 poł. XIX w.	
		brama wjazdowa	2 poł. XIX w.	Zły stan techniczny
		zespół folwarczny:		
		spichlerz murowany	XIX/XX w.	
		rządcówka murowana, ob. do mieszkalny 36 (dawny nr 37)	ok. 1900 r.	
		dom drewniany 31	pocz. XX w.	Zły stan techniczny
		budynek magazynowy I murowany	XIX/XX w.	
		budynek magazynowy II murowany	XIX/XX w.	
		budynek magazynowy III murowany	XIX/XX w.	
		chlewnia murowana	XIX/XX w.	
		garaż murowany	XIX/XX w.	
		portiera murowana	XIX/XX w.	
28.	Wierzchowiska	dom z częścią inwentarską drewniano-murowany 16	3 ćw. XIX w.	Obiekt nie istnieje
29.	Wierzchowiska	kapliczka murowana przydrożna	1 ćw. XX w.	

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rogowo

Dla podniesienia standardów turystycznych wymagana jest rozbudowa bazy noclegowej i rozwój urządzeń rekreacyjno - sportowych. Szczęólnego znaczenia nabiera realizacja urządzeń sportowych oraz wprowadzenia takich form wypoczynku, które umożliwiłyby wydłużenie sezonu turystycznego. Ważną kwestią jest także wyznaczenie i budowa tras rowerowych, które przyciągną na teren Gminy miłośników rekreacyjnej jazdy na rowerze. Znacznego rozmachu nabrać powinna w skali Gminy **agroturystyka** oparta o w/w elementy przyrodniczo - krajobrazowe i kulturowe Gminy.

W oparciu o w/w elementy przyrodniczo - krajobrazowe i kulturowe, w Gminie można rozwinąć następujące formy turystyki, które powinny przyczynić się do wzrostu znaczenia funkcji turystycznej jako wspomagającej rozwój Gminy:

- pobytowo - wypoczynkowa, oparta o ośrodki zlokalizowane nad jeziorami;
- agroturystyka – ukształtowanie terenu, warunki przyrodnicze, obiekty dziedzictwa kulturowego są wyraźnymi przesłankami dla wspomagania lokalnych inicjatyw sołectw w zakresie agroturystyki. W tej kwestii konieczne jest opracowanie spójnego programu rozwoju turystyki w połączeniu z planem odnowy wsi;

- turystyka wędkarska - obecność jezior stanowi wspaniałą podstawę dla rozwoju turystyki wędkarskiej. Jeziora zasobne w ryby oraz piękno i spokój okolicznego krajobrazu niewątpliwie przyciągną wielu zainteresowanych podróżnych.
- turystyka krajoznawcza – związana z poznawaniem poszczególnych zakątków kraju.

Warunkiem rozwoju turystyki w skali całej Gminy jest wykorzystanie istniejącej bazy oraz stworzenie niezbędnych elementów zagospodarowania turystycznego. Istotnym czynnikiem rozwoju jest promocja turystyczna i pełna informacja o wartościach turystycznych Gminy. Analizując jednak potencjał turystyczny Gminy Rogowo można zauważyć, że turystyka może stanowić dodatkowy kierunek rozwoju Gminy.

3.4. Rynek pracy i bezrobocie

W Gminie wiejskiej Rogowo, podobnie jak w innych rejonach kraju, w ostatnich latach zaobserwowano wzrost liczby osób bezrobotnych. W latach 2008 - 2013 liczba osób bezrobotnych wzrosła o 33,8% (w tym liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła o 82,4%, natomiast liczba bezrobotnych kobiet spadła o 18,7%). Strukturę bezrobocia na terenie Gminy wiejskiej Rogowo przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Rogowo

Wyszczególnienie	J. m.	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	osoba	299	433	357	359	387	400
mężczyźni	osoba	85	185	141	119	149	155
kobiety	osoba	214	248	216	240	238	245
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym							
ogółem	%	10,9	15,9	12,1	12,1	12,8	13,3
mężczyźni	%	5,6	12,2	8,6	7,2	8,9	9,3
kobiety	%	17,6	20,5	16,4	18,2	17,6	18,3

Źródło: Dane GUS

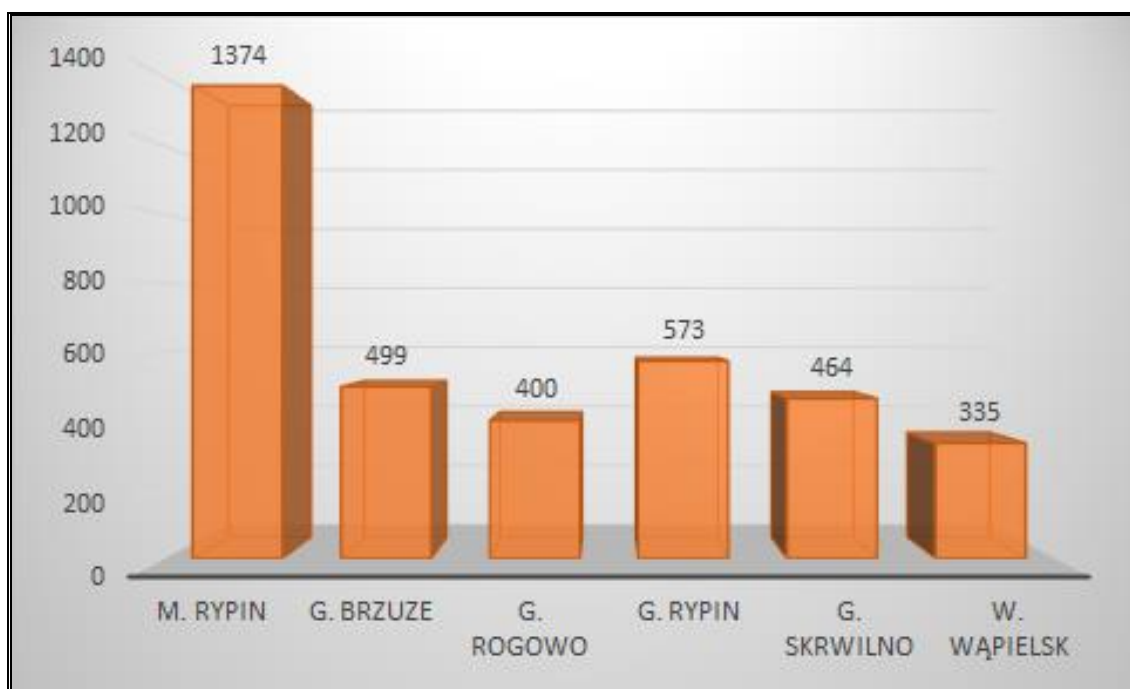
Na koniec 2013 roku, na terenie Gminy Rogowo zarejestrowanych było 400 osób bezrobotnych, co stanowiło 11% bezrobotnych powiatu. Gmina Rogowo, zaraz za Gminą Wąpielsk, znalazła się na drugim miejscu pod względem najmniejszej liczby osób bezrobotnych w powiecie rypińskim. Podobna sytuacja występuje, jeśli chodzi o ilość bezrobotnych kobiet i liczbę bezrobotnych do 25 roku życia, powyżej 50 roku życia oraz osób długotrwale bezrobotnych. Szczegółowe dane o strukturze bezrobocia na terenie gminy powiatu rypińskiego, prezentuje tabela 12 i wykres 3.

Tabela 12. Bezrobocie na terenie powiatu rypińskiego (stan na 31.12.2013 r.)

Wyszczególnienie		1. Liczba bezrobotnych	z prawem do zasiłku	2. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	do 25 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale
PUP RYPIN	ogółem	3 645	313	3 477	897	728	2 231
	kobiety	2 210	125	2 115	543	332	1 535
m. RYPIN	ogółem	1 374	140	1 299	285	313	827
	kobiety	834	62	795	167	155	567
g. BRZUZE	ogółem	499	36	483	151	90	331
	kobiety	296	11	287	94	33	221
g. ROGOWO	ogółem	400	50	386	106	71	235
	kobiety	245	25	234	64	29	162
g. RYPIN	ogółem	573	42	545	151	115	332
	kobiety	349	14	332	94	51	234
g. SKRWILNO	ogółem	464	28	439	108	76	305
	kobiety	287	11	272	64	38	212
g. WĄPIELSK	ogółem	335	17	325	96	63	201
	kobiety	199	2	195	60	26	139

Źródło: Dane PUP w Rypinie

Wykres 3. Bezrobocie na terenie gmin powiatu rypińskiego (stan na 31.12.2013 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Rypinie

Analizując dane dotyczące struktury osób bezrobotnych na terenie Gminy Rogowo należy zauważyć, że:

- wśród osób bezrobotnych zdecydowaną przewagę wykazują kobiety (61,3% w 2013 roku),
- w 2013 roku liczba osób długotrwale bezrobotnych stanowiła ponad połowę ogółu bezrobotnych (58,8%),
- najliczniejszą grupę osób bezrobotnych wg wieku stanowią bezrobotni w wieku do 25 roku życia – w 2013 roku stanowili 26,5% ogółu bezrobotnych.

Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. patologia, przestępczość czy uzależnienia od alkoholu), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Gminy Rogowo na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy.

Chcąc zmniejszać poziom bezrobocia, należałoby skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na swoim terenie m.in. poprzez tworzenie odpowiedniego systemu zachęt dla nowych przedsiębiorców lub poprzez wyznaczanie odpowiednich terenów inwestycyjnych.

4. Usługi publiczne na terenie Gminy Rogowo

4.1. Usługi społeczne

Jednym z czynników warunkujących atrakcyjność osiedleńczą jest dostępność usług społecznych. Podczas wyboru nowego miejsca zamieszkania brane są pod uwagę przede wszystkim: dostęp do oświaty oraz jakość oferty edukacyjnej, oferta kulturalna, baza sportowo - rekreacyjna, dostęp do opieki zdrowotnej, a także poziom bezpieczeństwa publicznego. Od stanu infrastruktury społecznej zależy także jakość życia obecnych mieszkańców Gminy i ich szanse rozwoju.

4.1.1. Oświata i nauka

Na terenie Gminy Rogowo funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa w Rogowie, Rogowo 31, 87-515 Rogowo,
- Szkoła Podstawowa w Sosnowie, Sosnowo 33, 87-515 Rogowo,
- Szkoła Podstawowa im. Zygmunta Padlewskiego w Nadrożu, Nadród 56, 87-515 Rogowo,
- Szkoła Podstawowa w Nowym Kobrzyńcu, Nowy Kobrzyniec 1, 87-515 Rogowo,
- Publiczne Gimnazjum w Rogowie, Rogowo 31, 87-515 Rogowo.

PRZEDSZKOLA

Na terenie Gminy Rogowo funkcjonują cztery oddziały przedszkolne oraz cztery punkty przedszkolne, które zapewniają opiekę najmłodszym mieszkańcom Gminy. Wszystkie placówki posiadają status placówek publicznych, a zaliczamy do nich:

- Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Rogowie,
- Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Sosnowie,
- Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Nadrożu,
- Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Nowym Kobrzyńcu,
- Punkty przedszkolne w Rogowie, Sosnowie, Nadrożu i Nowym Kobrzyńcu.

Łącznie do tych placówek uczęszczało 145 dzieci (stan na 31.12.2013 r.).

Dzięki tak dobrze rozwiniętej opiece i edukacji przedszkolnej, Gmina zapewnia rodzinom dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy. W każdej placówce publicznej zapewniony jest dostęp do wykwalifikowanej kadry. Każda z placówek posiada bogatą ofertę spędzania czasu dla dzieci, w tym: gry i zabawy dydaktyczne, zajęcia plastyczne, zabawy taneczne i ruchowe, naukę samodzielności, pobyt na świeżym powietrzu. Sympatyczni pracownicy, urozmaicone zajęcia i towarzystwo rówieśników sprawia, że dzieci chętnie przychodzą do tych placówek.

Tabela 13. Przedszkola na terenie Gminy Rogowo (stan na 31.12.2013 r.)

Przedszkola / Oddziały przedszkolne				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Rogowie, Rogowo 31, 87-515 Rogowo	46	3	Pracownicy zostali wykazani w szkołach podstawowych (Oddziały przedszkolne znajdują się w szkołach)	publiczna
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Sosnowie, Sosnowo 33, 87-515 Rogowo	24	1	Pracownicy zostali wykazani w szkołach podstawowych (Oddziały przedszkolne znajdują się w szkołach)	publiczna
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Nadrożu, Nadróż 56, 87-515 Rogowo	9	1	Pracownicy zostali wykazani w szkołach podstawowych (Oddziały przedszkolne znajdują się w szkołach)	publiczna
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Nowym Kobrzyńcu, Nowy Kobrzyniec 1, 87-515 Rogowo	13	1	Pracownicy zostali wykazani w szkołach podstawowych (Oddziały przedszkolne znajdują się w szkołach)	publiczna
Punkty przedszkolne w Rogowie, Sosnowie, Nadrożu i Nowym Kobrzyńcu	53	2	4	publiczna

Źródło: Dane Urzędu Gminy Rogowo

W punktach przedszkolnych w szkołach w: Rogowie, Nadrożu, Sosnowie i Nowym Kobrzyńcu prowadzona jest bezpłatna terapia logopedyczna dla dzieci z wadami wymowy. Ponadto dzieci biorą udział w różnych wydarzeniach jak: Jasełka, Dzień Babci i Dziadka, zabawy karnawałowe, wycieczki. W punktach przedszkolnych zatrudnieni są nauczyciele, którzy są bardzo dobrze przygotowani do pracy z małymi dziećmi. W każdym punkcie do pomocy nauczycielom zatrudnione są panie do obsługi dzieci.

SZKOŁY PODSTAWOWE

Wszystkie szkoły podstawowe na terenie Gminy posiadają statut szkół publicznych. Dla placówek oświatowych wymienionych w tabeli 14, organem prowadzącym jest Gmina Rogowo, natomiast na jej terenie zlokalizowana jest także szkoła średnia w Nadrożu. W 2013 roku do szkół prowadzonych przez Gminę Rogowo uczęszczało 343 uczniów.

Tabela 14. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Rogowo (stan na 31.12.2013 r.)

Szkoly podstawowe				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Szkoła Podstawowa w Rogowie, Rogowo 31, 87-515 Rogowo	160	16,50	2,00	publiczna
Szkoła Podstawowa w Sosnowie, Sosnowo 33, 87-515 Rogowo	80	10,50	5,70	publiczna
Szkoła Podstawowa im. Zygmunta Padlewskiego w Nadrożu, Nadroź 56, 87-515 Rogowo	70	9,00	2,00	publiczna
Szkoła Podstawowa w Nowym Kobrzyńcu, Nowy Kobrzyńiec 1, 87-515 Rogowo	33	7,33	2,00	publiczna

Źródło: Dane Urzędu Gminy Rogowo

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia. Szkoła łagodnie wprowadza uczniów w świat wiedzy dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny.

Wyniki testu 6-klasistów w 2014 roku dla przeciętnego ucznia klasy VI w Gminie Rogowo kształtowały się na poziomie średnio 24,46 punktów i były niższe niż średnia dla kraju i województwa kujawsko - pomorskiego. Podobna sytuacja miała miejsce w 2013 roku.

Tabela 15. Wyniki testów 6-klasistów w Gminie Rogowo w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014

Wyszczególnienie	2013	2014
Wynik ogólny kraj	24,03	25,82
Wynik ogólny województwo kujawsko - pomorskie	23,60	25,02
Wynik ogólny Gmina Rogowo	21,56	24,46

Źródło: Urząd Gminy Rogowo, <http://www.oke.gda.pl/>

GIMNAZJA

Na terenie Gminy zlokalizowane jest jedno gimnazjum publiczne będące w zarządzie Gminy Rogowo: Publiczne Gimnazjum w Rogowie. Na koniec 2013 roku do szkoły tej uczęszczało 194 uczniów.

Tabela 16. Charakterystyka gimnazjów na terenie Gminy Rogowo (stan na 31.12.2013 r.)

Gimnazja				
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Publiczne Gimnazjum w Rogowie, Rogowo 31, 87-515 Rogowo	194	17,74	3,00	publiczna

Źródło: Dane Urzędu Gminy Rogowo

Oferta ww. placówki gimnazjalnej zarządzanej przez Gminę Rogowo, dostosowana jest do zainteresowań i zdolności swoich uczniów. Liczba godzin lekcyjnych w ramach danego przedmiotu jest dostosowana do profilu danej klasy. Ponadto, uczniowie mogą uczestniczyć w kołach zainteresowań prowadzonych przez placówkę oraz brać udział w różnorodnych konkursach. Angażują się również w wiele inicjatyw szkolnych, dzięki czemu rozwijają swoje umiejętności organizatorskie. Gimnazjum posiada rozbudowaną bazę dydaktyczną, która stwarza możliwość wszechstronnego rozwijania uzdolnień i zainteresowań młodzieży. Należy do niej zaliczyć przede wszystkim estetyczne i dobrze wyposażone klasopracownie, pracownie komputerowe z łączami internetowymi oraz starannie urządzoną świetlicę. Zajęcia sportowe prowadzone są na terenie własnych obiektów sportowych tj. sali gimnastycznej oraz boiskach szkolnych. Dzięki temu, szkolne drużyny sportowe osiągają wysokie wyniki w różnych zawodach i w rozmaitych dyscyplinach sportowych.

Uczniowie III klas gimnazjum w latach 2013 i 2014 przystąpili do obowiązkowego testu gimnazjalnego. Jego wyniki w Gminie Rogowo na tle wyników ogólnopolskich i dla województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia tabela 17.

Tabela 17. Wyniki testów gimnazjalnych w Gminie Rogowo w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014

Wyszczególnienie		Rok 2013			Rok 2014		
		Gmina Rogowo	woj.	kraj	Gmina Rogowo	woj.	kraj
Część humanistyczna	j. polski	61	61	62	67	65	68
	historia, WOS	56	56	58	58	58	59
Część matematyczno - przyrodnicza	matematyka	42	46	48	42	45	47
	przedmioty przyrodnicze	59	57	59	53	50	52
Język angielski	podstawa	55	60	63	46	64	67
	rozszerzenie	-	43	45	-	42	46
Język niemiecki	podstawa	55	55	58	72	50	54
	rozszerzony	-	37	40	64	35	39

Źródło: Urząd Gminy Rogowo, <http://www.oke.gda.pl/>

Analizując średnie wyniki testów uczniów III klas szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Rogowo należy zauważyć, że w 2014 roku w części przyrodniczej oraz w każdej części egzaminu niemieckiego wyniki uczniów z Gminy Rogowo były wyższe niż średnie wyniki dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz kraju.

Oprócz placówek oświatowych zarządzanych przez Gminę Rogowo, na terenie Gminy funkcjonuje placówka oświatowa, dla której organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Rypinie.

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 4 IM. ZIEMI DOBRZYŃSKIEJ W NADROŻU, NADRÓŻ, 87-515 ROGOWO

W skład Zespołu wchodzi:

- liceum ogólnokształcące, które kształci w czterech profilach:
 - humanistyczno-artystycznym,
 - pedagogicznym,
 - przyrodniczo-akademickim,
 - sportowym;
- technikum oferuje kształcenie w pięciu obszarach tematycznych:
 - geodezja,
 - pojazdy samochodowe,
 - budownictwo,
 - architektura krajobrazu,
 - ogrodnictwo;
- szkoła zawodowa przygotowuje do wykonywania zawodu:
 - mechanika pojazdów samochodowych,

- montera zabudowy i robót wykończeniowych,
- ogrodnika.

Bazę dydaktyczną szkoły stanowią: nowoczesne klasopracownie przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych, nowoczesna pracownia internetowa, pracownia języków obcych, 50 komputerów z dostępem do internetu we wszystkich pomieszczeniach oraz nowoczesny obiekt sportowo-rekreacyjny w którego skład wchodzi m. in. siłownia i sauna. Ponadto szkoła dysponuje bazą niezbędną do edukacji praktycznej, na którą składa się sad pomologiczny oraz pracownia gospodarstwa domowego.

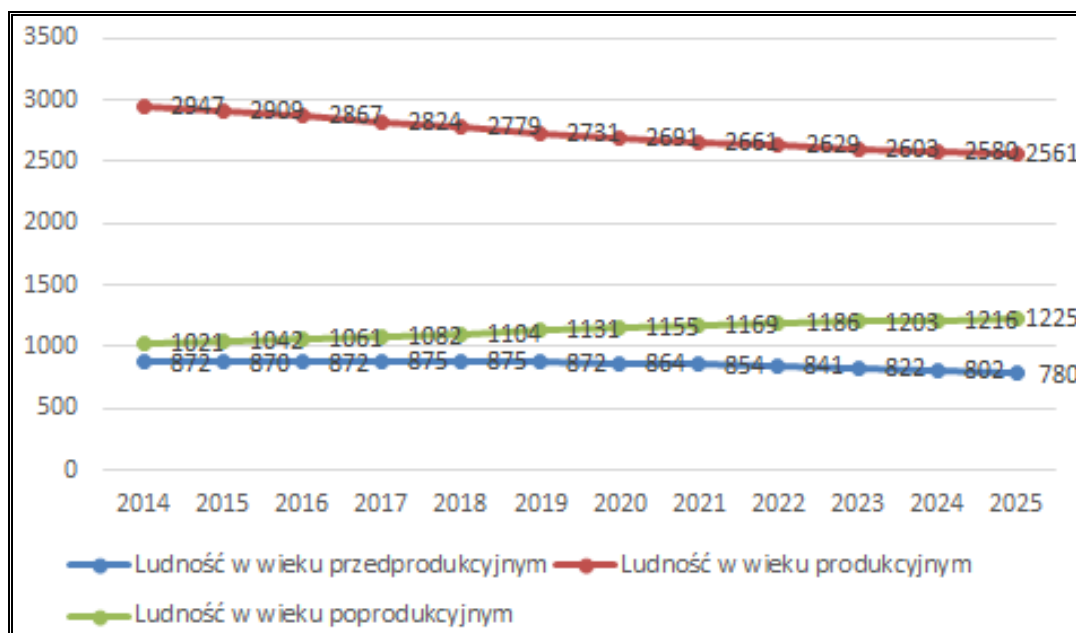
Oferta dodatkowa szkoły zapewnia:

- zajęcia fakultatywne,
- koło ekologiczne, informatyczne, taneczne,
- zespoły muzyczne,
- klub integracji europejskiej "LABIRYNT",
- zajęcia sportowe: piłka siatkowa, piłka nożna, lekka atletyka;

Dzieci mieszkające w znacznej odległości od Zespołu Szkół, mają możliwość zamieszkania w internacie usytuowanym w bezpośrednim sąsiedztwie szkoły. Nowy budynek internatu oferuje miejsca zarówno dla dziewcząt, jak i chłopców. Budynek połączony jest ze stołówką oraz salą gimnastyczną. Do dyspozycji lokatorów jest sala telewizyjna, Internet w każdym pokoju, całodobowe wyżywienie, nowoczesne i estetyczne zaplecze sanitarne, wykwalifikowana i doświadczona kadra pedagogiczna, pomoc w nauce, zajęcia integracyjne oraz wiele różnorodnych propozycji spędzania czasu wolnego, rozwijania swoich zdolności oraz zainteresowań.

Na podstawie prognozy ludności na lata 2011-2035 sporządzonej przez GUS dla powiatu rypińskiego stworzono prognozę liczby ludności z podziałem na grupy wieku na terenie Gminy Rogowo.

Wykres 4. Prognoza liczby ludności dla Gminy Rogowo do 2025 roku [osoba]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Obserwowana w ciągu ostatnich kilku lat w skali kraju i Europy zmiana modelu rodziny (2+1) potwierdza, że coraz mniejszy jest udział rodzin wielodzietnych. Również migracje rodzin w celach zarobkowych pociągają za sobą spadek liczby dzieci na danym terenie. W związku z tym, Gmina Rogowo zamierza realizować działania zwiększające jej atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną. Atrakcyjne warunki do zamieszkania będą skutkowały napływem nowych mieszkańców (w tym rodzin z dziećmi), dzięki czemu liczba uczniów w szkołach utrzyma się na poziomie zbliżonym do obecnego a nawet wzrośnie. Tym samym Gmina zapewni odpowiednie dochody z tytułu subwencji oświatowej, a także wyeliminuje ewentualną konieczność racjonalizacji sieci szkół na swoim terenie. Z kolei atrakcyjne warunki inwestycyjne to szansa na nowe miejsca pracy, co zminimalizuje zjawisko migracji części mieszkańców poza teren Gminy Rogowo w celach zarobkowych.

4.1.2. Ochrona zdrowia

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Jego poziom w sposób znaczący wiąże się z jakością wykonywanej pracy przez mieszkańców oraz wpływa na wydatki budżetu. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Zadania w zakresie opieki zdrowotnej na terenie Gminy Rogowo realizuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "KAMED", Rogowo 32, 87-515 Rogowo. W jego strukturach wyróżniono:

- poradnię (gabinet) lekarza POZ;

- gabinet medycyny szkolnej;
- gabinet zabiegowy z punktem szczepień;
- poradnię ogólną;
- poradnię pediatryczną;
- poradnię pielęgniarki i położnej środowiskowej.

4.1.3. Sport i rekreacja

Sport w Gminie Rogowo jest nieodzownym elementem życia wielu jej mieszkańców, dlatego też Gmina wspiera rozwój dyscyplin sportowych zarówno finansowo jak i rzeczowo.

Ważną rzeczą jest systematyczne tworzenie i rozbudowa niezbędnej bazy sportowej w Gminie, która już przyczyniła się do poprawy warunków uprawiania sportu, a w niedługim czasie może zaowocować osiągnięciem coraz lepszych wyników przez młodzież oraz zwiększeniem zainteresowania uprawianiem sportu w Gminie. Gmina pracuje też nad stworzeniem warunków i możliwości dzieciom do rozwijania zainteresowań sportowych poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty, która będzie uwzględniała zainteresowania potencjalnych uczestników.

Głównym celem Gminy jest więc inicjowanie i organizowanie projektów własnych, współpraca ze środowiskami oświatowymi i sportowymi, realizacja ich potrzeb i oczekiwań, zachęcanie lokalnej społeczności do podejmowania różnorodnych form aktywności rekreacyjnej i sportowej.

Działalność Gminy obejmuje pomoc merytoryczną i finansową przy organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych organizowanych przez obce jednostki (zakup pucharów, dyplomów, nagród, udostępnianie sprzętu technicznego).

Idealnym miejscem do uprawiania różnego rodzaju sportów jest kompleks ORLIK 2012. Program „Moje Boisko 2012” zakłada wybudowanie nowoczesnych, bezpiecznych, ogólnodostępnych i nieodpłatnych kompleksów sportowo - rekreacyjnych. Kompleks w miejscowości Sosnowo w swej ofercie posiada boisko do piłki nożnej, siatkówki oraz koszykówki. Prócz tego, wyposażony jest w infrastrukturę oświetleniową, dzięki czemu z obiektu można korzystać nawet po zachodzie słońca.

Ponadto mieszkańcy Gminy mogą uprawiać sport na boiskach zlokalizowanych w następujących miejscowościach:

- Rojewie, gdzie znajduje kompleks sportowy wyposażony w boisko do piłki nożnej, siatkówki oraz piłki ręcznej;
- Czumsku Dużym, Pręczech – boiska sportowe,

- Rogowie – kompleks sportowy wyposażony w trybuny, boisko do piłki nożnej, siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej, kort tenisowy oraz tor do łyżworolek;
- Nadrożu, Nowym Kobrzyńcu – w miejscowościach tych boiska zlokalizowano przy szkołach.

Władze Gminy nie zapominają także o najmłodszych mieszkańcach niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. W Rogowie, Starym Kobrzyńcu, Nadrożu, Rojewie, Pręczech, Czumsku Małym, Świeżawach, Brzeszczkach Małych, Borowie oraz Lasotach wybudowano place zabaw przeznaczone dla najmłodszych dzieci. Dzięki takim obiektom najmłodszy oraz ich opiekunowie, mają zapewnioną możliwość zabawy i spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu. Place zabaw umożliwiają nie tylko korzystanie z wielu sprzętów i przez to ciekawszą zabawę, ale przede wszystkim dają okazję do spotkań z rówieśnikami. Ponadto infrastruktura tego typu zachęca do aktywności fizycznej, która jest niezbędna w procesie wzrostu i wzmacniania układu kostnego oraz mięśni, stwarza okazję do treningu umiejętności społecznych – dzieci uczą się współpracy, współzawodnictwa, kreatywności i funkcjonowania w grupie rówieśników, a także nawiązywania relacji. Przy okazji mogą doświadczyć wielu uczuć, nie tylko pozytywnych, ale też negatywnych. Co ważna dla rodziców i opiekunów dzieci, place zabaw stwarzają okazję do pozytywnego spożytkowania dziecięcej energii.

Z kolei dla nieco starszych mieszkańców Gminy, przygotowano siłownie na świeżym powietrzu w Rogowie oraz Sosnowie. Siłownie w połączeniu z pięknymi terenami zielonymi zapewniają odprężenie i swobodną rekreację. Ponadto miejsca te umożliwiają integrację społeczną - to dobre rozwiązanie dla tych, którzy wspólnie ze znajomymi lubią spędzać aktywnie wolne chwile.

Dzięki istnieniu warunków do uprawiania sportu i rekreacji, tj. boisk sportowych, sal gimnastycznych, placów zabaw oraz siłowni na świeżym powietrzu zauważalny jest wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy. Rozwijającymi się amatorsko dziedzinami sportowymi są: piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka, koszykówka, lekkoatletyka oraz tenis ziemny.

4.1.4. Kultura

Głównym podmiotem realizującym zadania własne Gminy Rogowo w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury jest Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie.

Zadania Gminnej Biblioteki Publicznej w Rogowie określone zostały w Ustawie z dnia 25 października 1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. Nr 114, poz. 493 z późn. zm.) oraz Uchwałą Nr XI/41/2007 Rady Gminy Rogowo z dnia 30 listopada

2007 w sprawie utworzenia gminnej instytucji kultury pod nazwą „Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie” oraz uchwalenia jej statutu.

Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie mieści się na posesji numer 44. W ramach struktury organizacyjnej wyróżniono trzy filie rozmieszczone w: Starym Kobrzyńcu, Pręczech i Sosnowie. Łączny zasób woluminów wszystkich bibliotek wynosi ponad 36 tysięcy woluminów.

Z usług bibliotek korzystają dzieci i młodzież, studenci, osoby pracujące i bezrobotne, emeryci i renciści. Biblioteki w Gminie Rogowo podejmują cenne inicjatywy kulturalne zmierzające do aktywizacji społeczności lokalnej. Realizowane działania powstają we współpracy ze szkołami, przedszkolami, towarzystwami i organizacjami społecznymi jak również z jednostkami samorządowymi. Wszystkie działania kierowane są do różnych grup społecznych. Organizowane są: przysposobienia i lekcje biblioteczne, a także konkursy czytelnicze i plastyczne. Biblioteki wypełnią wolny czas dzieciom w czasie ferii zimowych i w czasie wakacji. Należy zaznaczyć, że biblioteki poza swoją działalnością statutową czynnie uczestniczą we wszystkich formach życia kulturalnego organizowanego na terenie Gminy Rogowo.

Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie i podległe jej filie współpracują ze wszystkimi instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku, między innymi: szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi w zakresie organizowania lekcji bibliotecznych, wycieczek i apeli oraz organizowania materiałów metodycznych dla nauczycieli.

Ważną funkcję kulturalną na terenie Gminy Rogowo pełni dziewięć świetlic wiejskich rozmieszczonych na całym jej terenie, które są miejscem częstych spotkań mieszkańców. Świetlice funkcjonują w miejscowościach: Pręczi, Lasoty, Świeżawy, Stary Kobrzyniec, Czumsk Duży, Czumsk Mały, Rojewo, Ruda oraz Sosnowo. Należy podkreślić, że wszystkie obiekty zostały poddane gruntownym remontom oraz zostały wyposażone w niezbędny sprzęt tj. sprzęt AGD, stoły do tenisa oraz piłkarzyki. Ponadto w Borowie, Rogowie, Kobrzyńcu i Rogówku funkcjonują cztery remizy OSP.

Remizy oraz zmodernizowane świetlice wiejskie wpływają na integrację mieszkańców oraz promocję wspólnego spędzania czasu wolnego. Dzięki działaniom obejmującym remonty świetlic, społeczność lokalna otrzymała atrakcyjne warunki do zbiorowych spotkań, zabawy oraz pracy. Ponadto niniejsze obiekty dają możliwość tworzenia kół i grup zainteresowań zrzeszających różne grupy wiekowe ludności lokalnej. W efekcie funkcjonowania świetlic oraz remiz, osiągnięta została swoista integracja mieszkańców. Odnowione budynki w powiązaniu z pięknymi krajobrazami i walorami przyrodniczymi, zwiększają atrakcyjność Gminy pod względem rekreacyjno – turystycznym.

Na terenie Gminy Rogowo funkcjonują także stowarzyszenia:

- Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ. Obejmuje ona swoim zasięgiem obszar 8 gmin: Bzurze, Górzno, Osiek, Rogowo, Rypin, Skrwilno, Świedziebnia, Wąpielsk. Stowarzyszenie powstało dzięki wsparciu funduszy strukturalnych Unii Europejskiej - Pilotażowego Programu „Leader +” - jednego z działań Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”;
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Gminy Rogowo;
- Koła Gospodyń Wiejskich w Świeżawach, Lasotach, Kobrzyńcu, Rojewie, Pręczkach, Czumsku Małym, Nadrożu oraz Sosnowie.
- Ochotnicze Straże Pożarne w Rogowie, Rogówku, Kobrzyńcu, Rojewie, Lasotach, Pręczkach, Czumsku Małym, Czumsku Dużym, Borowie, Świeżawach, Rudzie oraz Nadrożu,

4.1.5. Pomoc społeczna

Jednostką organizacyjną w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Rogowo jest **Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie**, który realizuje zadania własne i zlecone zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej Ośrodek realizuje następujące zadania:

1. zadania własne Gminy o charakterze obowiązkowym:

- a) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- b) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- c) udzielania schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- g) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- h) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego
- i) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- j) praca socjalna,
- k) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- l) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- m) dożywianie dzieci,
- n) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- o) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- p) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- q) sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej województwu,
- r) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- s) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- t) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

2. zadania własne gminy:

- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- b) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- c) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- d) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- e) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- a) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- c) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych także udzielanie schronienia posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
- f) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Świadczenia z pomocy społecznej obejmują:

1. świadczenia pieniężne:

- a) zasiłek stały,
- b) zasiłek okresowy,
- c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- e) pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- f) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- g) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd,

2. świadczenia niepieniężne:

- a) praca socjalna,
- b) bilet kredytowy,
- c) opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne,
- d) składki na ubezpieczenia zdrowotne,
- e) pomoc rzeczowa,
- f) sprawianie pogrzebu,
- g) poradnictwo specjalistyczne,
- h) interwencja kryzysowa,
- i) schronienie,
- j) posiłek,
- k) niezbędne ubranie,

- l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- n) mieszkania chronione,
- o) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- p) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Organizacja wewnętrzna GOPS w Rogowie przedstawia się następująco:

- 1) kierownik,
- 2) główna księgową,
- 3) stanowisko pracownika socjalnego – 3 etaty,
- 4) opiekunki domowe świadczące usług opiekuńcze – w zależności od potrzeb.

Ze świadczeń GOPS w 2013 roku korzystały 802 osoby, z tego 117 z powodu ubóstwa, 93 z powodu niepełnosprawności oraz 160 osób z powodu bezrobocia. W porównaniu do roku 2011, łączna liczba korzystających z pomocy Ośrodka spadła o 192 osoby (tj. o 19,3%). Natomiast w tym samym czasie o blisko 40% wzrosła łączna kwota świadczeń. Należy podkreślić, że oczekiwany w wyniku realizacji odpowiedniej strategii rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy, a tym samym do zmniejszania bezrobocia na terenie Gminy i spadku liczby osób bezrobotnych korzystających obecnie z pomocy GOPS. Tym samym, Gmina będzie mogła część zaoszczędzonych środków finansowych przeznaczyć na inne zadania związane z pomocą społeczną lub wykorzystać zupełnie na inne cele (np. inwestycyjne).

Tabela 18. Pomoc społeczna na terenie Gminy Rogowo

Pomoc społeczna - świadczenia	Stan na dzień 31.12.2011r.	Stan na dzień 31.12.2012r.	Stan na dzień 31.12.2013r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	466 – rodzin 994 - osoby	458 – rodzin 788 - osoby	451 – rodzin 802 - osoby
Z powodu ubóstwa	20	77	117
Z powodu bezrobocia	150	150	160
Z powodu niepełnosprawności	95	102	93
Z powodu długotrwałej choroby	31	29	26
Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	46	50	48
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania własne gminy]	511.566 ,00	549.847,00	711.345,00
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania zlecone gminy]	0	0	0
Liczba mieszkań socjalnych na terenie Gminy	0	0	0

Źródło: Dane Urzędu Gminy Rogowo

4.1.6. Bezpieczeństwo publiczne

Usługi publiczne na terenie Gminy Rogowo z zakresu:

- **bezpieczeństwa publicznego** realizuje Komenda Powiatowa Policji w Rypinie. W jej ramach, kontakt z ludnością oraz bezpośredni nadzór nad stanem jej bezpieczeństwa sprawują dzielnicowi. Obsługują oni cały obszar Gminy, który został podzielony na dzielnice w których skład wchodzi wszystkie miejscowości położone na terenie Gminy.
- **ochrony przeciwpożarowej** realizuje jako jednostka wiodąca Ochotnicza Straż Pożarna w Rogowie wchodząca w skład KSRG wraz z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy w miejscowościach: Czumsk Duży, Czumsk Mały, Borowo, Pręczi, Lasoty, Świeżawy, Nadróż, Ruda Stary Kobrzyńiec, Rojewo oraz Rogówko.

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogowo
Zgodnie z informacjami Komendy Powiatowej Policji w Rypinie, w 2013 roku na terenie Gminy doszło do popełnienia 67 przestępstw – o 4 więcej niż w 2011 roku i o 1 więcej niż w roku poprzednim, oraz odnotowano 2 wypadki (w tym 1 ze skutkiem śmiertelnym).

Tabela 19. Statystyki wypadków i przestępstw na terenie Gminy Rogowo w latach 2011-2013

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Liczba wypadków	2	0	2
W tym ze skutkiem śmiertelnym	0	0	1
Liczba przestępstw	63	66	67

Źródło: Powiatowa Komenda Policji w Rypinie

4.2. Usługi komunalne

Obszar Gminy Rogowo jest stosunkowo dobrze wyposażony w urządzenia i sieci infrastruktury technicznej. Należy jednakże podkreślić, że następuje od lat 90-tych zdecydowany rozwój sieci i urządzeń infrastrukturalnych.

Teren Gminy Rogowo wyposażony jest w następujące urządzenia i sieci infrastruktury technicznej:

- sieć wodociągową ze stacjami uzdatniania i ujęciami wody,
- sieć kanalizacyjną,
- sieć energetyczną z 2 GPZ,
- centrale telefoniczne, sieci telekomunikacyjne.

4.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

WODOCIĄG

Systemy zaopatrzenia w wodę posiada większość miejscowości wchodzących w zasięg administracyjny Gminy Rogowo. Na jej terenie istnieją jednak pojedyncze tereny poza zasięgiem obsługi sieci wodociągowej, co determinuje konieczność dalszej rozbudowy sieci. Dotyczy to rejonów, charakteryzujących się rozproszoną zabudową mieszkaniową, głównie na obrzeżach administracyjnych Gminy. W związku z powyższym niezbędna jest rozbudowa systemu wodociągowego, co zapewni ciągłość i dostępności usług zaopatrzenia w wodę.

Długość sieci wraz z przyłączami na terenie Gminy w 2013 roku wynosiła 145,3 km. Liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wynosiła 1 174 sztuk. Z wodociągu korzystało 4 610 osób, co stanowiło 94,9% ogółu mieszkańców Gminy w 2013 roku.

Tabela 20. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Rogowo na koniec 2013 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2013r.
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	145,3
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 174
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	176,8
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	4 610

Źródło: Urząd Gminy Rogowo

Woda pozyskiwana jest z ujęć głębinowych i po uzdatnieniu (usunięciu nadmiaru żelaza, manganu i innych związków) dostarczana do odbiorców. Na terenie Gminy ujęcia wody znajdują się w:

1. Rogowie - wydajność ujęcia wody wynosi 70,0 m³/h. Ujęcie składa się z dwóch studni głębinowych wraz ze stacją uzdatniania oraz zbiornikiem wyrównawczym 300 m³. Ujęcie zostało objęte strefą ochronną – teren ochrony bezpośredniej jako pas gruntu o szerokości 10 m licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody.
2. Nadróż - wydajność ujęcia - 55,0 m³/h. Ujęcie składa się z dwóch studni głębinowych. Na ujęciu wody zlokalizowane są dwa zbiorniki wyrównawcze 2x100 m³, wodociąg pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody. Dla ujęcia ustanowiono strefy ochronne – teren ochrony bezpośredniej jako pas gruntu o szerokości 10 m licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody.
3. Sosnowo – ujęcie o wydajności 38 m³/h. Ujęcie, podobnie jak dwa wcześniejsze, składa się z dwóch studni głębinowych, wodociąg pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody. Dla stacji również ustanowiono strefy ochronne – teren ochrony bezpośredniej jako pas gruntu o szerokości 10 m licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody.

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogowo
 Ponadto w miejscowościach Czumsk Duży i Pręczi znajdują się nieczynne studnie głębinowe. Istniejące źródła wody zaspakajają w pełni potrzeby mieszkańców, a także są w stanie pokryć przyszłe potrzeby wynikające z funkcji gospodarczych a także mieszkalnictwa na terenie Gminy Rogowo. Problem stanowią natomiast stare sieci wodociągowe, które wymagają remontów, renowacji i wymiany.

KANALIZACJA

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Rogowo liczy 46,8 km oraz 406 sztuk przyłączy. Dzięki temu, osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej stanowiły 21,6% wszystkich mieszkańców Gminy. Obecnie skanalizowane są następujące miejscowości Gminy: Rojewo, Rogowo, Świeżawy, Pręczi, Karbowizna, Sosnowo oraz Zamość. Zgodnie z działaniami zaplanowanymi do realizacji i wskazanymi w Zmianie Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogowo, w 2011 roku skanalizowano Lasoty oraz Nadróż, natomiast ciągle w planach jest realizacja kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Charszewo i Kobrzyniec.

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogowo
Właściciele, których nieruchomości nie zostały podłączone do sieci kanalizacji sanitarnej korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 21. Stan infrastruktury ściekowej na terenie Gminy Rogowo na koniec 2013 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2013r.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	46,8
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	406
ścieki odprowadzone z budynków zamieszkałych	dam ³	46,1
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1 050

Źródło: Urząd Gminy Rogowo

Ścieki komunalne z Gminy Rogowo odprowadzane są do miejskiej, mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 75 m³/dobę zlokalizowanej w Rypinie. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Rypienicy. Kanalizacji działa w oparciu o sieć kolektorów zbiorczych i szereg przepompowni ścieków.

W związku z tym, że sieć wodno - kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów warunkujących rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie, to Gmina Rogowo systematycznie i w miarę zapotrzebowania realizuje inwestycje w tym zakresie. Należy podkreślić, że podłączenie do sieci wodociągowej jest zapewnione każdemu nowemu gospodarstwu domowemu. Natomiast rozbudowa sieci kanalizacyjnej następuje w pierwszej kolejności na obszarze Gminy o większych skupiskach mieszkańców, gdzie rozbudowa ta jest uzasadniona i opłacalna ekonomicznie. W przypadku terenów, gdzie podłączenie do sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalne, budowane są przydomowe oczyszczalnie ścieków. Tym samym należy zakładać, że rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy (a tym samym wzrost gęstości zaludnienia w poszczególnych miejscowościach) przyczyni

się do rozwoju sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków, co wpłynie w konsekwencji na dalszy wzrost jej atrakcyjności osadniczej. Z kolei w przypadku terenów inwestycyjnych konieczne będzie wcześniejsze uzbrojenie tych terenów w infrastrukturę wodno-ściekową, co zachęci potencjalnych inwestorów do inwestowania na tym terenie.

4.2.2. Zaopatrzenie w energię

O stopniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy Rogowo świadczy również sposób zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gaz:

- **zaopatrzenie w energię elektryczną** – podstawowym źródłem zasilania Gminy Rogowo w energię elektryczną jest bezpośrednie powiązanie z siecią krajowego systemu elektroenergetycznego. W systemie elektroenergetycznym występują 2 Główne Punkty Zasilania: GPZ 110/15 kV Lipno i GPZ Rypin z których każdy posiada dwa transformatory o mocy 16 MVA. Zasilanie Gminy w energię elektryczną odbywa się poprzez sieć rozdzielczą, wyprowadzoną z powyższych GPZ, napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi SN 15 kV. Zasilają one stacje transformatorowe SN/15 kV i dalej poprzez sieć rozdzielczą linii nn 0,4 kV. Dostawcą energii dla Gminy Rogowo jest Energa - Operator S.A. Oddział Toruń. Istniejąca sieć energetyczna zaspokaja terażniejsze zapotrzebowanie mieszkańców i jest przygotowana na zwiększony pobór w przypadku pojawienia się nowych odbiorców. W związku z tym, Gmina Rogowo jest w stanie zapewnić zaopatrzenie w energię elektryczną dla nowych gospodarstw domowych oraz podmiotów gospodarczych;

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogowo

- **zaopatrzenie w gaz** – na terenie Gminy Rogowo nie zlokalizowano dystrybucyjnego gazociągu wysokiego ciśnienia, który mógłby stanowić źródło zasilania w gaz ziemny Gminy Rogowo. W związku z faktem, że obecnie Gmina nie jest zgazyfikowana, mieszkańcy korzystają z węgla, oleju opałowego oraz drewna. Z uwagi na powyższe analogiczna sytuacja występuje w zakresie ogrzewania domów jednorodzinnych i gospodarstw rolnych. Zupełnie inna sytuacja ma natomiast miejsce w zakresie zaopatrzenia odbiorców gazu propan - butan dla potrzeb bytowych związanych z energią potrzebną dla celów przygotowywania posiłków. W tym przypadku, głównie z uwagi na brak na terenie Gminy sieci gazowej występuje w zamian dystrybucja gazu propan - butan w butlach 11 kg, realizowana przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

W tym kontekście należy również wspomnieć, że Gmina należy do Związku Gmin Północnego Mazowsza, którego jednym z głównych celów jest gazyfikacja jego członków;

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogowo

- **zaopatrzenie w energię ciepłą** – gospodarka ciepła na terenie Gminy Rogowo ma zdecentralizowany charakter. Oparta jest bowiem o kotłownie lokalne oraz paleniska indywidualne nadal zasilanych głównie węglem, drewnem, olejem opałowym oraz gazem propan-butan;
- **odnawialne źródła energii** – na terenie Gmina Rogowo zauważalne jest zainteresowanie lokalizacją elektrowni wiatrowych. W związku z tym, w chwili obecnej na terenie Gminy funkcjonują 2 turbiny wiatrowe o mocy 0,6 Mg każda - razem 1,2 Mg. Wysokość wieży turbiny do osi wynosi 63 m, natomiast wysokość całkowita przyjęła wartość 65 m, o mocy akustycznej 90 dB. Na terenie Gminy Rogowo wykorzystywana jest także **energia solarna**. W miejscowościach Rogowo, Kobrzyniec, Sosnowo, Charszewo, Lasoty oraz Czumsk Mały zainstalowano ogniwa fotowoltaiczne. Mieszkańcy oraz władze Gminy są zainteresowani odnawialnymi źródłami energii, w związku z czym istnieje możliwość, że kolejne pojedyncze budynki mieszkalne na terenie Gminy, w najbliższej przyszłości, zostaną wyposażone w instalacje solarne. Obecnie prowadzone są cztery postępowania w sprawie odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy.

4.2.3. Infrastruktura komunikacyjna

Ze względu na walory lokalizacyjne, Gmina Rogowo stanowi dobrą bazę dla inwestorów, jak i dla turystów odwiedzających Gminę.

Znaczącym atutem Gminy jest jej korzystnie położona pod względem komunikacyjnym. Przez teren Gminy nie przebiega żadna droga krajowa, natomiast dogodne połączenie z pobliskimi ośrodkami miejskimi i z układem komunikacyjnym wyższej kategorii zapewniają dwie drogi wojewódzkie nr 557 i 560, a także sieć dróg powiatowych i gminnych.

Infrastrukturę drogową Gminy Rogowo tworzą:

➤ **drogi wojewódzkie:**

- Nr 557 Rypin - Lipno,
- Nr 560 Brodnica – Bielsk.

➤ **drogi powiatowe:**

- 2211C Brzuze-Nadróż,
- 2212C Brzuze-Huta Chojno,
- 2130C Dulsk-Obory-Stary Kobrzyniec,
- 2214C Rypin-Pręczi,
- 2215C Dylewo-Rogowo
- 2216C Nadróż-Pręczi,
- 2218C Wygoda-Sosnowo

- 2224C Z Czumsk Duży-Urszulewo
- 2225C Z Kobrzyniec-Czumsk Duży-(granica woj.) Szczutowo
- 2226C Z Rogowo-Wymyślin.

➤ **drogi gminne.**

Tabela 22. Charakterystyka infrastruktury drogowej na terenie Gminy Rogowo

Numer drogi	Klasa techniczna	Przebieg drogi
Drogi wojewódzkie		
557	G	Rypin – Lipno
560	G	Brodnica – Rypin – Sierpc –Bielsk
Drogi powiatowe		
2211C	Z	Brzuze-Nadróż
2212C	Z	Brzuze-Huta Chojno
2130C	Z	Dulsk-Obory-Stary Kobrzyniec
2214C	Z	Rypin-Preczki,
2215C	Z	Dylewo-Rogowo
2216C	Z	Nadróż-Pręczi,
2218C	Z	Wygoda-Sosnowo
2224C	Z	Czumsk Duży-Urszulewo
2225C	Z	Kobrzyniec-Czumsk Duży-(granica woj.) Szczutowo
2226C	Z	Rogowo-Wymyślin
Drogi gminne		
120501C	L	Nowy Kobrzyniec-Pinino
120502C	L	Stary Kobrzyniec - Pinino
120503C	L	Pinino - Radzynek
120504C	D	Huta Chojno
120505C	L	Charszewo - Ruda
120506C	L	Nadróż
120507C	D	Nadróż
120508C	L	Nadróż - Lasoty
120509C	L	Lasoty - Kowalki
120510C	L	Lasoty- Karbowizna
120511C	L	Nadróż- Świeżawy
120512C	L	Nadróż - Rogowo
120513C	D	Nadróż - Huta
120514C	L	Lasoty - Rogowo

120515C	L	Rogówko - Charszewo
120516C	DL	Rogówko
120517C	L	Stary Kobrzyniec - Bógzapłać
120518C	L	Stary Kobrzyniec - Rojewo
120519C	L	Rojewo - Lisiny
120520C	L	Rojewo - Bógzapłać
120521C	L	Rogowo - Rumunki Likieckie
120522C	L	Rogowo - Sosnowo
120523C	L	Rogowo - Brzeszczki Małe
120524C	L	Sosnowo - Wierzchowiska
120525C	L	Świeżawy - Sosnowo
120526C	L	Borowo - Pręczi
120527C	L	Rogowo - Sosnowo
120528C	L	Pręczi - Dębiany
120529C	D	Seperak
120530C	L	Borowo-Dębiany
120531C	L	Sosnowo -Narty
120532C	D	Kosioły
120533C	L	Czumsk Duży - Narty
120534C	L	Narty - Podlesie
120535C	L	Czumsk Duży - Szczerby
120536C	D	Czumsk Duży
120537C	L	Sosnowo - Szczerby
120538C	L	Kosioły - Czumsk Mały
120539C	L	Kosioły - Borowo
120540C	D	Szczerby
120541C	L	Rojewo - Rogówko
120542C	D	Brzeszczki Duże

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogowo

Długość dróg wojewódzkich na terenie Gminy wynosi ogółem 15,876 km co stanowi około 8,8% wszystkich ciągów komunikacyjnych na jej terenie. Drogi powiatowe stanowią 26,4% wszystkich dróg, a ich łączna długość to 47,459 km. Największy udział wśród dróg w Gminie Rogowo mają drogi gminne. Ich długość to 116,339 km, co stanowi 64,8% wszystkich dróg na terenie Gminy. Stan dróg gminnych jest zróżnicowany. Większość to trasy o nawierzchni żużlowej, żwirowej lub gruntowej wzmocnionej żużlem, rzadko brukowe oraz drogi gruntowe, na których często występują koleiny i dziury. Należy jednak podkreślić, że na terenie Gminy nie ma dróg nieprzejezdnych. Gmina Rogowo dysponuje własnym sprzętem tj. równiarką

oraz koparko – ładowarką, dzięki czemu uszkodzenia w nawierzchni są na bieżąco naprawiane.

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogowo

Na terenie Gminy Rogowo funkcjonuje sieć **chodników** i wiele kilometrów **ścieżek rowerowych**, które służą również jako trasy do uprawiania nordic walking - u (chodzenia z kijkami). Aby zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego mieszkańcom Gminy, planuje się dalszą rozbudowę chodników i ścieżek rowerowych. Bezpieczeństwo mieszkańców zapewnia także oświetlenie uliczne. Na terenie Gminy Rogowo oświetlenie uliczne występuje w 17 miejscowościach: Rogowo, Czumsk Mały, Lasoty, Nadróż, Sosnowo, Stary Kobrzyniec i Charszewo, gdzie zostały zamontowane lampy solarno – hybrydowe. Lampy usytuowane są przy nowo wybudowanych drogach i placach publicznych. Ogólny stan techniczny oświetlenia ulicznego oceniany jest jako średni, dlatego też planuje się wymianę pozostałych lamp na lampy energooszczędne.

Ponadto przez wschodnią część Gminy Rogowo przebiega trasa kolei normalnotorowej, jednotorowej, relacji Kutno – Brodnica. Obecnie z powodów ekonomicznych, ruch na tej trasie został zawieszony, dlatego też w chwili obecnej niniejsza linia kolejowa nie odgrywa żadnej roli w systemie komunikacyjnym Gminy.

Infrastruktura komunikacyjna to również **transport publiczny**. Obecnie, połączenia autobusowe umożliwiające są głównie dzięki liniom Kujawsko - Pomorskiego Transportu Samochodowego. Oferta autobusowa nie zaspokaja obecnego zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi. Układ linii i przystanków nie gwarantuje odpowiedniej lokalizacji dla wszystkich mieszkańców Gminy.

4.2.4. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Rogowo obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku. Jego wykonanie zostało powierzone Wójtowi Rogowa.

Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Rogowo. Zgodnie z powyższym, podmiotem odpowiedzialnym za zorganizowanie odbioru i nadzorującym wywóz odpadów komunalnych jest Gmina, a nie, jak było do tej pory, właściciel nieruchomości. Pomędzy właścicielami nieruchomości, a firmami wywozowymi, odbierającymi odpady nie są zawierane żadne umowy.

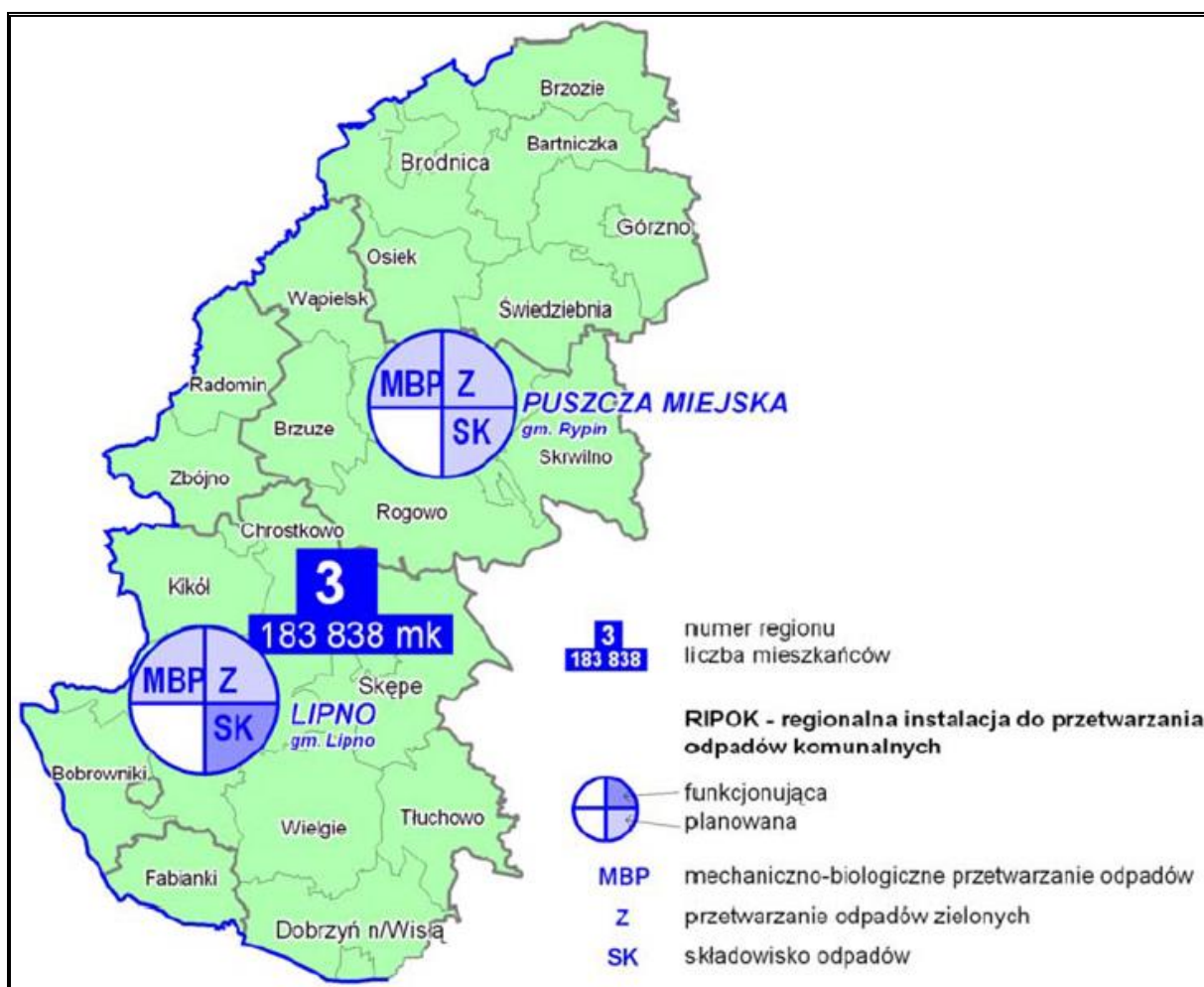
Na terenie Gminy funkcjonuje 28 punktów gromadzenia odpadów komunalnych zbieranych selektywnie, tzw. „dzwonów” lub „gniazd”.

Zasięg obowiązywania przepisów zawartych w Regulaminie obejmuje jedynie nieruchomości zlokalizowane na terenie Gminy Rogowo. W ramach omawianych przepisów, mieszkańcy

ponoszą opłatę, za którą mogą oddawać nielimitowane ilości odpadów komunalnych. Mieszkańcy gospodarstw domowych, którzy nie zdecydowali się na prowadzenie segregacji, ponoszą wyższe koszty, związane z zagospodarowaniem odpadów komunalnych. W ramach opłaty odbierane są zarówno odpady zebrane selektywnie jak i odpady zmieszane.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023, teren województwa kujawsko - pomorskiego został podzielony na 7 Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Gmina Rogowo należy do Regionu Lipnowsko - Rypińskiego.

Rysunek 5. Region Lipnowsko - Rypiński

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023

Jako instalacje dla tego regionu wskazuje się:

1. Instalacja regionalne:

- LIPNO gm. Lipno: mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych; przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów

i wytwarzanie produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin; składowisko odpadów.

- PUSZCZA MIEJSKA gm. Rypin: mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych; przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów i wytwarzanie produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin; składowisko odpadów.

2. Instalacje zastępcze - do czasu uruchomienia (rozbudowy) RIPOK

- LIPNO gm. Lipno: sortownia odpadów; przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów i wytwarzanie produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin;
- PUSZCZA MIEJSKA gm. Rypin: sortownia odpadów; przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów i wytwarzanie produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin; składowisko odpadów;
- BRODNICA m. Brodnica: sortownia odpadów; składowisko odpadów.

4.2.5. Mieszkalnictwo

Zasób mieszkaniowy Gminy Rogowo w 2013 roku tworzyło ogółem 1 379 mieszkań, o łącznej powierzchni 104 988 m².

Tabela 23. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Rogowo

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mieszkania	mieszk.	1 321	1 334	1 341	1 350	1 367	1 379
izby	izba	4 966	5 030	5 252	5 299	5 390	5 458
powierzchnia użytkowa	m ²	96 279	97 862	100 601	101 666	103 683	104 988

Źródło: Dane GUS

Stopień wyposażenia budynków w instalacje techniczno-sanitarne jest dobry. Większość mieszkań posiada dostęp do podstawowych instalacji, tj. wodociągu, łazienki oraz centralnego ogrzewania. Na 1 379 mieszkań w 2013 roku:

- 64,9% mieszkań posiadało centralne ogrzewanie,
- 74,5% mieszkań było wyposażonych w łazienkę,
- 89,3% mieszkań posiadało dostęp do wodociągu.

Zadaniem własnym gminy jest tworzenie warunków do zaspakajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych dla mieszkańców o niskich dochodach. Rada Gminy Rogowo

uchwałą Nr XXII/39/13 z dnia 16 lipca 2013r. przyjęła „Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy opracowany na lata 2013 – 2017”. Zgodnie z programem, mieszkaniowy zasób Gminy obejmuje lokale mieszkalne stanowiące własność Gminy. W czasie obowiązywania powyższego dokumentu, nie przewiduje się powiększenia mieszkaniowego zasobu poprzez budowę nowych mieszkań.

Stan techniczny mieszkaniowego zasobu Gminy określa się na bazie wyposażenia lokalu mieszkalnego w centralne ogrzewanie, wodociąg z sieci, kanalizację oraz łazienkę. Na cztery budynki należące do Gminy, stan trzech z nich określono jako dobry. W celu utrzymania zasobu mieszkaniowego w stanie nie pogorszonym, przewiduje się niezbędne remonty i modernizacje, które będą stopniowe i uzależnione od posiadanych środków finansowych w danym roku budżetowy. Szczegółowe informacje na temat mieszkaniowego zasobu Gminy Rogowo w 2014 roku, przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 6. Zasoby mieszkaniowe Gminy Rogowo w 2014 roku

Lp.	Adres	Lokale mieszkaniowe zajęte	Lokale mieszkaniowe wolne	Wyposażenie lokali	Lokalizacja	Stan techniczny lokalu
1	2	3	4	5	6	7
1	Rogowo 63	2	-	Sieć wod-kan.	Budynek po Agronomówce	Dobry
2	Rogowo 38	1	-	Sieć wod-kan.	Budynek poszkolny	Średni
3	Rogowo 39	1	-	Sieć wodociągowa	Wyremontowany budynek gospodarczy	Dobry
4	Stary Kobrzyniec	4	-	Sieć wod-kan.	Budynek po szkole	Dobry

Źródło: Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy opracowany na lata 2013 – 2017

5. Analiza budżetu Gminy Rogowo za lata 2008-2013

5.1. Dochody budżetu Gminy Rogowo

Dane dotyczące zmiany struktury poszczególnych dochodów budżetu Gminy Rogowo w latach 2008 – 2013 przedstawiono w tabeli 24.

Tabela 24. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	12 917 886,24	15 405 973,08	15 095 766,72	15 008 705,51	17 355 561,99	16 782 807,84
majątkowe	622 911,84	2 836 801,21	920 716,61	1 242 474,69	2 888 683,07	835 228,05
% udział	4,8%	18,4%	6,1%	8,3%	16,6%	5,0%
bieżące	12 294 974,40	12 569 171,87	14 175 050,11	13 766 230,82	14 466 878,92	15 947 579,79
% udział	95,2%	81,6%	93,9%	91,7%	83,4%	95,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Struktura dochodów Gminy Rogowo na przestrzeni analizowanych lat wykazuje ogólną tendencję wzrostową. Od 2008 roku nastąpił wzrost dochodów Gminy Rogowo o 29,9%.

Udział **dochodów bieżących** w ogólnej strukturze dochodów Gminy zmieniał się z każdym rokiem, jednak zawsze utrzymywał poziom powyżej 80%. I tak w 2008 r. wyniósł 95,2%, w 2009 – 81,6%, w 2010 r. – 93,9%, w 2011 r. – 91,7%, w roku 2012 – 83,4%, a w 2013 r. – 95,0%. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy udział mają one w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej możliwy do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji inwestycji służących lokowaniu nowej oraz dalszemu rozwojowi istniejącej działalności gospodarczej oraz rozwojowi mieszkalnictwa. Procesy te z kolei w dłuższym okresie czasu zwiększają bazę podatkową.

W strukturze dochodów Gminy Rogowo zauważalne jest także występowanie co roku **dochodów majątkowych**, do których zalicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Analizując strukturę dochodów Gminy Rogowo z podziałem na ich rodzaj należy zauważyć, że w 2013 roku największy udział stanowiły subwencje, a następnie dochody własne Gminy i dotacje.

Tabela 25. Dochody Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012	2013
dochody własne	3 198 549,56	3 965 000,91	4 075 674,77	3 519 966,69	5 580 327,71	4 367 987,67
% udział w dochodach ogółem	24,8%	25,7%	27,0%	23,5%	32,2%	26,0%
subwencja ogółem	6 227 767,00	6 787 080,00	7 262 598,00	7 431 943,00	7 234 328,00	8 329 339,00
% udział w dochodach ogółem	48,2%	44,1%	48,1%	49,5%	41,7%	49,6%
dotacja ogółem	-	4 653 892,17	3 757 493,95	4 056 795,82	4 540 906,28	4 085 481,17
% udział w dochodach ogółem	-	30,2%	24,9%	27,0%	26,2%	24,3%
DOCHODY OGÓŁEM	12 917 886,24	15 405 973,08	15 095 766,72	15 008 705,51	17 355 561,99	16 782 807,84

Źródło: Dane GUS

Dochody własne

Wysokość dochodów własnych Gminy Rogowo ulegała wahaniom, jednakże w latach 2008-2013 odnotowano ponad 36% wzrost dochodów własnych.

Tabela 26. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Rogowo [zł]

Rodzaj podatku	2008	2009	2010	2011	2012	2013
podatek rolny	106 893,46	105 142,20	116 681,89	114 293,89	139 935,88	148 633,71
podatek leśny	81 184,20	84 376,37	77 116,30	86 809,00	106 107,39	104 432,80
podatek od nieruchomości	747 515,81	836 432,78	1 355 761,42	961 853,47	1 093 881,65	1 255 000,24
podatek od środków transportowych	21 864,53	26 224,41	30 714,00	29 718,00	39 269,00	42 160,00
podatek od ccp	86 311,80	75 211,20	116 257,04	61 240,03	53 572,00	78 720,00
wpływy z opłaty skarbowej	20 138,80	17 930,00	17 976,77	16 298,00	12 349,77	12 140,00
dochody z majątku	37 789,02	25 337,94	27 184,66	27 156,31	25 416,76	44 476,92
wpływy z usług	472 555,91	571 404,05	655 940,01	645 980,79	701 888,07	787 079,61

pozostałe dochody własne	0,00	25 000,00	5 000,00	362 351,11	1 646 320,79	250 318,33
--------------------------	------	-----------	----------	------------	--------------	------------

Źródło: Dane GUS

Tabela 27. Udział w podatkach stanowiących dochód państwa w Gminie Rogowo w latach 2008-2013 [zł]

Udział w podatkach stanowiących dochód państwa	2008	2009	2010	2011	2012	2013
od osób fizycznych	850 091,00	695 881,00	756 879,00	891 344,00	951 815,00	1 010 997,00
od osób prawnych	2 768,22	2 217,80	7 730,66	-111,04	466,76	351,08
razem	852 859,22	698 098,80	764 609,66	891 232,96	952 281,76	1 011 348,08

Źródło: Dane GUS

Największy udział w dochodach własnych Gminy Rogowo miały wpływy z tytułu podatku od nieruchomości. Udział ten w 2013 roku wyniósł 28,7%. Równie wysoki udział stanowiły podatki stanowiące dochód państwa od osób fizycznych (tj. 23,1%).

W analizowanym okresie można zauważyć wzrost dochodów z tytułu większości podatków oprócz podatku od czynności cywilnoprawnych, wpływów z opłaty skarbowej oraz podatków stanowiących dochód państwa od osób prawnych.

Należy podkreślić, że Gmina Rogowo może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, m.in. poprzez systematyczne tworzenie dogodnych warunków do osiedlania się na swoim terenie.

Subwencja ogólna

Dochody z tytułu subwencji ogólnej stanowiły w roku 2008 – 24,8% ogółu dochodów Gminy Rogowo, zaś w roku 2013 – 26,0%. Ponad 56% subwencji ogółem, stanowiła subwencja oświatowa.

Tabela 28. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]

Subwencja	2008	2009	2010	2011	2012	2013
część oświatowa subwencji ogólnej	3 547 492,00	3 676 129,00	4 017 020,00	4 058 051,00	4 544 449,00	4 682 718,00
uzupełnienie subwencji ogólnej	0,00	0,00	0,00	249 393,00	7 469,00	0,00
część równoważąca subwencji ogólnej	212 660,00	214 980,00	241 707,00	223 947,00	193 584,00	215 810,00
część wyrównawcza subwencji ogólnej	2 467 615,00	2 895 971,00	3 003 871,00	2 900 552,00	2 488 826,00	3 430 811,00
Razem	6 227 767,00	6 787 080,00	7 262 598,00	7 431 943,00	7 234 328,00	8 329 339,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Biorąc pod uwagę, że subwencja jest formą uzupełnienia dochodów własnych, które z różnych powodów nie są dopasowane do poziomu wydatków ponoszonych przez gminę, to im większy udział subwencji w dochodach gminy, tym większe ryzyko pojawienia się trudności w długookresowym bilansowaniu budżetu. To z kolei może przełożyć się na zmniejszenie inwestycji w regionie, a w konsekwencji zwiększenie bezrobocia i wzrost przepaści w rozwoju gospodarczym w stosunku do ogółu samorządów tego samego szczebla. Efektem takiego postępowania może być jeszcze większe uzależnienie budżetu od subwencji. Należy jednak podkreślić, że subwencja jest bardziej stabilnym źródłem dochodów niż np. dochody własne.

Dotacje

Gmina otrzymuje wsparcie z budżetu państwa w formie dotacji w formie:

- dotacji przysługującej gminie w wysokości nie pobranych kwot z tytułu ulg i zwolnień określonych w ustawie z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 roku Nr 94, poz. 431 z późn. zm.), ustawie z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444 z późn. zm.), czyli rekompensaty z tytułu ubytku dochodów własnych;
- dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy;
- dotacji celowej z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie oraz dotacje celowe na inne zadania zlecone gminie ustawami.

Dotacje ogólne mają charakter wyrównawczy: służą finansowaniu niedoboru budżetowego szczebla lokalnego. Dotacje celowe służą natomiast finansowaniu ściśle określonych zadań publicznych.

W perspektywie lat 2008-2013 wysokość dotacji celowych przekazanych Gminie Rogowo zwiększyła się o 14,7%. Należy również zauważyć, że udział dotacji ogółem w dochodach ogółem Gminy Rogowo zmniejszył się w analizowanym okresie o 5,9 p.p.

Tabela 29. Dotacje w budżecie Gminy Rogowo w latach 2008-2013

Dotacje	2008	2009	2010	2011	2012	2013
dotacje ogółem	-	4 653 892,17	3 757 493,95	4 056 795,82	4 540 906,28	4 085 481,17
dotacje celowe	3 491 569,68	4 094 443,72	3 612 637,68	3 921 921,99	3 924 342,15	4 003 374,22
pozostałe	-	559 448,45	144 856,27	134 873,83	616 564,13	82 106,95
% udział w dochodach ogółem	-	30,2%	24,9%	27,0%	26,2%	24,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

5.2. Wydatki budżetu Gminy Rogowo

W latach 2008-2013 wydatki Gminy Rogowo wzrosły o ponad 37%. Największy udział stanowią **wydatki bieżące** (ponad 80% w 2013 roku), które przeznaczane są na bieżące realizowanie zadań własnych Gminy. W okresie 2008-2013 można zaobserwować wzrost wydatków bieżących Gminy, który jest spowodowany:

- realizowaniem przez Gminę Rogowo nowych zadań, które zostały sędowane na wszystkie gminy przez Państwo, jednakże nie zostały przekazane dodatkowe środki na ich realizację. W związku z tym, Gmina realizuje więcej zadań własnych przy takim samym budżecie,
- pojawieniem się nowych kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo zrealizowane inwestycje (np. koszty utrzymania dróg, boisk wielofunkcyjnych itp.).

Należy zauważyć, że oprócz wydatków bieżących, w budżecie Gminy Rogowo występują również **wydatki majątkowe**, wynikające z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego Gminy, a przede wszystkim poprawę jakości życia mieszkańców.

Tabela 30. Wydatki Gminy Rogowo w latach 2008-2013

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	12 171 644,61	14 689 075,45	14 435 192,67	19 074 658,67	17 147 399,33	16 713 182,83
majątkowe	1 941 685,99	4 262 833,87	3 074 409,30	7 168 884,04	4 454 852,19	3 201 005,55
% udział w. majątkowych	16,0%	29,0%	21,3%	37,6%	26,0%	19,2%
bieżące	10 229 958,62	10 426 241,58	11 360 783,37	11 905 774,63	12 692 547,14	13 512 177,28
% udział w. bieżących	84,0%	71,0%	78,7%	62,4%	74,0%	80,8%

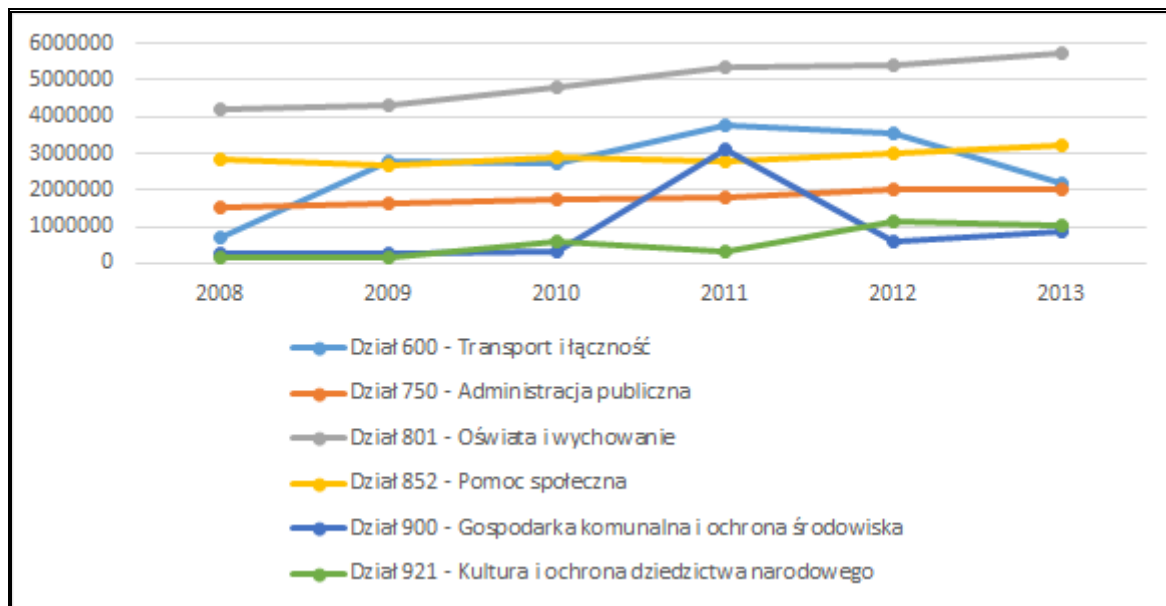
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tabela 31. Struktura wydatków Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	653 187,43	555 022,17	558 429,51	799 850,24	638 772,57	721 699,84
Dział 050 - Rybołówstwo i rybactwo	0,00	0,00	55 449,00	0,00	0,00	0,00
Dział 600 - Transport i łączność	683987,18	2809913,07	2703577,45	3789288,99	3 566 685,16	2 191 104,32
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	4 715,47	11 797,32	17 260,25	18 476,43	14 388,22	23 531,45
Dział 710 - Działalność usługowa	134 286,00	141 068,97	161 546,28	160 007,80	147 166,58	127 126,25
Dział 720 - Informatyka	0,00	0,00	18 746,91	18 746,91	0,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	1 534 028,82	1 631 048,95	1 730 482,21	1 806 286,46	2 027 937,82	2 044 949,22
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	4208,55	11 064,36	32 735,36	12 562,50	1 000,00	1 000,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	65 974,24	76 483,77	86 137,56	80 261,19	86 291,20	100 718,32
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	13 160,03	14 310,55	13 808,31	13 957,51	0	0
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	0,00	0,00	0,00	32 365,15	29 034,84	56 559,24
Dział 758 - Różne rozliczenia	0,00	0,00	0,00	124 602,24	113 532,64	96 479,80
Dział 801 - Oświata i wychowanie	4 180 953,96	4 303 259,43	4 788 067,78	5 365 886,13	5 434 067,49	5 712 363,97
Dział 851 - Ochrona zdrowia	26 480,54	58 611,17	48 967,40	48 849,75	36 840,29	79 395,73
Dział 852 - Pomoc społeczna	2 850 952,07	2 660 099,52	2 897 368,70	2 788 599,15	2 997 469,14	3 219 901,99
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	59 851,96	94 098,34	110 720,69	25 849,43	22 441,60	22 039,75
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	328 605,86	249 892,85	270 070,20	276 559,50	275 877,40	297 114,99
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	285 837,38	259 543,26	340 069,61	3 133 384,61	576 857,41	880 996,61
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	134 255,15	161 422,14	570 134,37	303 796,84	1 127 943,10	1 038 113,28
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	1 211 159,97	1 651 439,58	31 621,08	-	-	-
Dział 926 - Kultura fizyczna	-	-	-	275 327,84	51 093,87	100 088,07

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 5. Wybrane wydatki Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]

Źródło: Opracowanie własne

Analizując strukturę wydatków Gminy Rogowo w latach 2008-2013 można zauważyć następujące relacje:

- w całym analizowanym okresie największa część środków finansowych kierowana była na cele oświaty i wychowania – w 2013 roku wydatki te stanowiły 34,2% wszystkich wydatków Gminy Rogowo. Biorąc pod uwagę wysokość subwencji oświatowej oraz poziom wydatków w dziale „Oświata i wychowanie” należy stwierdzić, że cała część dochodów z tytułu subwencji wystarcza na wynagrodzenia dla kadry nauczycielskiej i część wydatków bieżących placówek oświatowych, natomiast pozostałe wydatki spoczywają na organie prowadzącym, czyli na Gminie Rogowo.

Oprócz podstawowych wydatków na oświatę, Gmina Rogowo realizuje szereg innych wydatków związanych z utrzymaniem pracowników obsługi szkół i przedszkoli, koszty związane z dowozem dzieci do szkół, obsługą ekonomiczno - administracyjną szkół, środki przeznaczone na doszkąlanie i doskonalenie nauczycieli, utrzymanie stołówek szkolnych i przedszkolnych, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla emerytowanych nauczycieli, inne wydatki jak nagrody dla dzieci za udział w szeregu konkursach i olimpiadach tematycznych. Ponadto, Gmina na bieżąco finansuje remonty placówek oświatowych. Dużym obciążeniem dla budżetu Gminy jest dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach oraz finansowanie funkcjonowania świetlic szkolnych. Wydatki na oświatę związane są zatem głównie z zapewnieniem bazy oświatowej o wysokim standardzie, a także z zapewnieniem wysokiego poziomu nauczania. Ograniczenie tych wydatków wpłynie niekorzystnie na poziom i wizerunek oświaty na terenie Gminy Rogowo. W związku z tym, w dłuższym okresie należy dążyć do

zwiększenia subwencji oświatowej poprzez zwiększenie liczby uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Gminy. Wzrost liczby uczniów nastąpi w wyniku zwiększenia atrakcyjności Gminy pod względem osadnictwa. W wyniku migracji na teren Gminy Rogowo wzrośnie m.in. liczba dzieci, a każdy uczeń to dodatkowe dochody dla Gminy z tytułu subwencji oświatowej;

- drugim znaczącym obszarem pod względem wydatków Gminy Rogowo była pomoc społeczna. Udział tej grupy wydatków w 2013 roku wyniósł 19,3% i wzrósł o 12,9% w stosunku do 2008 r. co wynikało m.in. ze zmiany przepisów prawa (m.in. Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, która to doprowadziła do zwiększenia potencjalnej liczby beneficjentów świadczeń alimentacyjnych lub Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zgodnie z którą Gmina ma współfinansować pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym oraz współfinansować pieczę zastępczą). Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania większości wydatków Gminy były dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększał się także zakres zadań finansowanych środkami własnymi budżetów gmin. Ponadto, analizując zachodzące zmiany demograficzne należy zakładać, że udział tej grupy wydatków w ogólnej kategorii wydatków będzie wykazywał w dłuższym okresie czasu tendencję rosnącą;
- trzecimi co do wielkości wydatkami Gminy Rogowo były wydatki na transport i łączność, które w 2013 roku stanowiły 13,1% wydatków Gminy. Wydatki te obejmowały przede wszystkim wydatki na bieżące i zimowe utrzymanie dróg i ich remonty, opracowanie dokumentacji i założeń projektowych, usługi konserwacyjne, naprawcze, budowlano-montażowe, a także koszty zarządu. Wysokość tych wydatków w stosunku do 2008 roku wzrosła ponad dwukrotnie,
- wysoki udział w wydatkach Gminy Rogowo stanowiły również wydatki na: administrację publiczną – 12,2%, kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – 6,2% oraz na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 5,3% wydatków Gminy,
- największy spadek wydatków odnotowano w zakresie: dochodów od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatków związanych z ich poborem (spadek o 100% w stosunku do 2008 roku), urzędów naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (spadek o 76,2%) oraz w zakresie pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (spadek o 63,2% w stosunku do 2008 r.).

Należy jednak podkreślić, że w latach 2005 - 2012 władze centralne przekazały gminom nowe zadania albo rozszerzyły zakres dotychczas realizowanych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia ich finansowania. Dodatkowo liczne zmiany ustawowe spowodowały zmniejszenie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Do zmian tych należą m.in.:

- nowe zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej - Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., nakłada na jednostki samorządu terytorialnego wiele nowych zadań z zakresu wspierania rodziny oraz opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa wprowadza przede wszystkim nowe kategorie pracowników samorządowych – asystenta rodziny oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Niejasne sformułowania użyte w ustawie stawiają pod znakiem zapytania obligatoryjność zatrudniania w gminach asystentów rodziny. Ponadto, ustawa nakłada na gminę liczne zadania własne, których realizacja wymaga znacznych środków finansowych. Szczegółowe ich wyliczenie określa dział VI ustawy. Od 1 stycznia 2012 r. do zadań własnych każdej gminy należy także:
 - opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
 - tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- zwiększenie obowiązkowej składki rentowej o 2% po stronie pracodawcy. Podwyżkę tych kosztów samorząd musi sfinansować sam;
- wzrost wynagrodzeń nauczycieli o 7% w 2011 r. i o 3,85% w 2012 r. Subwencja oświatowa nie pokrywa w całości podwyżek, co oznacza dla budżetu Gminy Rogowo konieczność dopłat z własnego budżetu;
- dodatkowe koszty związane m.in. z systemem ZMOKU (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych) lub z nową ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawa z 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej – całkowicie nowa regulacja, która nakłada nowe zadania w zasadniczej części ustawy oraz (art. 23) wprowadza zmiany w Prawie geodezyjnym i kartograficznym dotyczącym m.in. gmin (ewidencja miejscowości, ulic i adresów);
- ustawa z 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, której rozdział 16 mówi, że koszty zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych są finansowane z budżetu gminy.

Gmina Rogowo (podobnie jak inne gminy w Polsce), zmuszona jest pokrywać koszty związane z realizacją nowych zadań narzuconych przez władze centralne z budżetu własnego. W związku z tym, że zmiany te dotyczą różnych obszarów funkcjonowania Gminy, to konsekwencją tych zmian jest znaczny wzrost wydatków bieżących Gminy Rogowo (zwłaszcza w ramach administracji publicznej, opieki społecznej oraz gospodarki komunalnej), co w konsekwencji wpływa na wzrost udziału tych wydatków w ogólnej strukturze wydatków Gminy.

5.3. Wynik budżetów Gminy Rogowo w latach 2008-2013

W tabeli 32 przedstawiono wielkość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy Rogowo w latach 2008-2013, obrazując tym samym wysokość deficytu budżetowego lub nadwyżki budżetowej.

Tabela 32. Wyniki budżetów Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]

Budżet	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dochody	12 917 886,24	15 405 973,08	15 095 766,72	15 008 705,51	17 355 561,99	16 782 807,84
Wydatki	12 171 644,61	14 689 075,45	14 435 192,67	19 074 658,67	17 147 399,33	16 713 182,83
Wynik	746 241,63	716 897,63	660 574,05	-4 065 953,16	208 162,66	69 625,01

Źródło: GUS

Jak widać na powyższym zestawieniu, w latach 2008-2013 (oprócz roku 2011) Gmina Rogowo osiągnęła nadwyżkę budżetową, tzn. dochody Gminy przewyższały jej wydatki. Tylko w 2011 roku Gmina osiągnęła duży deficyt budżetowy, jednak należy podkreślić, że wynikał on z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy, nastawionej na maksymalizację działań realizowanych przy wsparciu z funduszy UE. Inwestycje realizowane na terenie Gminy, finansowane ze środków zewnętrznych często wymagały wkładu własnego ze strony Gminy. Wkład ten stanowił wydatki majątkowe z budżetu. Zatem powstały deficyt ma uzasadnienie w zrealizowanych projektach inwestycyjnych, które mają służyć poprawie warunków życia mieszkańców Gminy Rogowo.

5.4. Polityka inwestycyjna Gminy

Polityka inwestycyjna gminy polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym – w strategii rozwoju JST oraz w planowaniu wieloletnim.

Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym gminy, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Dlatego też, środki te stanowią niewątpliwie wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie:

- ze źródeł krajowych (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Plan Rozbudowy Dróg Lokalnych),
- ze źródeł unijnych (np. Regionalny Program Operacyjny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny Kapitał Ludzki).

Od roku 2008 Gmina Rogowo aplikuje o środki zewnętrzne pozyskując je na rozwój infrastruktury drogowej, edukacyjnej, społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej.

Wykaz najważniejszych inwestycji zrealizowanych przez Gminę Rogowo przy wykorzystaniu środków własnych jak i zewnętrznych, prezentuje tabela 33.

Tabela 33. Inwestycje zrealizowane przez Gminę Rogowo w latach 2006-2013

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji	Wartość całkowita projektu	Wysokość i źródło dofinansowania zewnętrznego
1	Budowa drogi Nadroż - Huta	2006-2007	1 232 651,46 zł	84 980,00 zł
2	Remont szkoły Podstawowej w Nowym Kobrzyńcu (CO)	2007	138 261,00 zł	36 261,00 zł
3	Remont drogi powiatowej Dylewo-Rogowo	2007	57 425,40 zł	-
4	Remont drogi powiatowej w Rogowie	2007	17 000,00 zł	-
5	Budowa sieci wodociągowej Huta Chojno - Pinino	2008	104 521,47 zł	-
6	Budowa sieci wodociągowej Kosiorzy -Narty	2007-2008	70 738,29 zł	-
7	Remont chodnika w Rogowie	2008	43 014,21 zł	-
8	Remont chodnika w Nadrożu	2008	21 232,62 zł	-
9	Remont szkoły Podstawowej w Nowym Kobrzyńcu	2008-2009	129 349,00 zł	-
10	"Lepsze Jutro"	2008	59 851,96 zł	54 682,36 zł
11	Sieć wodociągowa Lisiny	2008	12 670,05 zł	-
12	Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich – integracja środowisk lokalnych (letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży, szkolenia, wyjazdy integracyjne)	2008	43 627,01zł	43 627,01zł
13	Plac zabaw w Nadrożu	2009	21 350,00 zł	15 000,00 zł
14	Przebudowa drogi Kosiorzy	2008-2009	483 160,00 zł	323 900,00 zł
15	Budowa drogi Brzeszczki Duże-Wierzchowiska etap I i II	2007-2009	974 637,85 zł	582 174,29 zł

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ROGOWO NA LATA 2015 - 2025

16	Przebudowa drogi Sosnowo-Krzyżówki	2009	1 561 751,89 zł	852 950,00 zł
17	Zakup pomocy naukowych (Program "Radosna Szkoła")	2009	11 994,00 zł	11 994,00 zł
18	Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich – integracja środowisk lokalnych.	2009	114 485,15 zł	114 485,15 zł
19	"Lepsze jutro" PO KL	2009	92 157,08 zł	86 274,16 zł
20	Budowa zespołu boisk w Rogowie	2009	1 776 314,03 zł	1 005 776,92 zł
21	"Moje Boisko - Orlik 2012"	2009	1 134 806,27 zł	666 000,00 zł
22	Przebudowa drogi Rogowo	2009-2010	525 704,00 zł	-
23	Budowa drogi w m. Czumsk-Duży	2010	315 333,00 zł	82 080,00 zł
24	Budowa drogi Rogowo-Nadróż	2009-2010	1 373 528,00 zł	709 265,52 zł
25	Przebudowa drogi powiatowej Wygoda - Sosnowo	2010	142 318,35 zł	-
26	Świetlica w Czumsku Dużym	2010	377 918,00 zł	213 263,70 zł
27	Świetlica w Starym Kobrzyńcu	2010		
28	"Lepsze jutro" PO KL	2010	110 720,69 zł	99 406,27 zł
29	Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich – integracja środowisk lokalnych.	2010	111 826,49 zł	111 826,49 zł
30	Budowa sieci wodociągowej Huta - Charszewo - Ruda	2010-2011	200 519,00 zł	144 245,00 zł
31	Budowa drogi gminnej Rogowo - Nadróż w miejscowości Huta	2010-2011	1 433 159,00 zł	759 583,00 zł
32	Przebudowa drogi gminnej Nadróż - Kowalki w miejscowości Nadróż	2010-2011	420 190,00 zł	68 040,00 zł
33	Budowa drogi Czumsk Duży - Narty	2009-2011	1 343 998,00 zł	476 896,00 zł
34	Zakup koparko - ładowarki	2011	350 000,00 zł	-
35	Zakup tablic interaktywnych dla oddziałów od I - III szkół podstawowych woj. Kujawsko-pomorskiego	2010-2011	149 975,00 zł	112 481,00 zł
36	Budowa kanalizacji sanitarnej i tłocznej wraz z przyłączami w m. Nadróż, Lasoty, Karbowizna i Pręczki	2010-2011	2 380 525,00 zł	963 541,00 zł
37	Plac zabaw dla szkoły Podstawowej w Rogowie	2011	118 597,00 zł	52 500,00 zł
38	Remont łazienki i korytarza w świetlicy wiejskiej w Świeżawach	2011	10 190,00 zł	5 292,16 zł
39	Instalacja centralnego	2011	37 403,00 zł	-

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ROGOWO NA LATA 2015 - 2025

	ogrzewania w świetlicy wiejskiej w Pręczkach			
40	Budowa placów zabaw w Lasotach, Borowie i Czumsku Małym	2011	61 299,00 zł	36 300,00 zł
41	Budowa sportowych boisk wiejskich i miejsca rekreacji na terenie gminy Rogowo, Czumsk D. Nadroż, Rojewo	2010-2011	241 574,00 zł	143 795,00 zł
42	Przebudowa drogi powiatowej Kobrzyniec - Czumsk Duży oraz przebudowa drogi powiatowej Rogowo - Wymyślin	2011	400 120,00 zł	-
43	Przebudowa drogi gminnej Nadroż- Kowalki	2010-2011	420 189,62 zł	68 040,00 zł
44	"Lepsze jutro"	2011	115 451,67 zł	99 873,83 zł
45	"Gniezno- Kraków- Warszawa"	2011	6140,00 zł	6 140,00 zł
46	Przebudowa drogi gminnej Borowo - Dębiany	2011-2012	587 502,60 zł	116 760,00 zł
47	Budowa drogi gminnej Stary Kobrzyniec - Rojewo	2011-2012	2 310 661,69 zł	649 706,64 zł
48	Budowa chodnika oraz ścieżki rowerowej w miejscowości Rogowo	2012	136 315,64 zł	77 412,00 zł
49	Remont połączony z modernizacją świetlicy wiejskiej w Rudzie	2012	33 765,88 zł	10 934,00 zł
50	Remont i wyposażenie świetlic wiejskich w miejscowościach Świeżawy, Rojewo i Lasoty	2012	599 455,74 zł	348 505,80 zł
51	Remont świetlicy w m. Czumsk Mały	2012	249 762,21 zł	155 077,00 zł
52	Zakup kosiarki dyskowej, pługa odśnieżnego, przyczepy 8 ton, TUZ do ciągnika, pieca C.O. do urzędu gminy, remont budynku urzędu gminy	2012	228 460,58 zł	-
53	Remont drogi w m. Lasoty i Nadroż-Lasoty	2012	155 302,61 zł	-
54	"Lepsze jutro "	2012	129 834,21 zł	114 047,89 zł
55	"Gniezno- Kraków-Warszawa"	2012	35 000,00 zł	35 000,00 zł
56	Zakup pompy głębinowej do studni głębinowej stacji ujęcia wody w Nadrożu	2013	11 065,57 zł	-
57	Zakup wiaty przystankowej przy drodze wojewódzkiej w Nadrożu	2013	4 199,99 zł	-
58	Remont drogi powiatowej nr 2216C Nadroż-Pręczi od km 0+000 do km 1+400	2013	79 796,25 zł	-

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ROGOWO NA LATA 2015 - 2025

59	Budowa drogi gminnej nr 120525C w miejscowości Sosnowo od km 0+000 do km 1+455	2012-2013	1 214 789,40 zł	568 659,72 zł
60	Budowa chodników na osiedlu domków jednorodzinnych w Rogowie	2012-2013	165 413,62 zł	90 669,00 zł
61	Uporządkowanie przestrzeni publicznej wokół Kościoła w Rogowie	2012-2013	115 721,64 zł	71 774,00 zł
62	Budowa ścieżki rowerowej i chodnika w Rogowie	2012-2013	157 859,47 zł	90 549,00 zł
63	Zakup centrali telefonicznej do Urzędu Gminy w Rogowie	2013	8 118,00 zł	-
64	Zbiornik oleju napędowego	2013	9 963,00 zł	-
65	Zakup samochodu specjalnego podnośnika hydraulicznego o wysokości 25m wraz ze sprzętem ratownictwa wysokościowego i technicznego	2013	5 000,00 zł	5 000,00 zł
66	Zakup motopompy pożarnej	2013	6 000,00 zł	6 000,00 zł
67	Wyposażenie świetlic wiejskich w Czumsku Małym i Pręczkach	2013	45 312,21 zł	25 000,00 zł
68	Budowa placu zabaw i rekreacji w Świeżawach, Gmina Rogowo	2012-2013	166 882,08 zł	99 806,00 zł
69	Budowa siłowni na świeżym powietrzu w Rogowie	2013	58 123,69 zł	58 123,69 zł
70	Montaż wolnostojących punktów świetlnych zasilanych energią słoneczną	2013	81 708,90 zł	45 552,00 zł
71	"Lepsze jutro "	2013	118 519,55 zł	101 587,55 zł
72	Remont i doposażenie świetlicy wiejskiej w Sosnowie	2013	599 455,74 zł	295 584,00 zł
73	Budowa sieci wodociągowej Ø90 oraz przyłączy wodociągowych w miejscowościach Rojewo, Borowo, Huta- Rogowo i Brzeszczki Duże Gmina Rogowo	2014	316 800,00 zł	182 900,00 zł
74	Budowa drogi gminnej nr 120505C Charszewo - Ruda od km 0+000 do km ok. 2+000	2014	1 520 000,00 zł	-
75	Budowa drogi gminnej 120521C Rogowo - Rumunki Likieckie do km 4+400 do km ok. 5+400	2014	715 000,00 zł	140 000,00 zł
76	Budowa drogi gminnej nr 120537C Sosnowo - Szczerby od km 1+010 do km 2+210	2014	860 000,00 zł	-
77	Budowa drogi gminnej Sosnowo - Pręczi od km 1+455 do km	2013-2014	1 375 700,00 zł	553 925,00 zł

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ROGOWO NA LATA 2015 - 2025

	4+376			
78	Przebudowa drogi gminnej nr 120515C Rogówko - Charszewo od km 0+000 do km 1+176	2013-2014	1 007 200,00 zł	-
79	Przebudowa drogi gminnej nr 120541C Rogówko- Rojewo od km 0+ 000 do km 0+ 820 oraz drogi gminnej nr 120516C Rogówko od km 0+ 000 do km 0+ 509	2013-2014	472 980,00 zł	-
80	Przebudowa drogi gminnej nr 120501C Nowy Kobrzyniec - Pinino od km 0+000 do km ok. 0+900	2014	600 000,00 zł	-
81	Regulowanie stanu prawnego dróg	2014	14 000,00 zł	-
82	Zakup 8 sztuk tablic interaktywnych w ramach Projektu pn "Realizacja systemu innowacyjnej edukacji w województwie Kujawsko-Pomorskim poprzez zbudowanie systemu dystrybucji treści edukacyjnych"	2014	29 434,00 zł	-
83	Organizacja placów zabaw, dostosowanie pomieszczeń, zakup wyposażenia do oddziałów przedszkolnych w ramach Projektu: "Ku lepszemu edukacji naszych dzieci"	2014	397 417,00 zł	397 417,00 zł
84	Zakup instrumentów i sprzętu muzycznego dla zespołu instrumentalno - wokalnego OPUS	2014	15 000,00 zł	9 756,00 zł
85	Zakup strojów ludowych dla zespołu tanecznego Kamertonik	2014	43 100,00 zł	27 975,00 zł
86	Zakup pieca centralnego ogrzewania do budynku Szkoły Podstawowej w Sosnowie	2014	23 000,00 zł	-
87	Rekultywacja składowiska odpadów w miejscowości Huta Chojno na cele przyrodnicze	2014-2015	1 787 626,00 zł	1 617 354,00 zł
88	Budowa siłowni na świeżym powietrzu w Sosnowie	2014	78 500,00 zł	40 00,00 zł
89	"Lepsze jutro "	2014	204 765,00 zł	183 264,00

Źródło: Dane Urzędu Gminy Rogowo

Należy zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu Gminy Rogowo, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych. Ze względu na ograniczone możliwości finansowe Gminy, nie każda inwestycja była

finansowana ze środków własnych. Część inwestycji była współfinansowana z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie bezzwrotnej dotacji, wymagają poniesienia przez Gminę określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Gminy wynika z tego, że Gmina Rogowo wykorzystuje okazje w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia rozwoju gminy.

7. Wyniki badania ankietowego

W trakcie prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Rogowo, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy za pośrednictwem ankiety, która składała się z 2 części: 4 pytania zamknięte i 2 pytania otwarte.

Celem badania było zbadanie poziomu zadowolenia mieszkańców Gminy Rogowo z usług świadczonych przez Gminę, a także określenie najważniejszych problemów i atutów Gminy Rogowo.

Udział w badaniu ankietowym wzięło 82 mieszkańców Gminy Rogowo. W związku z tym, przedstawione poniżej odpowiedzi stanowią jedynie materiał poglądowy i nie należy ich interpretować jako opinii całego społeczeństwa Gminy Rogowo.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonej ankiety, większość respondentów ocenia warunki życia na terenie Gminy jako dobre.

Pytanie 1. Proszę ocenić ważność realizacji poniższych przedsięwzięć na terenie Gminy według skali: od 5 - bardzo ważna do 1 – zbędna (proszę zaznaczyć „X” wybraną ocenę)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyniki	Ocena					Suma	
	1	2	3	4	5		
Remonty i budowa dróg	1	1	5	11	53	71	
Budowa infrastruktury okołodrogowej	Oświetlenie uliczne	6	3	15	16	41	81
	Chodniki i ścieżki rowerowe	5	5	7	18	46	81
	Sygnalizacja świetlna	25	21	6	9	17	78
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	8	4	17	21	26	76	
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	12	8	15	19	26	80	
Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej	22	10	9	20	15	76	
Wydzielanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych	13	9	18	22	14	76	
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej (świetlic, ośrodków zdrowia, domów kultury, itp.)	5	6	16	16	38	81	
Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych	4	5	19	25	26	79	
Uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe	11	7	18	27	17	80	

Poprawa estetyki gminy (np. nowe tereny zielone)	12	5	23	22	18	80
Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy	6	2	20	28	24	80

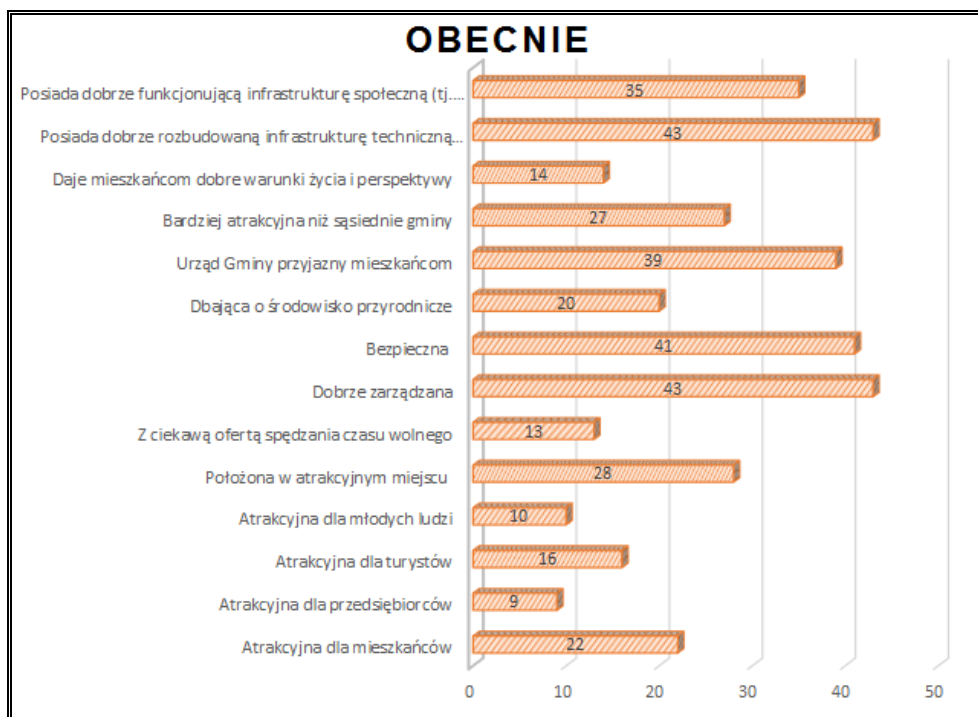
W pierwszym pytaniu poproszono ankietowanych o ocenę ważności realizacji przedsięwzięć na terenie Gminy Rogowo w poszczególnych obszarach według skali: od 5 – bardzo ważna do 1 – zbędna. Zgodnie z wynikami zapytania, najważniejszymi przedsięwzięciami do realizacji w najbliższym czasie są: budowa infrastruktury okołodrogowej: oświetlenia ulicznego, chodników i ścieżek rowerowych oraz budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej (świetlic, ośrodków zdrowia, domów kultury, itp.).

Pytanie 2. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje Gminę Rogowo obecnie, a które z nich powinny charakteryzować Gminę w przyszłości? (Proszę zaznaczyć „X” maksymalnie 5 propozycji w kolumnie „OBECNIE” oraz maksymalnie 5 propozycji w kolumnie „W PRZYSZŁOŚCI”)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyniki	Suma	Udział %
Atrakcyjna dla mieszkańców	22	6,1%
Atrakcyjna dla przedsiębiorców	9	2,5%
Atrakcyjna dla turystów	16	4,4%
Atrakcyjna dla młodych ludzi	10	2,8%
Położona w atrakcyjnym miejscu	28	7,8%
Z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego	13	3,6%
Dobrze zarządzana	43	11,9%
Bezpieczna	41	11,4%
Dbająca o środowisko przyrodnicze	20	5,6%
Urząd Gminy przyjazny mieszkańcom	39	10,8%
Bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy	27	7,5%
Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy	14	3,9%
Posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (tj. sieć drogową, kanalizacyjną, wodociągową, itp.)	43	11,9%

Posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną (tj. bazę oświatową, sportową, kulturalną, opiekę zdrowotną, itp.)	35	9,7%
--	----	------

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyniki	Suma	Udział %
Atrakcyjna dla mieszkańców	43	10,5%
Atrakcyjna dla przedsiębiorców	41	10,0%
Atrakcyjna dla turystów	36	8,8%
Atrakcyjna dla młodych ludzi	41	10,0%
Położona w atrakcyjnym miejscu	6	1,5%
Z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego	27	6,6%
Dobrze zarządzana	32	7,8%
Bezpieczna	22	5,4%
Dbająca o środowisko przyrodnicze	18	4,4%
Urząd Gminy przyjazny mieszkańcom	28	6,8%

Bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy	24	5,8%
Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy	33	8,0%
Posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (tj. sieć drogową, kanalizacyjną, wodociągową, itp.)	26	6,3%
Posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną (tj. bazę oświatową, sportową, kulturalną, opiekę zdrowotną, itp.)	34	8,3%

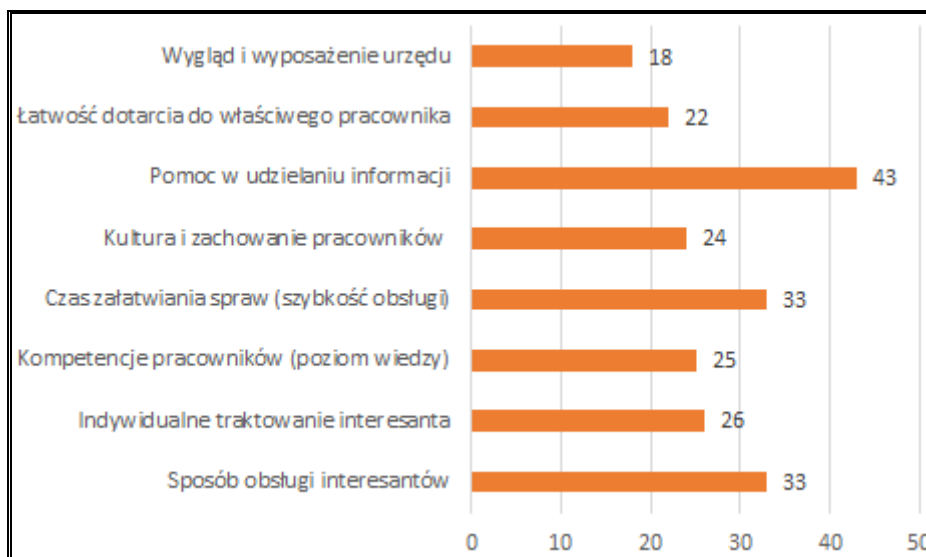

Zdaniem respondentów, Gmina Rogowo obecnie postrzegane jest jako Gmina dobrze zarządzana, posiadająca dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (tj. sieć drogową, kanalizacyjną, wodociągową, itp.), a także jako Gmina bezpieczna, z Urzędem Gminy przyjaznym mieszkańcom. W przyszłości natomiast respondenci chcieliby, aby Gmina Rogowo uzyskała dodatkowo wizerunek Gminy atrakcyjnej dla mieszkańców, młodych ludzi, przedsiębiorców i turystów, a także posiadającą dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną (tj. bazę oświatową, sportową, kulturalną, opiekę zdrowotną, itp.). Dzięki określeniu takiego stanu docelowego, respondenci określili docelowy wizerunek Gminy Rogowo w perspektywie do 2025 roku, czyli tzw. wizję rozwoju.

Pytanie 3. Które z poniższych elementów w funkcjonowaniu Urzędu Gminy Rogowo należałoby poprawić? (Proszę zaznaczyć „x” odpowiednie pozycje)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyniki	Suma	Udział %
Sposób obsługi interesantów	33	14,7%
Indywidualne traktowanie interesanta	26	11,6%
Kompetencje pracowników (poziom wiedzy)	25	11,2%
Czas załatwiania spraw (szybkość obsługi)	33	14,7%
Kultura i zachowanie pracowników	24	10,7%
Pomoc w udzielaniu informacji	43	19,2%
Łatwość dotarcia do właściwego pracownika	22	9,8%
Wygląd i wyposażenie urzędu	18	8,0%

Badaniu poddano również ocenę pracy i funkcjonowania Urzędu Gminy Rogowo. Zgodnie z uzyskanymi odpowiedziami, poprawy i usprawnienia wymagają: pomoc w udzielaniu informacji, czas załatwiania spraw, sposób obsługi interesantów, a także indywidualne traktowanie interesantów.

Pytanie 4. Jakie są najważniejsze problemy do rozwiązania w Gminie Rogowo? Co w pierwszej kolejności należałoby naprawić i usprawnić?

Zdaniem ankietowanych, do **najważniejszych problemów w Gminie Rogowo** wymagających jak najszybszej interwencji, należą:

- budowa i modernizacja dróg;
- stworzenie nowych miejsc pracy;
- budowa chodników i ścieżek rowerowych;
- budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego;
- wyposażenie szkół;
- sprawniejsze odśnieżanie dróg w czasie zimy;
- stworzenie większej ilości miejsc rozrywki;
- poprawa obsługi interesantów Urzędu Gminy;
- lepsza opieka stomatologiczna;
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej;
- lepszy dostęp do usług specjalistycznych np. prawnik, psycholog itp.

Ponadto wśród obszarów wymagających interwencji mieszkańcy Gminy wskazali:

- ogólna poprawa estetyki Gminy;
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- lepsze zagospodarowanie jezior;
- budowa sygnalizacji świetlnej;
- walka z dzikimi wysypiskami śmieci;
- melioracja użytków rolnych;
- poprawa komunikacji publicznej;
- zlikwidowanie fermy trzody chlewnej w Rojewie;
- modernizacja boiska w Czumsku Dużym;
- odnowa Parku w Sosnowie;
- mała liczba kółek zainteresowań dla dzieci;
- służba zdrowia;
- zaangażowanie młodych w działalność społeczną;
- niezadawalający poziom nauczania w szkołach;
- niewykorzystane walory przyrodnicze;
- brak Gminnego Domu Kultury;
- budowa przystanków autobusowych.

Pytanie 5. Jakie obecne atuty Gminy można wykorzystać w przyszłości do jego rozwoju? Co decyduje o obecnej atrakcyjności Gminy Rogowo? Co może stać się jego szansą dla rozwoju?

Największymi **atutami Gminy Rogowo** zdaniem ankietowanych są:

- baza sportowa i rekreacyjna;
- atrakcyjne położenie Gminy;
- dobrze rozbudowana infrastruktura techniczna;
- nowe miejsca pracy;
- baza kulturalna;
- dobre zarządzanie Gminą;
- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych;
- ośrodek wypoczynkowy Sitnica;
- rozwój rolnictwa;
- bezpieczeństwo;
- tereny nadające się pod rozwój przedsiębiorczości.

8. Kierunki i szanse rozwojowe Gminy Rogowo oraz prognozowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej

Gmina Rogowo ze względu na swoje położenie geograficzne i komunikacyjne oraz uwarunkowania przyrodnicze, posiada duży potencjał do rozwoju mieszkalnictwa, przedsiębiorczości i turystyki rekreacyjnej na swym terenie.

Do czynników przyrodniczych wpływających na atrakcyjność Gminy należy zaliczyć:

- korzystne warunki klimatyczne,
- stan jakości wód, który stopniowo ulega poprawie ze względu na rozbudowę sieci kanalizacyjnej,
- położenie w dolinie rzeki Ruziec,
- mnogość i różnorodność zielony zakątków: rozległe kompleksy leśne, kompleksy łąkowo – bagienne, jeziora i parki podworskie.

Na atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną Gminy wpływa również stopień uzbrojenia terenów wiejskich w infrastrukturę techniczną. Prawie wszyscy mieszkańcy Gminy, mają dostęp do wodociągowej czynnej sieci rozdzielczej – w 2013 roku stanowili oni 94,9% ogólnej liczby ludności. Znacznie mniej korzystnie kształtuje się sytuacja w przypadku sieci kanalizacyjnej, gdyż podłączonych do sieci jest tylko 21,6% wszystkich mieszkańców Gminy, natomiast pozostali korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz z przydomowych oczyszczalni ścieków. Na bieżąco realizowane są inwestycje mające na celu dalszą rozbudowę powyższych sieci. Należy zaznaczyć, że istniejące i realizowane inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej stanowią ważny element sprzyjający rozwojowi Gminy Rogowo, ochronie środowiska oraz podniesienia standardów życia mieszkańców.

Gmina Rogowo posiada również dogodne połączenie komunikacyjne. Przez teren Gminy przebiegają następujące szlaki komunikacyjne:

- Droga wojewódzka Nr 557 Rypin - Lipno,
- Droga wojewódzka Nr 560 Brodnica – Bielsk,
- Drogi powiatowe.

Powyższe drogi zapewniają wygodne połączenie z drogami wyższej kategorii, które umożliwiają powiązanie z Toruniem oraz Bydgoszczą, jako ośrodkami wojewódzkimi – ponadregionalnymi głównie w obszarach: wojewódzkiej administracji samorządowej i rządowej oraz wysoko specjalistycznymi usługami publicznymi (kliniki, uczelnie wyższe, usługi kultury). Z racji przynależności do powiatu rypińskiego, Gmina Rogowo posiada ściśle związki z Miastem Rypin w zakresie:

- usług samorządowej administracji szczebla powiatowego, lecznictwa zamkniętego i specjalistycznego, kultury, szkolnictwa ponadgimnazjalnego i usług komercyjnych,
- zatrudnienia – mieszkańcy Gminy Rogowo znajdują zatrudnienia poza granicami gminy m.in. w Rypinie,

- funkcji mieszkaniowej – Gmina stanowi zaplecze mieszkaniowe dla ludności miejskiej,
- funkcji letniskowej – tereny Gminy ze względu na warunki naturalne, stanowią atrakcyjne miejsca wypoczynku dla turystów nie tylko z terenu powiatu, ale także z całej Polski.

Powyższe uwarunkowania stwarzają duże możliwości rozwoju Gminy i powinny zostać wykorzystane jako atut oraz impuls przyciągający inwestorów zewnętrznych. Dodatkowymi walorami Gminy jest bliskie sąsiedztwo siedziby władz powiatu - Rypina, oddalonego o około 13 km, oraz niewiele większa odległość od Lipna.

Położenie Gminy Rogowo i walory przyrodnicze mają zasadniczy wpływ na jej rozwój. Tereny atrakcyjne przyrodniczo i o dogodnym połączeniu komunikacyjnym mogą stanowić interesującą ofertę dla inwestorów i ludności - do lokalizacji pod budownictwo mieszkaniowe i działalności gospodarczą. Zgodnie ze „*Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rogowo*”, wyznaczono następujące strefy funkcjonalno – przestrzenne Gminy:

- W1 i W2 – strefa – wielofunkcyjna mieszkaniowo – usługowa,
- W3 – strefa – wielofunkcyjna rekreacyjno – wypoczynkowo – mieszkaniowa,
- W4 – strefa – wielofunkcyjna produkcyjno – usługowo – rolna,
- R1 i R2 – strefa – wiejska rolniczo – osadnicza.

Strefa W1 obejmuje tereny położone w sołectwie Rogowo oraz w części sołectw: Rogówko, Charszewo i Kobrzyniec. W strefie tej wyznaczono tereny produkcyjno – usługowe w Rogowie oraz dopuszcza się możliwość lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W zabudowie mieszkaniowej możliwa jest lokalizacja usług nieuciążliwych dla środowiska, które związane są z obsługą mieszkańców. W tym przypadku dopuszczalna jest również zabudowa usługowa wolnostojąca na wydzielonych działkach.

Strefa W2 obejmuje tereny mieszkaniowo - usługowe położone w sołectwach: Borowo, Sosnowo, Kosiory, Czumsk Mały i Czumsk Duży. W zabudowie mieszkaniowej możliwa jest lokalizacja usług nieuciążliwych dla środowiska, które związane są z obsługą mieszkańców. Dopuszczalna jest również zabudowa usługowa wolnostojąca na wydzielonych działkach.

Strefa W3 obejmuje tereny położone w sołectwie Ruda oraz w części sołectw: Huta, Charszewo i Pinino. Na terenie strefy zlokalizowane są jeziora: Ruda, oraz na terenie gminy Brzuze jezioro Żalskie. Na powyższych terenach dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych, również jako zabudowy usługowej wolnostojącej na wydzielonych działkach związanych z obsługą mieszkańców.

Strefa W4 obejmuje tereny położone w sołectwie Huta Chojno oraz części sołectw: Kobrzyniec i Pinino. W strefie tej wyróżniono także tereny PG – powierzchniowej eksploatacji kruszywa oraz EE – wskazane do lokalizacji elektrowni wiatrowych.

W strefie R1 i R2 wiejskiej osadniczo – rolniczej wyznaczono następujące rodzaje działalności:

- wysokotowarowe rolnictwo z promocją produkcji rolnej przyjaznej środowisku,
- rolnictwo ekologiczne,
- zabudowa zagrodowa
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna na wydzielonych działkach,
- usługi podstawowe – głównie dla obsługi mieszkańców, oraz związane z kompleksową obsługą rolnictwa,
- składy, magazyny i obiekty przechowalnicze,
- rozwój przemysłu rolno – spożywczego,
- prowadzenie działalności gospodarczej w ramach gospodarstw rolnych i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- dopuszczenie przeznaczenia terenów do produkcji energii elektrycznej z niekonwencjonalnych źródeł energii (elektrownie wiatrowe, biomasa),
- komunikacja i infrastruktura techniczna,
- ochrona środowiska przyrodniczego.

Strefa R1 obejmuje grunty rolne z rozproszoną zabudową zagrodową w sołectwach: Nadróż, Lasoty, Pręczi oraz w części Huta. W obszarze tym dominujące są gleby bardzo dobre i dobre, a wiodącą funkcją jest rolnictwo. Na terenie strefy znajdują się usługi służące zaspokojeniu potrzeb własnych mieszkańców oraz obsługi rolnictwa.

Strefa R2 obejmuje grunty rolne z rozproszoną zabudową zagrodową w sołectwach: Czumsk Duży, Czumsk Mały, Narty, Kosiory, Borowo, Sosnowo, Karbowizna, Świeżawy, Wierzchowiska, Brzeszczki Małe, Brzeszczki Duże, Rojewo oraz w części Kobrzyniec, Rogówko. W obszarze strefy dominują gleby niskich klas bonitacyjnych oraz duże kompleksy leśne. Na terenie strefy znajdują się usługi służące zaspokojeniu potrzeb własnych mieszkańców, obsługi rolnictwa i leśnictwa.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogowo

Udostępnienie nowych obszarów pod zabudowę decyduje o kierunkach rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Rogowo. Dodatkowo warto zaznaczyć, że rozwój mieszkalnictwa oraz usług i działalności gospodarczej na opisywanym terenie będzie zależał od wzrostu liczby ludności Gminy, który przy procesie migracji w przyroście mieszkańców wiąże się głównie

z poprawą standardów zamieszkania, rozwojem gospodarczym Gminy, koniunkturą ekonomiczną, możliwościami finansowymi ludności oraz rozwojem infrastruktury technicznej. Gmina Rogowo posiada również duży potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji na swoim terenie. Główne predyspozycje i walory Gminy to:

- piękny krajobraz oraz walory środowiskowe,
- jeziora i ośrodki wypoczynkowe zlokalizowane nad nimi,
- mnogość i różnorodność zielony zakątków: rozległe kompleksy leśne, kompleksy łąkowo – bagienne i parki podworskie.

Rozwój turystyki i rekreacji wymaga podjęcia konkretnych działań:

- wyznaczenie szlaków turystycznych (motorowych, rowerowych i pieszych), z miejscami wypoczynku. Elementem integrującym obszary obsługi ruchu turystycznego, tereny Gminy i atrakcje turystyczne sąsiednich gmin, są szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe. Sieć szlaków i ścieżek wymaga rozbudowy i odpowiedniego zagospodarowania m.in. poprzez wyznaczenie miejsc wypoczynku oraz oznakowanie atrakcji turystycznych;
- rozwoju różnych form usług dla obsługi ruchu turystycznego;
- wyznaczenia miejsc stałego wypoczynku.

9. Podsumowanie diagnozy strategicznej – analiza SWOT

O konkurencyjności gminy decyduje:

- poziom życia mieszkańców,
- warunki prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw,
- możliwość przyciągnięcia inwestorów.

Gmina Rogowo podejmuje odpowiednie działania wykorzystujące jej potencjał, aby dostosować się do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że na terenie Gminy Rogowo występuje wiele czynników sprzyjających dalszemu rozwojowi mieszkalnictwa (tzw. **szanse i mocne strony**). Są to:

- atrakcyjne położenie geograficzne Gminy we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego,
- dogodne położenie Gminy przy znaczących szlakach komunikacyjnych – przez Gminę przebiegają drogi wojewódzkie nr 557 i nr 560, które zapewniają korzystne połączenie z drogami wyższego szczebla,
- położenie w bliskim sąsiedztwie Miasta Rypin,
- atrakcyjne walory przyrodnicze i krajobrazowe, które stanowią prawdziwą oazę spokoju dla mieszkańców i turystów,
- bardzo dobrze rozwinięta baza oświatowa, w tym zapewniony dostęp do punktów przedszkolnych i oddziałów przedszkolnych,
- zapewniony dostęp do opieki zdrowotnej,
- realizowanie wielu działań kulturalnych i sportowych,
- zapewniony dostęp do bazy kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej,
- dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową),
- realizacja wielu działań inwestycyjnych, które przyczyniają się do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy Rogowo.

Szczegółowa analiza mocnych i słabych stron Gminy Rogowo została przedstawiona w tabeli 34.

Tabela 34. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby ludności, - warunki przyrodnicze sprzyjające rozwojowi turystyki: dolina rzeki Ruziec, jeziora, kompleksy łąkowo – bagienne, parki podworskie, - duży udział lasów i kompleksów leśnych, - występowanie obiektów zabytkowych na terenie Gminy, - dobrze funkcjonująca baza i oferta edukacyjna (w tym zapewnienie dostępu do punktów przedszkolnych i oddziałów przedszkolnych, szkół podstawowych, gimnazjum oraz szkoły średniej), - bardzo dobrze rozbudowane zaplecze sportowe (m.in. 7 boisk sportowych, w tym 2 kompleksy sportowe i Orlik, kort tenisowy, tor do łyżworolek, 10 placów zabaw, 2 siłownie na świeżym powietrzu), - bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjna (plac zabaw dla najmłodszych, siłownie na powietrzu dla starszych mieszkańców Gminy, trasy nordic walking, profesjonalnie przygotowane i oznakowane trasy rowerowe przebiegające przez najciekawsze zakątki Gminy), - rozwijające się amatorsko dziedziny sportowe: piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka, koszykówka, lekkoatletyka oraz tenis ziemny, - infrastruktura kulturalna oparta o działalność biblioteki publicznej, świetlic wiejskich oraz remiz OSP, - spadek liczby osób objętych pomocą GOPS w Rogowie, - funkcjonowanie organu pomocy społecznej, tj. GOPS w Rogowie, - dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż pożarna), - dobry poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową), - wzrost wykorzystania OZE, - zaplecze siły roboczej w Rogowie i rejonie, - duże możliwości terenowe rozbudowy istniejącego przemysłu i lokalizacji nowego, - wzrost dochodów Gminy, - dobry stan techniczny dróg gminnych, - aktywnie prowadzona polityka inwestycyjna; 	<ul style="list-style-type: none"> - brak inwestorów zainteresowanych prowadzeniem działalności na terenie Gminy, - słabo rozwinięta oferta inwestycyjna dla przedsiębiorców, - brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyznaczających tereny inwestycyjne i tereny pod budownictwo mieszkaniowe, - grunty średnie i słabe pod względem przydatności rolniczej, - spadek liczby podmiotów gospodarczych, - wzrost poziomu bezrobocia, - brak Gminnego Ośrodka Kultury, - mała ilość klubów sportowych, stowarzyszeń i organizacji działających w zakresie sportu, rekreacji i turystyki, - mała liczba mieszkań komunalnych, - wysoki udział osób dotkniętych ubóstwem, niepełnosprawnością i bezrobociem, - słaby system promocji Gminy, - słabe zagospodarowanie jezior na terenie Gminy na cele turystyczne.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne położenie geograficzne Gminy: <ul style="list-style-type: none"> • w centralnej części Polski, • w bliskiej odległości od miasta powiatowego Rypina, 	<ul style="list-style-type: none"> - ujemnym przyrost naturalny i ujemne saldo migracji, - prognozowany spadek liczby mieszkańców, - starzenie się społeczeństwa,

<ul style="list-style-type: none"> - dogodne położenie Gminy przy drogach wojewódzkich, które zapewniającej dogodny połączenie z pobliskimi ośrodkami miejskimi i z układem komunikacyjnym wyższej kategorii, - stosunkowo duże walory środowiska przyrodniczego związane z doliną rzeki Ruziec, jeziorami, kompleksami łąkowo – bagiennymi i parkami podworskimi, - wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy, - dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, - rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, - różnicowanie działalności rolniczej w zależności od warunków naturalnych i ekonomicznych, - zainteresowanie zdrowym stylem życia, w tym zmiana przyzwyczajęń żywieniowych (powstanie rynku zbytu dla produkowanej na terenie gminy zdrowej, naturalnej żywności), - nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii. 	<ul style="list-style-type: none"> - emigracja młodych i wykształconych osób, - rosnący odsetek mieszkańców gminy, którzy pozostają bez pracy, - zagrożenie wzrostu zjawisk patologicznych w społeczności lokalnej, - niski poziom patriotyzmu lokalnego i ogólnokrajowego (w wymiarze ekonomicznym), - globalny kryzys gospodarczy, mający wpływ na kondycję/sytuację przedsiębiorców /zakładów pracy, - niska opłacalność produkcji rolnej, - niewystarczająca ilość środków na remonty, modernizację i budowę dróg (skutkujące m.in. niską jakością wykonania), - nieuregulowany stan prawny gruntów pod inwestycje infrastrukturalne.
---	---

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiona tabela prezentuje czynniki wpływające na ogólną konkurencyjność osadniczą, inwestycyjną i turystyczno-rekreacyjną każdej gminy w Polsce (szczegółowy wykaz czynników został przedstawiony w rozdziale III.5. niniejszej *Strategii*). Czynniki te mają charakter subiektywny, gdyż w głównej mierze zostały opracowane na podstawie własnych obserwacji i wywiadów przeprowadzonych z osobami, które mogą być: potencjalnymi mieszkańcami Gminy Rogowo, potencjalnymi inwestorami zewnętrznymi prowadzącymi działalność na jej terenie, a także potencjalnymi turystami lub odwiedzającymi Gminę w celach turystyczno-rekreacyjnych. Czynniki te odzwierciedlają zatem oczekiwania poszczególnych grup interesariuszy względem obszaru, na którym chcieli by mieszkać i żyć, prowadzić własną działalność gospodarczą lub odpoczywać. Do identyfikacji niektórych czynników konkurencyjności wykorzystano również literaturę fachową i dostępne raporty. Należy jednak podkreślić, że zidentyfikowane czynniki nie stanowią katalogu zamkniętego, a są jedynie punktem odniesienia do zidentyfikowanych kierunków rozwoju Gminy Rogowo i zdefiniowania ewentualnych działań naprawczych.

Tabela 35. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej

Czynniki konkurencyjności osadniczej (mieszaniowej)	Czynniki konkurencyjności inwestycyjnej	Czynniki konkurencyjności turystycznej
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych, - poziom rozwoju infrastruktury społecznej (w tym dostęp do oświaty, kultury, rozrywki), - dostępność infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej), - dostępność do rynku pracy, - połączenia komunikacyjne (szlaki drogowe, transport publiczny), - walory przyrodnicze danego obszaru, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - potencjał gospodarczy i trendy rozwoju gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja geograficzna i komunikacyjna Gminy, - występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych) na terenie Gminy, - uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości, - lokalne przepisy, - wysokość podatków, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - posiadanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, - dostęp do siły roboczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - walory środowiskowe (tereny o atrakcyjnym środowisku przyrodniczym, urozmaiconym ukształtowaniu powierzchni, obszary chronione i formy ochrony przyrody). - obiekty kultury materialnej i duchowej (tj. zabytki), - specjalistyczne obszary umożliwiające uprawianie hobby, np. wędkarstwa, myślistwa, jeździectwa, kajakarstwa oraz wypożyczalnie sprzętu umożliwiające uprawianie tego hobby, - czystość i jakość środowiska naturalnego (powietrza, wód), - dostępność komunikacyjna w odniesieniu do dróg i środków komunikacji publicznej, - baza noclegowa i gastronomiczna, - dostęp do rozrywki (tj. imprezy kulturalne) i rekreacji (tj. spływy kajakowe, szlaki turystyczne), - promocja gminy w zakresie turystyki.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując obecny stan zagospodarowania i wyposażenia Gminy Rogowo w niezbędną infrastrukturę należy stwierdzić, że aby móc realizować politykę skoncentrowaną na podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej, inwestycyjnej i turystycznej, Gmina powinna zintensyfikować swoje działania inwestycyjne i rozwojowe w następujących obszarach:

- a) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji mieszkaniowej powinny dotyczyć:
- dalszego rozwijania i modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej zachęcającej do aktywnego spędzania czasu wolnego (w tym: boisk i obiektów sportowych, placów zabaw, siłowni na powietrzu itp.) oraz zapewnienie jej równomiernego rozmieszczenia na terenie całej Gminy,
 - pobudzenia budownictwa mieszkaniowego,
 - zwiększenia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców (głównie z zakresu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego),

- dalszego rozwoju bazy oświatowej (m.in. w zakresie wyposażenia szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne jak, dostosowania oferty szkół do potrzeb osób niepełnosprawnych, zapewnienia opieki najmłodszym mieszkańcom Gminy),
 - stworzenia oferty dla seniorów (zarówno oferty edukacyjnej, rekreacyjnej, spędzania czasu wolnego jak i opiekuńczej),
 - kontynuowania rozbudowy infrastruktury technicznej, m.in. sieci kanalizacyjnej,
 - kontynuacji modernizacji dróg;
- b) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji przemysłowej powinny dotyczyć:
- przygotowywania terenów inwestycyjnych będących własnością Gminy Rogowo,
 - przygotowania kompleksowej oferty inwestycyjnej wraz z jej publikacją i promocją,
 - promowania przedsiębiorstw działających w strefie inwestycyjnej zlokalizowanej na terenie Gminy Rogowo;
- c) działania zmierzające do wzrostu znaczenia funkcji turystycznej powinny dotyczyć:
- podniesienia standardów istniejącej bazy noclegowej i jej rozbudowy (pensjonaty, motele, hotele),
 - rozbudowy urządzeń turystycznych,
 - rozwoju agroturystyki i zabudowy lotniskowej,
 - likwidowania pustych i opuszczonych nieruchomości, które psują wizerunek Gminy.

Zaniechanie w najbliższym czasie realizacji działań rozwojowych w zakresie zwiększenia atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej Gminy Rogowo może doprowadzić do zmniejszenia się liczby obecnych mieszkańców, którzy będą migrowali z terenu Gminy Rogowo na obszary dla nich bardziej atrakcyjne, jak i brak napływu nowych mieszkańców i inwestorów. W związku z tym, może to doprowadzić do zmniejszenia dochodów własnych Gminy w wyniku zmniejszenia liczby podatników (rozumianych jako mieszkańców i inwestorów) oraz zmniejszenia wpływów do budżetu z tytułu różnych podatków (zwłaszcza podatku od osób fizycznych i prawnych oraz podatku od nieruchomości).

Reasumując powyższe, aby Gmina Rogowo mogła się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podjąć działania zmierzające do **dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców** (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin), **zwiększenia atrakcyjności turystycznej** oraz **pozyskiwania nowych inwestorów** na swoim terenie, co w dalszej perspektywie przyczyni się do zwiększenia jej dochodów własnych, a tym samym zwiększy możliwości inwestycyjne Gminy. Działania umożliwiające osiągnięcie tych 3 celów, znajdują odzwierciedlenie w konkretnych celach strategicznych.

III. Strategia Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025

1. Kierunki rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu rypińskiego

Strategia Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025 jest dokumentem strategicznym, którego założenia i kierunki rozwoju są zgodne z innymi nadrzędnymi strategiami rozwoju województwa oraz powiatu.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+

Strategia rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego do 2020 roku, przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr XLI/693/13 z dnia 21 października 2013 r., stanowi odpowiedź samorządu województwa na zmieniającą się sytuację polityczną kraju i warunki społeczno-gospodarcze oraz przestrzenne regionu.

Misją regionu do 2020 r. jest uzyskanie określonego stanu rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego, gdzie na pierwszym miejscu są jego mieszkańcy: poszczególne jednostki tworzące rodziny i składające się na całe społeczeństwo.

„Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”.

Misja ta będzie realizowana przez następujące priorytety:

1. Konkurencyjna gospodarka;
2. Modernizacja przestrzeni wsi i miast;
3. Silna metropolia;
4. Nowoczesne społeczeństwo.

Wymienione priorytety zostaną zrealizowane dzięki ośmiu celom strategicznym.

Rysunek 7. Priorytety i cele strategiczne województwa kujawsko - pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+

Za najważniejszy priorytet należy uznać priorytet „Konkurencyjna gospodarka”. Przekłada się on bowiem na wszystkie sfery życia mieszkańców województwa kujawsko – pomorskiego. Konkurencyjna, właściwie i prężnie działająca gospodarka jest wynikiem funkcjonowania wszystkich sfer regionu, decyduje o jakości życia mieszkańców, dochodach samorządów i pozycji całego województwa w gospodarce krajowej. W związku z powyższym pozostałe priorytety powinny zostać uznane za priorytety wspomagające i wspierające rozwój konkurencyjnej gospodarki. Koniunktura gospodarcza wymaga kompleksowych działań mających na celu modernizację przestrzeni wsi i miast, tworzenie silnych metropolii oraz nowoczesnego społeczeństwa.

Podstawowym zadaniem priorytetu „Konkurencyjna gospodarka” jest dążenie do unowocześnienia gospodarki, co przełoży się na zwiększenie liczby miejsc pracy i ograniczenie bezrobocia. Z kolei priorytet „Modernizacja przestrzeni wsi i miast” ma na celu przede wszystkim stymulację rozwoju obszarów wiejskich oraz ożywienie społeczno-gospodarcze miast. Czynnikiem przyspieszającym rozwój gospodarczy i decydującym o konkurencyjności regionów będą największe miasta. Dlatego też, jednym z priorytetów jest „Silna metropolia”. Całości dopełnia priorytet sformułowany jako „Nowoczesne społeczeństwo”, mający na celu podniesienie różnych aspektów rozwoju społecznego, które obecnie należą do niskich lub najniższych w kraju.

„Strategia rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025” jest zgodna z priorytetami i celami strategii województwa kujawsko-pomorskiego.

W ramach pierwszego celu strategicznego Gminy Rogowo, przewidziano zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej poprzez: modernizowanie i wyposażanie placówek szkolnych, podnoszenie jakości kształcenia, rozbudowywania i modernizowanie infrastruktury drogowej i technicznej, rozwijanie działalności sportowej i kulturalnej, a także integrację i aktywizację społeczeństwa. Niniejsze cele operacyjne wpisują się w priorytet „Modernizacja przestrzeni wsi i miast”, gdyż przyczynią się one do aktywizacji społeczeństwa na terenie Gminy Rogowo, a także poprawy świadczonych usług oraz wzrostu bezpieczeństwa społeczności lokalnej.

Z kolei cel strategiczny „Rozwój gospodarczy Gminy Rogowo” oraz cele operacyjne w nim zawarte, są spójne z priorytetem przyjętym w strategii województwa kujawsko-pomorskiego „Konkurencyjna Gospodarka”. Zakładają one bowiem wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości, przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizację zawodową, podejmowanie działań zmierzających do lepszego dostosowania systemów kształcenia oraz rozwój nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa, co jest spójne z celami województwa kujawsko-pomorskiego „Gospodarka i miejsca pracy” oraz „Nowoczesny sektor rolno-spożywczy”.

Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

Celem głównym powyższego dokumentu jest:

Uczynienie województwa kujawsko-pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców.

Realizacja niniejszego celu zostanie osiągnięta dzięki działaniom ujętym w 12 osiach priorytetowych:

- Oś Priorytetowa 1 Wzmocnienie Innowacyjności i Konkurencyjności Gospodarki Regionu,
 - Cel tematyczny 1: Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji:
 - 1a. Udoskonalenie infrastruktury badań i innowacji (...),
 - 1b. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...).
 - Cel tematyczny 3: Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR):

- 3a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości,
- 3.b. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia,
- 3c. Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług,
- Oś Priorytetowa 2 Cyfrowy Region:
 - Cel tematyczny 2: Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK:
 - 2c. Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.
- Oś Priorytetowa 3 Efektywność Energetyczna i Gospodarka Niskoemisyjna w Regionie:
 - Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach:
 - 4a. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
 - 4b. Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach,
 - 4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,
 - 4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
- Oś Priorytetowa 4 Region Przyjazny Środowisku:
 - Cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem:
 - 5b. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.
 - Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami:

6a. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie,

6b. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie,

6c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,

6d. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochronę i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.

- Oś Priorytetowa 5 Spójność Wewnętrzna I Dostępność Zewnętrzna Regionu:
 - Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej:
 - 7b. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi,
 - 7c. Rozwój i usprawnienie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej,
 - 7d. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.
- Oś Priorytetowa 6 Solidarne Społeczeństwo i Konkurencyjne Kadry:
 - Cel tematyczny 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją:
 - 9a. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną (...),
 - 9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.
 - Cel tematyczny 10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie:

10a. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

- Oś Priorytetowa 7 Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność:
 - Cel tematyczny 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją:

9d. Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.
- Oś Priorytetowa 8 Aktywni Na Rynku Pracy:
 - Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników:

8i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,

8iii. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw,

8iv. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę,

8v. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian,

8vi. Aktywne i zdrowe starzenie się.
- Oś Priorytetowa 9 Solidarne Społeczeństwo:
 - Cel tematyczny 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją:

9i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie,

9iv. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym,

9v. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia,
- Oś Priorytetowa 10 Innowacyjna Edukacja:

- Cel tematyczny 10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie:
 - 10i. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia,
 - 10iii Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
 - 10iv Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.
- Oś Priorytetowa 11 Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność:
 - Cel tematyczny 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją:
 - 9.vi Strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność.
- Oś Priorytetowa 12 Pomoc Techniczna.

Cele strategiczne i operacyjne przyjęte w „Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025” wpisują się w osie priorytetowe w następujące osie „Projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”:

- ✓ działania przyjęte do realizacji ujęte w celu strategicznym „Zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej Gminy Rogowo” są zgodne z osiami priorytetowymi 5, 6, 7, 9, 10 i 11.
- ✓ cel sformułowany jako „Rozwój gospodarczy Gminy Rogowo” pozostaje spójny z osią 1, 6, 8, 9 oraz 10.
- ✓ cel strategiczny „Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów” jest przede wszystkim zgodny z osią 3 i 4, a także z 5 osią priorytetową.
- ✓ „Rozwijanie oferty turystycznej Gminy Rogowo” jest zgodne m.in. z osią 7 i 9.

Strategia Rozwoju Powiatu Rypińskiego

Celem strategicznym „Strategii...” jest:

„Powiat rypiński z dobrze rozwiniętym rolnictwem, infrastrukturą techniczną, instytucjami społecznymi, przedsiębiorczością oraz z wykorzystanymi walorami turystycznymi i przyrodniczymi.”

Cel ten zostanie osiągnięty dzięki następującym celom operacyjnym:

- Budowa i modernizacja sieci dróg powiatowych wraz ze ścieżkami rowerowymi,
- Wspieranie działań gazyfikacji przewodowej powiatu,
- Wspieranie działań na rzecz telefonizacji i łączności elektronicznej,
- Współpraca z gminami w budowie kolektorów ściekowych i oczyszczalni ściekowych,
- Wsparcie budowy spalarni padłych zwierząt w gminie Rypin,
- Pomoc gminom w stworzeniu powiatowego systemu gromadzenia, segregacji i utylizacji odpadów stałych,
- Stworzenie bazy dla centrum zarządzania kryzysowego,
- Wspieranie działań w zakresie elektryfikacji,
- Uregulowanie stosunków wodnych,
- Zagospodarowanie dolin rzecznych,
- Poprawa bazy służby zdrowia i opieki społecznej,
- Rozszerzenie zakresu świadczonych usług medycznych i opieki społecznej,
- Poszerzanie sieci szkół ponadgimnazjalnych i ich ofert kształcenia,
- Wspieranie pomysłu utworzenia szkoły wyższej,
- Kształtowanie modelu kultury (dbanie o wszechstronną ofertę kulturalną),
- Rozwój biblioteki powiatowej,
- Poprawa bazy lokalowej szkół prowadzonych przez powiat,
- Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem,
- Wspieranie działań prorodzinnych,
- Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego,
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- Wspieranie postaw proekologicznych,
- Budowa basenu i hali widowiskowo – sportowej,
- Opracowanie spójnej polityki socjalnej,
- Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości,
- Promocja powiatu,
- Działania na rzecz pozyskania inwestorów,
- Rozwijanie systemu przekwalifikowań dla osób poszukujących pracy,
- Wspieranie lokalnego przetwórstwa rolnego,
- Tworzenie i promocja szlaków turystycznych,

- Wymiana młodzież z zagranicą w ramach integracji europejskiej,
- Stworzenie bazy turystycznej i sportowo rekreacyjnej,
- Wspieranie działań w zakresie tworzenia gospodarstw agroturystycznych,
- Wspieranie działań integracyjnych w rolnictwie,
- Zwiększenie lesistości terenów,
- Wspieranie i inicjowanie przedsięwzięć dostosowujących polskie rolnictwo do standardów unijnych,
- Wspieranie gospodarstw ekologicznych i gospodarstw ze zintegrowaną produkcją rolną,
- Wspieranie i szkolenia - dla rolników,
- Korzystna polityka państwa wobec rolnictwa,
- Propagowanie produktów rolno - spożywczych rodzimej produkcji „Dobre, bo polskie”,
- Pomoc przy tworzeniu alternatywnych źródeł dochodów dla rolników.

„Strategia Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025” jest zgodna z celami przyjętymi przez Powiat Rypiński. Oba dokumenty strategiczne zakładają bowiem:

- ✓ zwiększenia atrakcyjności mieszkaniowej. W obszarze tym zaplanowano m.in. podnoszenie oferty edukacyjnej, budowę i modernizację infrastruktury technicznej i drogowej, rozwijanie działalności kulturalnej i sportowej oraz integrację i aktywizację społeczeństwa;
- ✓ rozwój gospodarczy, gdzie zaplanowano: wspieranie przedsiębiorczości, przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizację zawodową, podejmowanie działań zmierzających do lepszego dostosowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy oraz wspieranie nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa;
- ✓ poprawę stanu środowiska przyrodniczego i ochronę jego zasobów. W tym obszarze tematycznym przewiduje się: wspieranie postaw proekologicznych;
- ✓ rozwijanie oferty turystycznej poprzez stworzenie całorocznej bazy turystycznej i stworzenie systemu promocji.

2. Misja Gminy Rogowo

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy *zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty*.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Gminy Rogowo**:

**„SKUTECZNE ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY ROGOWO W OPARCIU O ZASADĘ
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.”**

3. Wartości kluczowe

Wartości kluczowe są to wieczne zasady, którymi powinna kierować się gmina realizując misję swojego istnienia. Wartości kluczowe reprezentują panujące w organizacji cechy i postawy, które są demonstrowane przez zachowania wszystkich pracowników.

Do wartości kluczowych Gminy Rogowo należą:

- **Odpowiedzialność** - Dokładamy wszelkich starań, aby podejmowane przez nas działania były odpowiednio wcześniej planowane, sprawnie i konsekwentnie realizowane oraz efektywnie kontrolowane, dzięki czemu będziemy mogli osiągać wspólnie określone cele.
- **Zorientowanie na rozwój** - Aby móc się dynamicznie rozwijać, nasza Gmina wykorzystuje każdą okazję do pozyskania środków finansowych na realizację inwestycji w zakresie poprawy stanu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.
- **Inicjatywa i konsekwencja** - Wykazujemy się inicjatywą w działaniu, odpowiedzialnością i konsekwencją w dążeniu do celu.
- **Szacunek i dobre relacje** – realizując swoje zadania, w takim samym stopniu dbamy o relacje między sobą - pracownikami, jak również o te, które łączą nas z Klientami, czy Partnerami.

4. Wizja rozwoju Gminy Rogowo

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe określono następującą **wizję rozwoju Gminy Rogowo**:

„GMINA ROGOWO GMINĄ PRZYJAZNĄ MIESZKAŃCOM, INWESTOROM I TURYSTOM, Z ROZWIJAJĄCĄ SIĘ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ I SPOŁECZNĄ, NA TERENIE KTÓREJ STOSOWANE SĄ ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WE WSZYSTKICH ASPEKTACH ŻYCIA.”

Strategia Rozwoju Gminy Rogowo powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystycznej.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze mieszkaniowej i gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój turystyki. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kulturowej wpłyną na realizację celów w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej i turystycznej.

5. Interesariusze Strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na gminę oraz których potrzeby zamierza zaspakajać gmina świadcząc określone usługi publiczne.

Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju.

Należy podkreślić, że w przypadku każdej gminy w Polsce najważniejszymi interesariuszami, których potrzeby musi zaspakajać, są jej mieszkańcy.

Interesariuszami Gminy Rogowo są:

- 1) obecni mieszkańcy Gminy Rogowo,
- 2) mieszkańcy spoza terenu Gminy Rogowo,
- 3) obecni przedsiębiorcy z terenu Gminy Rogowo,
- 4) przedsiębiorcy spoza terenu Gminy Rogowo,
- 5) turyści,

- 6) osoby szukające odpowiedniej bazy sportowo - rekreacyjnej do wypoczynku lub treningów.

Władze Gminy Rogowo zmierzają do utrzymania dodatniego salda migracji poprzez zatrzymanie na terenie Gminy jej obecnych mieszkańców, jak również przyciągnięcie nowych w wyniku rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy Rogowo.

6. Wartość oczekiwana przez interesariuszy

Wartość oczekiwana przez interesariusza to zbiór wymagań każdego z interesariuszy, który ma wpływ:

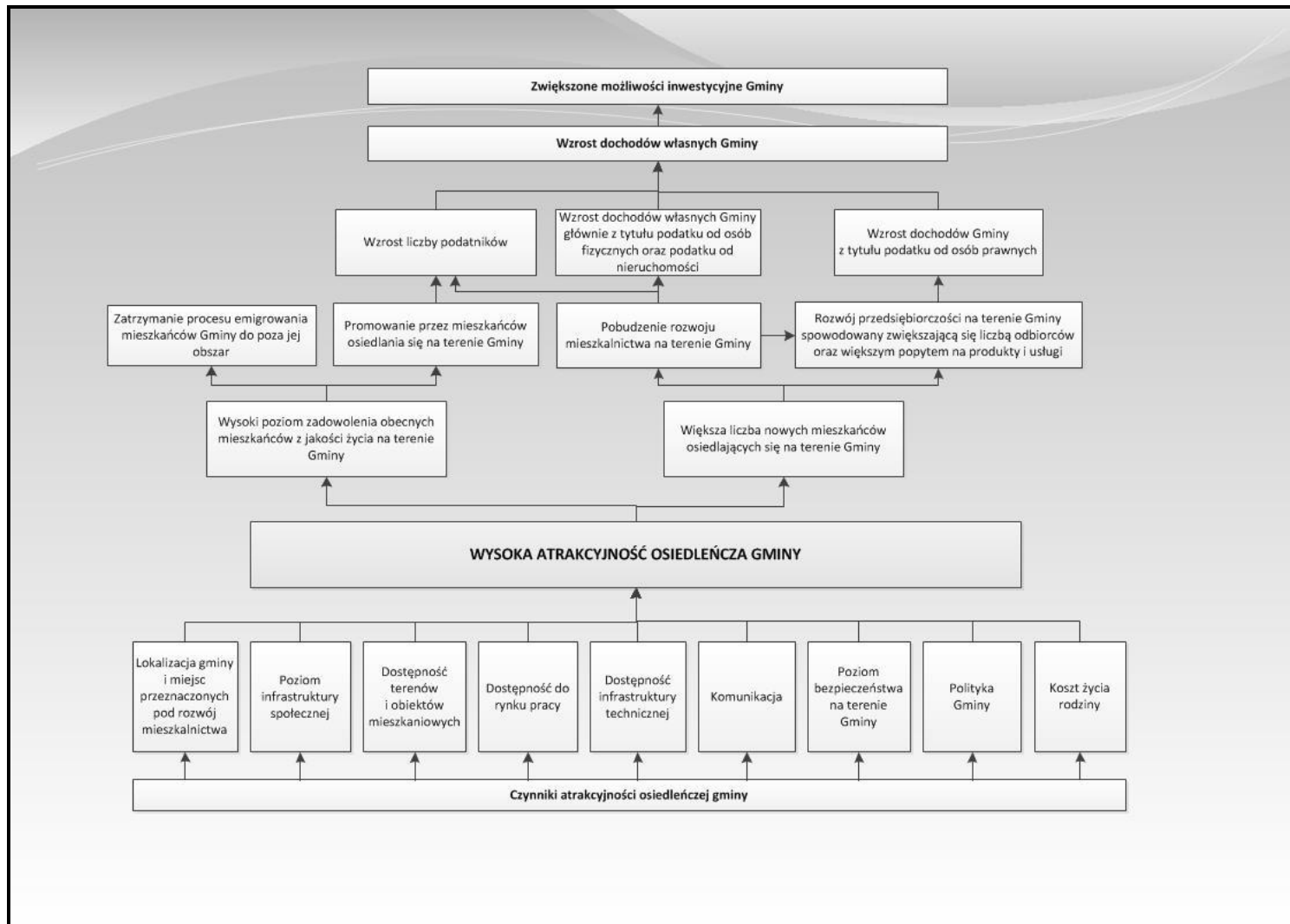
- w przypadku mieszkańców gminy – na atrakcyjność mieszkaniową i osadniczą gminy,
- w przypadku przedsiębiorców – na atrakcyjność inwestycyjną gminy,
- w przypadku turystów – na atrakcyjność turystyczną gminy.

Wartość oczekiwaną przez interesariuszy w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej, turystycznej i inwestycyjnej Gminy Rogowo przedstawiają tabele 36, 37 i 38.

Należy podkreślić, że w tabelach zostały ujęte wszystkie czynniki atrakcyjności mieszkaniowej, turystycznej i inwestycyjnej, tzn. te, na które Gmina może wpływać oraz te, na które wpływu nie ma. Przy określaniu celów strategicznych będą brane pod uwagę tylko te obszary, w których Gmina Rogowo może podjąć jakieś działania inwestycyjne i rozwojowe.

Efekty jakie Gmina uzyska w wyniku osiągnięcia wysokiej atrakcyjności mieszkaniowej, inwestycyjnej i turystyczno - rekreacyjnej, przedstawione zostały za pomocą drzewa celów opracowanych dla każdego z tych obszarów (rysunek 8, 9, 10).

Rysunek 8. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy

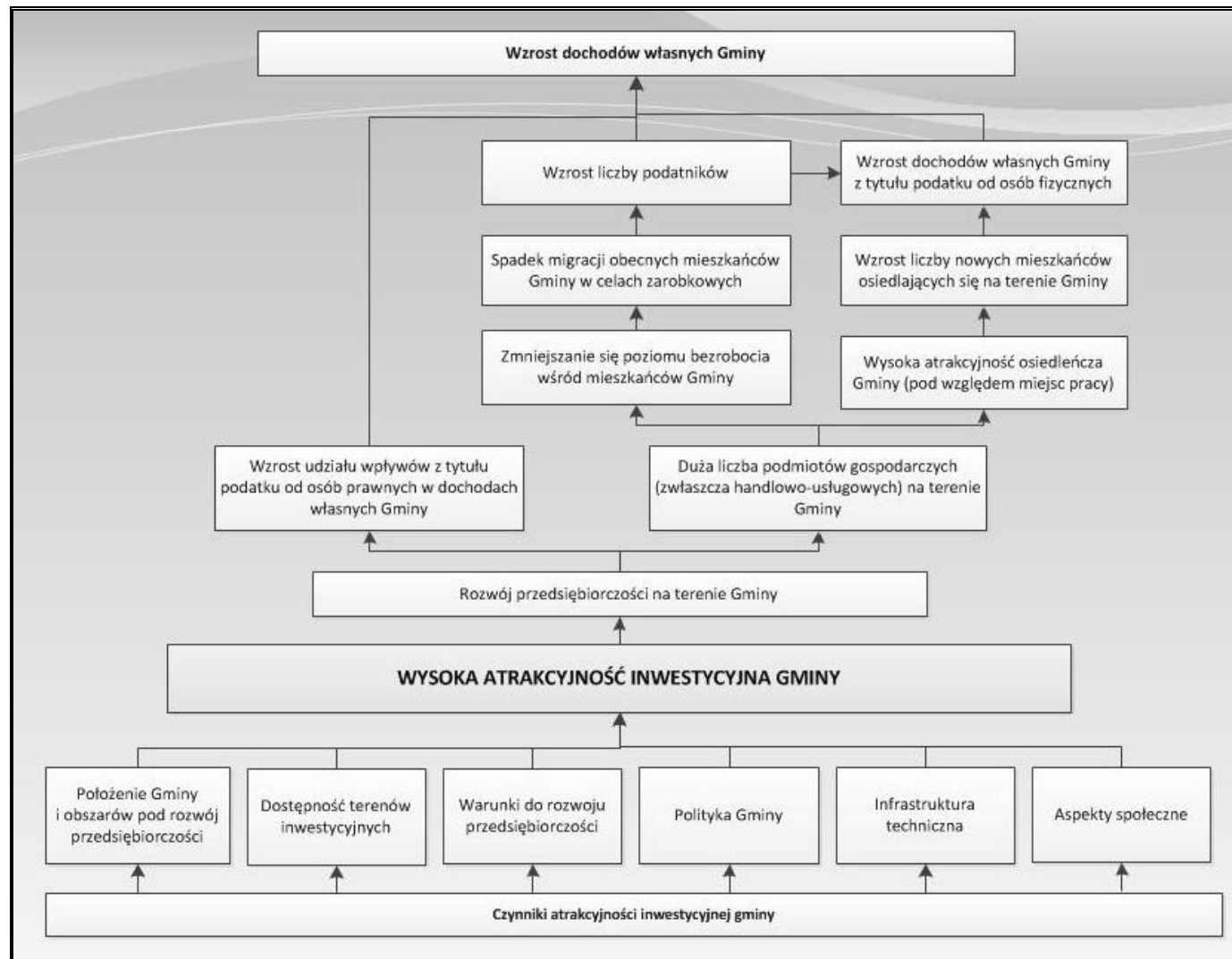
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej gminy

Lokalizacja gminy i miejsc przeznaczonych pod rozwój mieszkalnictwa	Poziom infrastruktury społecznej	Dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych	Dostępność do rynku pracy
<ul style="list-style-type: none"> - rodzaj szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy, - odległość od większych ośrodków miejskich, - położenie geograficzne, - walory krajobrazowe (las, jeziora, obszary chronione), - warunki klimatyczne, - rodzaj podmiotów gospodarczych działających w okolicy (czy są one uciążliwe dla mieszkańców), - dostęp do usług (w tym odległość od sklepów) 	<ul style="list-style-type: none"> a) oferta spędzania czasu wolnego: <ul style="list-style-type: none"> - dostęp do ośrodków kulturalnych, - odpowiednie zagospodarowanie terenu (np. skwery z ławeczkami, place zabaw, parki, ścieżki rowerowe) - imprezy kulturalne i rozrywkowe organizowane na terenie Gminy, - obiekty sportowe, - funkcjonowanie klubów sportowych, b) dostęp do oświaty: <ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja i rozmieszczenie szkół, - dostęp do przedszkoli, - poziom i kierunki kształcenia w szkołach, - wyposażenie i stan techniczny szkół, - oferta zajęć pozalekcyjnych, - kadra nauczycielska, c) dostęp do opieki zdrowotnej: <ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja ośrodków zdrowia, - odległość od szpitala, - rodzaje lekarzy i specjalistów w istniejących ośrodkach zdrowia, d) funkcjonowanie organizacji społecznych i stowarzyszeń (np. klub seniora, OSP, koło gospodyń wiejskich) 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność działek budowlanych, - dostępność mieszkań komunalnych lub mieszkań pod wynajem, - ceny mieszkań i działek budowlanych, - uwarunkowania przyrodnicze terenów pod zabudowę (np. czy są to tereny zalewowe, obszary chronione, tereny zagrożone osuwiskami) 	<ul style="list-style-type: none"> - miejsca pracy (jaka jest możliwość znalezienia pracy na danym terenie), - rodzaj podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy (od tego zależy poziom wymaganych kwalifikacji oraz z tego wynikać będzie średnie wynagrodzenie za pracę), - odległość od większych miast, - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze)

Dostępność infrastruktury technicznej	Komunikacja	Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy	Polityka Gminy	Koszt życia rodziny
<ul style="list-style-type: none"> - wyposażenie terenu w media (sieć wodno-kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza), - infrastruktura drogowa (rodzaj dróg, odległość od nich i ich stan techniczny) - dostęp do Internetu, - zasięg sieci komórkowych 	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaj dróg na terenie Gminy, - stan techniczny dróg, - odległość od głównych dróg, - występowanie ścieżek rowerowych i chodników na terenie gminy, - rodzaj transportu publicznego funkcjonującego na terenie gminy, - częstotliwość kursów transportu publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - poziom patologii i przestępczości na danym terenie, - dostępność służb porządkowych i ratowniczych (policji, OSP), - prawdopodobieństwo wystąpienia kataklizmów (np. powodzi, huraganów itp.) - chodniki i ścieżki rowerowe, - dobrze funkcjonujący system oświetlenia ulicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - promocja gminy (co jest promowane, czy gmina jest szczególnie z czegoś znana), - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze i z jaką częstotliwością), - polityka prorodzinna, - współpraca samorządu z przedsiębiorcami, - wysokość podatków, - sposób obsługi mieszkańców Gminy i komunikacji z nimi 	<ul style="list-style-type: none"> - wysokość podatków, - wysokość czynszu za mieszkanie, - koszty dostępu do mediów (opłata za wodę, ścieki, ciepło) - koszty związane z posyłaniem dzieci do szkół, - dostępność i odległość od marketów i hipermarketów

Rysunek 9. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy

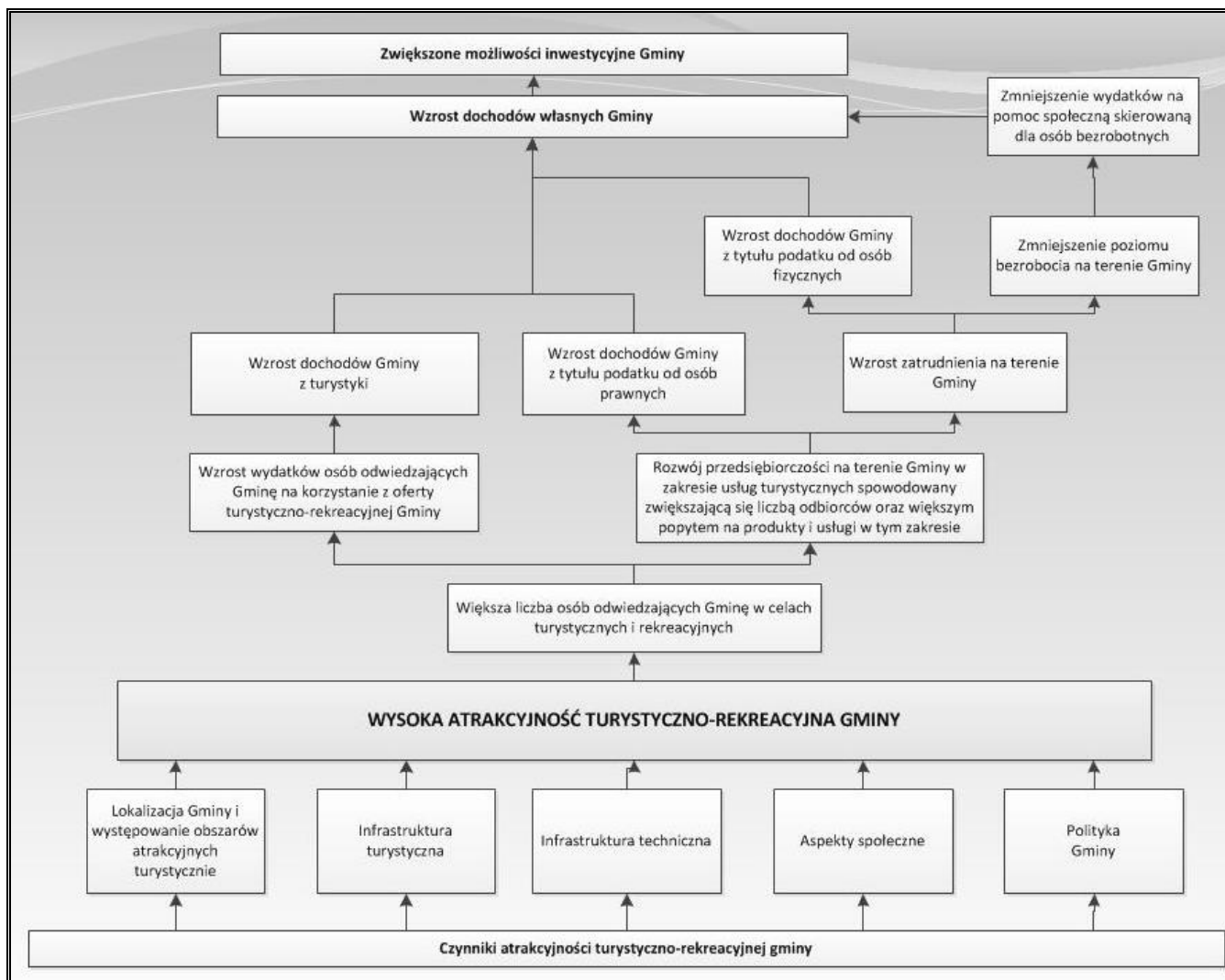
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 37. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Położenie Gminy i obszarów pod rozwój przedsiębiorczości	Dostępność terenów inwestycyjnych	Warunki do rozwoju przedsiębiorczości	Polityka Gminy	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - wyznaczenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy, - uzbrojenie działek pod inwestycje, - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność surowców, - odległość od większych rynków zbytu, - popyt na danym rynku (w tym wynikający z uwarunkowania terenu), - dostępność do siły roboczej (w tym wykwalifikowanej), - konkurencja, - atrakcyjność firm już działających na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc dla przedsiębiorców w prowadzeniu działalności gospodarczej, - szybkość załatwiania spraw w Urzędzie, - podatki, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - lokalne przepisy, - preferowane kierunki rozwoju przedsiębiorczości na terenie danej gminy, - promocja Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami zbytu), - dostępność parkingów (dla działalności usługowej), - uzbrojenie gminy w media 	<ul style="list-style-type: none"> - kierunki kształcenia w szkołach i poziomy kształcenia, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - klimat do rozwoju przedsiębiorczości (w kontekście mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 10. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności turystycznej gminy

Położenie Gminy i obszarów atrakcyjnych turystycznie	Infrastruktura turystyczna	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne	Polityka Gminy
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy (w tym obszary chronione, krajobraz, wody powierzchniowe) 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność chodników i ścieżek rowerowych, - dostępność tras i szlaków turystycznych, - dostęp do miejsc sprzyjających uprawianiu hobby, - miejsca do odpoczynku na świeżym powietrzu (np. place zabaw, ławeczki w lesie), - baza gastronomiczna i noclegowa, - liczba gospodarstw agroturystycznych na terenie Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami miejskimi), - dostępność parkingów, - oświetlenie drogowe, 	<ul style="list-style-type: none"> - oferta kulturalna, - dostępność zabytków i innych obiektów cennych historycznie i kulturowo, - częstotliwość i rodzaj organizowanych imprez kulturalno-rozrywkowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - informacja turystyczna o najważniejszych atrakcjach w Gminie, - informacje na stronie internetowej Gminy, - przewodnik turystyczny Gminy, - promocja Gminy

Źródło: Opracowanie własne

7. Cele strategiczne i operacyjne

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zidentyfikowane w Gminie Rogowo na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają ścieżki, którymi trzeba podążać, by osiągnąć założony w niej stan. Niniejsza *Strategia* postawiła przed sobą 4 cele strategiczne charakteryzujące każdy z trzech obszarów:

- 1) rozwój mieszkalnictwa,
- 2) rozwój gospodarczy,
- 3) ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowo - turystycznego.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze mieszkaniowej i gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój turystyki. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kulturowej wpłyną na realizację celów w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej i turystycznej. Z kolei cele dotyczące rozwoju Gminy ułatwią realizację pozostałych celów strategicznych.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych celów operacyjnych.

Tabela 39. Schemat prezentujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015 – 2025

<p style="text-align: center;">WIZJA ROZWOJU GMINY ROGOWO:</p> <p style="text-align: center;">GMINA ROGOWO GMINĄ PRZYJAZNĄ MIESZKAŃCOM, INWESTOROM I TURYSTOM, Z ROZWIJAJĄCĄ SIĘ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ I SPOŁECZNĄ, NA TERENIE KTÓREJ STOSOWANE SĄ ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WE WSZYSTKICH ASPEKTACH ŻYCIA.</p>			
<p>Cel strategiczny 1: Zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej Gminy Rogowo.</p>	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój gospodarczy Gminy.</p>	<p>Cel strategiczny 3: Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów.</p>	<p>Cel strategiczny 4: Rozwijanie oferty turystycznej Gminy Rogowo.</p>
<p><u>Cel operacyjny 1.1.</u> Modernizowanie i doposażanie placówek szkolnych oraz podnoszenie jakości kształcenia na terenie Gminy.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.2.</u> Rozbudowywanie i modernizowanie infrastruktury drogowej i technicznej na terenie Gminy.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.3.</u> Rozwijanie działalności sportowej i kulturalnej na terenie Gminy.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.4.</u> Integracja i aktywizacja społeczeństwa, w tym osób starszych.</p>	<p><u>Cel operacyjny 2.1.</u> Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy.</p> <p><u>Cel operacyjny 2.2.</u> Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja zawodowa.</p> <p><u>Cel operacyjny 2.3.</u> Podejmowanie działań zmierzających do lepszego dostosowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy.</p> <p><u>Cel operacyjny 2.4.</u> Nowoczesne i ekologiczne rolnictwo.</p>	<p><u>Cel operacyjny 3.1.</u> Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.</p> <p><u>Cel operacyjny 3.2.</u> Promowanie strategii niskoemisyjnych.</p> <p><u>Cel operacyjny 3.3.</u> Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu zachowania walorów środowiska naturalnego.</p> <p><u>Cel operacyjny 3.4.</u> Promowanie i zachowanie dziedzictwa kulturowego.</p>	<p><u>Cel operacyjny 4.1.</u> Stworzenie systemu promocji Gminy.</p> <p><u>Cel operacyjny 4.2.</u> Wspomaganie rozwoju całorocznej oferty turystycznej Gminy.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 40. Schemat prezentujący możliwe do realizacji działania inwestycyjne

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Proponowane projekty/ zadania
<p>Cel strategiczny 1. Zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej Gminy Rogowo.</p>	<p>1.1. Modernizowanie i doposażanie placówek szkolnych oraz podnoszenie jakości kształcenia na terenie Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne, – lepsze wykorzystanie świetlic wiejskich na potrzeby dzieci i młodzieży, – wyrównanie szans edukacyjnych dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, – wsparcie uczniów młodszych, którzy każdy etap edukacyjny zaczynają wcześniej, – budowanie kompetencji w zakresie matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych, jako podstawy do uczenia się przez całe życie, – poprawa bazy lokalowej szkół i przedszkoli.
	<p>1.2. Rozbudowywanie i modernizowanie infrastruktury drogowej i technicznej na terenie Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, – rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy, – budowa/przebudowa/modernizacje dróg na terenie Gminy, – współpraca z Powiatem Rypińskim w celu polepszenie powiązań komunikacyjnych peryferyjnych części Gminy z Rogowem oraz Rogowa z ośrodkami miejskimi, – modernizacja wraz z rozbudową chodników i ścieżek rowerowych, – doposażenie jednostek ochotniczej straży pożarnej.
	<p>1.3. Rozwijanie działalności sportowej i kulturalnej na terenie Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, – wspieranie i aktywizacja działań stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, klubów sportowych i inicjatyw społecznych, – rozwój oferty sportowo-kulturalnej, – wykorzystanie istniejącej bazy i potencjału świetlic wiejskich oraz obiektów sportowych do rozwijania funkcji sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych.
	<p>1.4. Integracja i aktywizacja społeczeństwa, w tym osób starszych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – stworzenia oferty edukacyjnej, rekreacyjnej i opiekuńczej dla seniorów, – niwelowanie zjawiska wykluczenia społecznego, – budowa bazy służącej do zaspokojenia potrzeb osób starszych,

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Proponowane projekty/ zadania
<p>Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy Gminy.</p>	<p>2.1. Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy.</p>	<p>m.in. w zakresie zapewnienia usług opiekuńczych.</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosowanie ulg inwestycyjnych dla nowych podmiotów gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy, – opracowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej, – promowanie istniejących, jak i nowych przedsiębiorstw poprzez publikowanie informacji o danym przedsiębiorstwie na stronach internetowych Gminy, – tworzenie warunków do rozwoju ośrodków agroturystycznych, ośrodków noclegowych i gastronomicznych na terenie Gminy.
	<p>2.2. Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja zawodowa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – promocja działań zmierzających do zmniejszenia bezrobocia i aktywizacji zawodowej mieszkańców, – organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu (m.in. szkoleń dla bezrobotnych, przekwalifikowania, pomoc w otwieraniu własnej działalności gospodarczej), – organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych, – wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy, – działania aktywizujące osoby bezrobotne, współfinansowane ze środków unijnych.
	<p>2.3. Podejmowanie działań zmierzających do lepszego dostosowania bazy dydaktycznej, systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej placówek w niezbędnym zakresie (w tym w sprzęt umożliwiający nauczanie przedmiotów ścisłych i przyrodniczych w formie eksperymentu), – podejmowanie działań zmierzających do określenia potrzeb lokalnych przedsiębiorców w zakresie kompetencji pracowników, – wzmocnienie doradztwa zawodowego ułatwiającego przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia, – wsparcie nauczycieli w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego jako element wsparcia przedszkola/szkoły/placówki oświatowej (w tym kursy podnoszące kompetencje nauczycieli w zakresie nowych technik nauczania i pobudzania kreatywności), – inicjowanie rozwoju wymaganych kierunków kształcenia.

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Proponowane projekty/ zadania
	2.4. Nowoczesne i ekologiczne rolnictwo.	<ul style="list-style-type: none"> - działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego, - szkolenia zawodowe i nabywanie umiejętności, - udzielanie pomocy rolnikom w korzystaniu z usług doradczych, - inwestycje w gospodarstwach rolnych, - pomoc dla małych gospodarstw, - pomoc młodym rolnikom, - promocja małych, rodzinnych gospodarstw oraz gospodarstw agroturystycznych,
<p>Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów.</p>	3.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy, - efektywna dystrybucja ciepła z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE),
	3.2. Promowanie strategii niskoemisyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> - działania zmierzające do ograniczenia niskiej emisji, - promocja pozyskania energii z niskoemisyjnych źródeł.
	3.3. Inwestowanie w infrastrukturę techniczną w celu zachowania walorów środowiska naturalnego.	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie stopnia usuwania azbestu, - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, - termomodernizacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne, - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.
	3.4. Promowanie i zachowanie dziedzictwa kulturowego.	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie imprez sportowo-kulturalnych, - wspieranie merytorycznie i organizacyjnie lokalnego ruchu artystycznego i kulturalnego, - promowanie dorobku kulturalnego Gminy, - upowszechnianie kultury wyższej oraz edukacji kulturalnej.

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Proponowane projekty/ zadania
Cel strategiczny 4. Rozwijanie oferty turystycznej Gminy Rogowo.	4.1. Stworzenie systemu promocji Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój promocji turystycznej Gminy, – organizowanie imprez i happeningów promujących lokalne walory turystyczno – rekreacyjne.
	4.2. Wspomaganie rozwoju całorocznej oferty turystycznej Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja i poszerzenie oferty turystycznej „Ośrodka Sitnica”, – budowa, rozbudowa i modernizacja ścieżek edukacyjnych i rowerowych.

Źródło: Opracowanie własne

8. Monitorowanie i wdrażanie strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez projekty lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celowe jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Aby możliwe było obiektywne zbadanie postępu realizacji inwestycji, należy stworzyć wskaźniki umożliwiające jego zbadanie.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy Rogowo, dla każdego celu strategicznego opracowano kilka obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju. Punktem wyjściowym do pomiaru realizacji poszczególnych celów strategicznych (a tym samym do osiągnięcia określonych wskaźników) będzie stan na dzień 31.12.2013 roku (rok zero) a także 31.12.2025 rok (stan docelowy).

Tabela 41. Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025

Cel strategiczny 1: Zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej Gminy Rogowo.	Cel strategiczny 2: Rozwój gospodarczy Gminy.	Cel strategiczny 3: Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów.	Cel strategiczny 4: Rozwijanie oferty turystycznej Gminy Rogowo.
- wzrost liczby mieszkańców Gminy o 2%, - zwiększenie stopnia wyposażenia w infrastrukturę techniczną o 5%, - wzrost liczby organizowanych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży o 5%,	- wzrost liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy co najmniej o 5%, - spadek poziomu bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych o 5%, - wzrost liczby uczniów korzystających z doradztwa zawodowego o 10%,	- wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii o 5%, - wzrost liczby budynków poddanych termomodernizacji będących w zarządzie Gminy o 40%, - ilość zaoszczędzonej energii na potrzeby ciepłe budynków będących w zarządzie Gminy o 35%.	- wzrost liczby turystów odwiedzających Gminę co najmniej o 10%, - wzrost liczby imprez i happeningów promujących lokalne walory turystyczno – rekreacyjne o 5%.

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

Za wdrożenie niniejszej Strategii jak i realizację poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych odpowiedzialni będą:

- przedstawiciele Urzędu Gminy Rogowo,
- mieszkańcy Gminy (w tym Radni i Sołtysi),
- stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy,
- przedsiębiorcy działający na terenie Gminy,
- partnerzy Gminy,
- instytucje publiczne o zasięgu powiatowym, wojewódzkim i krajowym.

V. Spis tabel

Tabela 1. Struktura demograficzna Gminy Rogowo.....	7
Tabela 2. Stan ludności na terenie Gminy Rogowo na koniec 2013 roku	8
Tabela 3. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Rogowo (stan na 31.12.2013 r.)	8
Tabela 4. Prognoza liczby ludności Gminy Rogowo w latach 2015-2025	10
Tabela 5. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Rogowo w 2013 roku	12
Tabela 6. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Rogowo.....	13
Tabela 7. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Rogowo na koniec 2013 roku ...	13
Tabela 8. Struktura zasiewów na terenie Gminy Rogowo w 2010 roku.....	14
Tabela 9. Struktura hodowli zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Rogowo w 2010 roku	15
Tabela 10. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Rogowo w latach 2008 – 2013	15
Tabela 11. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Rogowo	25
Tabela 12. Bezrobocie na terenie powiatu rypińskiego (stan na 31.12.2013 r.)	26
Tabela 13. Przedszkola na terenie Gminy Rogowo (stan na 31.12.2013 r.).....	29
Tabela 14. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Rogowo (stan na 31.12.2013 r.) ..	30
Tabela 15. Wyniki testów 6-klasistów w Gminie Rogowo w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014	30
Tabela 16. Charakterystyka gimnazjów na terenie Gminy Rogowo (stan na 31.12.2013 r.)..	31
Tabela 17. Wyniki testów gimnazjalnych w Gminie Rogowo w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014	32
Tabela 18. Pomoc społeczna na terenie Gminy Rogowo.....	42
Tabela 19. Statystyki wypadków i przestępstw na terenie Gminy Rogowo w latach 2011-2013	43
Tabela 20. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Rogowo na koniec 2013 roku	44
Tabela 21. Stan infrastruktury ściekowej na terenie Gminy Rogowo na koniec 2013 roku	45
Tabela 22. Charakterystyka infrastruktury drogowej na terenie Gminy Rogowo	48
Tabela 23. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Rogowo.....	52

Tabela 24. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]	54
Tabela 25. Dochody Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]	55
Tabela 26. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Rogowo [zł].....	55
Tabela 27. Udział w podatkach stanowiących dochód państwa w Gminie Rogowo w latach 2008-2013 [zł]	56
Tabela 28. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]	56
Tabela 29. Dotacje w budżecie Gminy Rogowo w latach 2008-2013.....	57
Tabela 30. Wydatki Gminy Rogowo w latach 2008-2013.....	58
Tabela 31. Struktura wydatków Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]	59
Tabela 32. Wyniki budżetów Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]	63
Tabela 33. Inwestycje zrealizowane przez Gminę Rogowo w latach 2006-2013	64
Tabela 34. Analiza SWOT	82
Tabela 35. Czynniki atrakcyjności osadniczej, inwestycyjnej i turystycznej.....	84
Tabela 36. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej gminy	99
Tabela 37. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	102
Tabela 38. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności turystycznej gminy	104
Tabela 39. Schemat prezentujący plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015 – 2025	106
Tabela 40. Schemat prezentujący możliwe do realizacji działania inwestycyjne	107
Tabela 41. Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Rogowo na lata 2015-2025.....	112

VI. Spis wykresów

Wykres 1. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Rogowo w latach 2008-2013 (w %)	11
Wykres 2. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Rogowo w 2013 r. wg sekcji PKD 2007	16
Wykres 3. Bezrobocie na terenie gmin powiatu rypińskiego (stan na 31.12.2013 r.).....	26

Wykres 4. Prognoza liczby ludności dla Gminy Rogowo do 2025 roku [osoba]	34
Wykres 5. Wybrane wydatki Gminy Rogowo w latach 2008-2013 [zł]	60

VII. Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Rogowo na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu rypińskiego	5
Rysunek 2. Gmina Rogowo	6
Rysunek 3. Strefy na terenie Gminy Rogowo z uwzględnieniem strefy – wielofunkcyjno produkcyjno – usługowo – rolnej	18
Rysunek 4. Obiekty zabytkowe w gminie Rogowo znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków	22
Rysunek 5. Region Lipnowsko - Rypiński	51
Rysunek 6. Zasoby mieszkaniowe Gminy Rogowo w 2014 roku	53
Rysunek 7. Priorytety i cele strategiczne województwa kujawsko - pomorskiego	87
Rysunek 8. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy	98
Rysunek 9. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy	101
Rysunek 10. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy	103